แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDGฯ) จังหวัดสมุทรปราการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มนโยบายและแผน

เอกสารลำดับที่ 9/2564

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
Samutprakan Provincial Education Office

บทสรุปผู้บริหาร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นวาระการพัฒนาระยะ 15 ปี (ค.ศ. 2016-2030) ที่ผู้นำประเทศสมาชิกสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมกันลงนามรับรองพันธะสัญญาทางการเมืองระดับผู้นำในเอกสาร “Transforming Our World : The 2030 Agenda for Sustainable Development” เป็นการยืนยันเจตนารมณ์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกด้านต่างๆ ใน 15 ปีข้างหน้าร่วมกัน เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในทุกมิติรวมทั้งสานต่อภารกิจที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย เป้าหมายหลัก 17 ข้อ ที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็น 3 เสาหลักด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยองค์การสหประชาชาติได้เผยแพร่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ที่ประชาคมโลกตกลงร่วมกันที่จะใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนา โดยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อมีดังนี้ 1) ขจัดความยากจน 2) ขจัดความหิวโหย 3) มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่เท่าเทียม 5) ความเท่าเทียมทางเพศ 6) การจัดการน้ำและสุขาภิบาล 7) พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ 8) การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ 9) อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน 10) ลดความเหลื่อมล้ำ 11) เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน 12) แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน 13) การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 14) การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล 15) การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก 16) สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก และ 17) ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 10 เป้าประสงค์ 12 ตัวชี้วัด ที่มุ่งพัฒนาและแก้ไขโจทย์การพัฒนาการศึกษาของโลกทั้งโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา และปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพทุกมิติ ทุกระดับ ทุกประเภท อย่างครอบคลุม ทั่วถึง และเท่าเทียม

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ มีหน้าที่ในการบูรณาการและขับเคลื่อนงานการศึกษาในระดับจังหวัด โดยได้สนองนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG 4) การศึกษาที่มีคุณภาพและโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีวิธีการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การดำเนินงานร่วมกับส่วนกลาง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ร่วมประชุมปฏิบัติการสร้างการรับรู้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 จัดโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และดำเนินการจัดทำสรุปรายงานผล กิจกรรม การจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG 4 Roadmap) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ให้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทราบ

2. การดำเนินงานในส่วนภูมิภาค/ระดับพื้นที่รับผิดชอบ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ทำหน้าที่บูรณาการและขับเคลื่อนการศึกษาในระดับจังหวัด โดยได้ระดมความคิดเห็นจัดทำแผนงาน/โครงการ จัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และได้เสนอแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (ระดับจังหวัด) ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในฐานะประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ลงนามในคำสั่งต่อไป

สรุปสถานะและอันดับความก้าวหน้าของประเทศไทย

จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี พ.ศ. 2564 (Sustainable Development Report 2021) สถานะและอันดับของประเทศไทยใน SDG Index พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 43 ของโลก จากทั้งหมด 165 ประเทศ ได้คะแนนรวมอยู่ที่ 74.2 คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ (65.7 คะแนน) ซึ่งเมื่อเทียบอันดับและคะแนนของประเทศไทยกับปี 2020 พบว่า ประเทศไทยได้อันดับและคะแนนลดลง โดยในปี 2020 ประเทศไทยได้อันดับที่ 41 มีคะแนนรวม 74.5 คะแนน โดยเป้าหมาย SDGs ของประเทศไทยที่มีสถานะแย่ลง 4 เป้าหมาย และไม่มีเป้าหมายใดขยับดีขึ้น

คำนำ

นับตั้งแต่การประชุมสุดยอดสหประชาชาติสมัยสามัญ (UN General Assembly) ครั้งที่ 70 ณ กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ที่ผู้นำประเทศกว่า 193 ได้รับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี ค.ศ.2030 ภายใต้หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงของโลกสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ.2030” ที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนตามข้อตกลงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ก่อให้เกิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (Goals) 169 เป้าประสงค์ (Targets) มีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 - 2573 (ค.ศ. 2015 – ค.ศ.2030) ครอบคลุม 15 ปี โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาอยู่ในเป้าหมายที่ 4 (SDG4) ระบุว่า “สร้างหลักประกันให้การศึกษามีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุมส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน (Ensure Inclusive and Quality Education For All and Promote Lifelong Learning)” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลัก

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ในฐานะที่เป็นหน่วยบูรณาการและขับเคลื่อนการศึกษาในระดับจังหวัด จึงได้จัดทำรายงานการสังเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการศึกษาไทยตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (Sustainable Development Goals: SDGs) และตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาทั้ง 10 เป้าประสงค์ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ มีความเข้มแข็งและสอดคล้องกับเป้าหมายสากล สร้างความเท่าเทียม ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวทางการพัฒนาประเทศในภาพรวมอย่างถูกต้อง มีทิศทาง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร นักวิชาการ นักวางแผน ผู้จัดทำนโยบาย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดและประเทศต่อไป

กลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
กันยายน 2564

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร ..... ก
คำนำ ..... ค

ส่วนที่ 1 บทนำ 1
หลักการและเหตุผล 1
วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SDG 4 Roadmap 3
ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำแผนที่นำทางฯ 4
สาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ 4
ปัจจัยแห่งความสำเร็จการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ 5

ส่วนที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับการพัฒนาประเทศไทย 6
วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน : เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 6
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : ยุทธศาสตร์ชาติ 39
ความเชื่อมโยงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทย 47
ความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 48

ส่วนที่ 3 ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 53
ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาประเทศ 53
ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4) กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ 56
ความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 4 91

ส่วนที่ 4 สาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ 102
กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน 103
สาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ 104
ห่วงโซ่คุณค่า (Value) 106
การวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อขับเคลื่อน SDG 4 Roadmap 107
ภาคีเครือข่ายการพัฒนา 138

ส่วนที่ 5 การขับเคลื่อนเป้าหมายฯ สู่การปฏิบัติ 139
กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 139
กรอบแนวทางการขับเคลื่อนฯ เป้าหมายที่ 4 (SDG 4) 149
แนวทางการดำเนินงานหรือเป้าหมายในพื้นที่ 160
ข้อมูลรายชื่อหน่วยงานและผู้ประสานงานหลัก 161

ส่วนที่ 1
บทนำ
แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

“เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

1. หลักการและเหตุผล

การจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) ฉบับนี้ มีเหตุผลความจำเป็นเนื่องมาจาก คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ รวมทั้งเป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 โดย กพย. ได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 4 คณะ เพื่อวางแผนการดำเนินงาน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และต่อมา กพย. ได้มีมติเห็นชอบการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวนทั้งสิ้น 17 เป้าหมายหลัก เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งภายใต้เป้าหมายนี้มีเป้าหมายย่อย 10 เป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายย่อย 8 เป้าหมาย กระทรวงการต่างประเทศ 1 เป้าหมาย และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายย่อย	หน่วยงานรับผิดชอบ
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแลและการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	อว.

เป้าหมายย่อย	หน่วยงานรับผิดชอบ
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมืองและเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน	ศธ.
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573	กต.
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.

สำหรับแนวทางในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทยไปสู่การปฏิบัติ ในระยะ 10 ปีข้างหน้า กพย. กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักดำเนินการจัดทำแผนการขับเคลื่อนระดับเป้าหมายหลัก (SDG Roadmap) และกำหนดเป้าหมายหรือหมุดหมาย (Milestone) ระดับเป้าหมายย่อย (Targets) รวมทั้งให้กำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สหประชาชาติกำหนด (global SDGs indicators) เป็นหลัก ทั้งนี้ ในการดำเนินการขอให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ให้บรรลุเป้าหมาย และมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนด ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และกำกับ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในภาพรวม โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

2. แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นขอบ รวมทั้ง กำหนดแนวทางการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยมี นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน มีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และมีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

3. แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนที่นำทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ระดับภาคและระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ที่สอดคล้องเชื่อมโยง และขับเคลื่อนแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ภาพรวมไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด

2. วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SDG4 Roadmap

2.1 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและเป้าหมายของการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม

2.2 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) สู่การปฏิบัติ

2.3 เพื่อให้การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนด

3. ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำแผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap)

ในการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนที่นำทางเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุม สัมมนา ผลงานวิจัย หรือบทความที่เกี่ยวข้องจากเอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสาร/ตำราที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งข้อมูลเผยแพร่ผ่านบนเว็บไซต์ต่าง ๆ

3.2 สังเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นนำมาใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายที่ 4)

3.3 จัดประชุมคณะทำงานฯ ยกร่างแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap)

3.4 จัดประชุมคณะกรรมการฯ พิจารณา (ร่าง) แผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap)

3.5 จัดส่งแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ฉบับสมบูรณ์ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

ในการจัดทำเอกสาร SDG4 Roadmap ฉบับนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำ SDG4 Roadmap ขึ้น โดยยึดองค์ประกอบของแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) ตามที่ กพย. เห็นชอบนำมาใช้เป็นกรอบหรือองค์ประกอบหลักของ SDG4 Roadmap ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SDG4 Roadmap กับหน่วยงานหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือภาคีเครือข่ายการพัฒนาได้ง่ายขึ้น จึงได้ปรับการกำหนดองค์ประกอบหรือเนื้อหาสาระ SDG4 Roadmap ใหม่โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 5 ส่วน (ยึดตามองค์ประกอบที่ กพย. กำหนด เรียงลำดับใหม่) ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับการพัฒนาประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4) ต่อประเทศไทย

- ความสำคัญของเป้าหมายที่ 4 ต่อประเทศไทย
- ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ส่วนที่ 4 สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

- ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาเป้าหมายที่ 4
- การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขับเคลื่อน)

ส่วนที่ 5 การขับเคลื่อน SDG4 Roadmap สู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลและรายงาน

- ข้อมูลหน่วยงานผู้จัดทำ
- การสร้างการตระหนักรู้
- กลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 4
- ภาคีการพัฒนา
- การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

5.1 ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความรู้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติ ควรประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ให้รับรู้ และมีความเข้าใจ รวมทั้ง กำหนดให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของกระทรวงหรือหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อน SDG4 Roadmap ไปสู่การปฏิบัติ

5.2 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องรับรู้ เข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ควรพัฒนารูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภาพรวม และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการ รวมถึงองค์กรทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้เห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง กับการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศให้มีความยั่งยืน โดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เข้าใจง่าย และเข้าถึงได้ง่าย ทั้งในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัล รวมถึงการเผยแพร่ผ่านทาง website ของกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.3 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานหรือกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน ตั้งแต่ระดับประเทศ ไปจนถึงชุมชน ท้องถิ่น และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกต้องด้วย ควรแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap) ในระดับพื้นที่ ทั้งในระดับภาคหรือกลุ่มจังหวัด (สำนักงานศึกษาธิการภาค) และระดับจังหวัด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด) ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติที่มีการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาที่แท้จริง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันรับผิดชอบกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap และ Thailand’s SDGs Roadmap ตามลำดับ

5.4 มีฐานข้อมูล หรือระบบฐานข้อมูลสำหรับการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap เพื่อใช้สำหรับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายปี เพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อ กพย. และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพิจารณาปรับปรุง ทบทวนแนวทางการดำเนินงานหรือเป้าหมายของแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปีควบคู่ไปด้วย

ส่วนที่ 2
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals: SDGs)
กับการพัฒนาประเทศไทย

การพัฒนาเพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือเป้าหมายการพัฒนาของโลก "The Global Goals" นั้น เป็นความพยายามที่จะขจัดความยากจน ความไม่เท่าเทียม และสิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ ในขณะที่จะไม่ทิ้งให้มีผู้ใดอยู่ข้างหลัง ส่วนเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยภายใต้วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ คือ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า **"มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน"** เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ดังนั้น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยตามยุทธศาสตร์ชาติจึงมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพียงแต่จุดเน้นและเป้าหมายของการพัฒนาประเทศไทย ถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบท สภาวะแวดล้อม สภาพปัญหาและความพร้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศไทย

1. วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน : เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาของโลก โดยการตั้งเป้าหมายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของโลก เริ่มจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) มีระยะเวลา 15 ปี (พ.ศ. 2543-2558) ตั้งเป้าหมายของการพัฒนาไว้ 8 เป้าหมาย ประกอบด้วย

1) ขจัดความยากจนและความหิวโหย
2) ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
3) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี
4) ลดอัตราการตายของเด็ก
5) พัฒนาสุขภาพสตรีตั้งครรภ์
6) ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ
7) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
8) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่ผ่านมา มีทั้งในส่วนที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ หลังจากสิ้นสุดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ สหประชาชาติได้ริเริ่มดำเนินการหารือเกี่ยวกับการพัฒนาของโลกให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ภายใต้ชื่อ เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเพิ่มเป้าหมายจาก 8 เป้าหมาย เป็น 17 **เป้าหมายหลัก (Goals)** โดยในแต่ละเป้าหมายจะกำหนดเป้าหมายย่อย เรียกว่า **เป้าประสงค์ (Targets)** และในแต่ละ

เป้าประสงค์ จะกำหนด **ตัวชี้วัด (Indicators)** เพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานในแต่ละเป้าหมาย ทั้งนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย

1) ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

2) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

3) สร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย

4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5) บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน

6) สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

7) สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้และยั่งยืน

8) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

9) สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

10) ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

11) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

12) สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

13) ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

14) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

15) ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

16) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิผล รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

17) เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

MDGs: 2000-2015 → SDGs: 2016-2030

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ (No poverty)	
1.1 ภายในปี พ.ศ. 2573 ขจัดความยากจนขั้นรุนแรงของประชาชนในทุกพื้นที่ให้หมดไป ซึ่งปัจจุบันความยากจนวัดจากคนที่มีค่าใช้จ่ายดำรงชีพรายวันต่ำกว่า $1.90 ต่อวัน	1.1.1 สัดส่วนของประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนสากลจำแนกตาม เพศ อายุ สถานะการจ้างงาน และ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (ชุมชนเมือง/ชนบท)
1.2 ภายในปี พ.ศ. 2573 ลดสัดส่วน ชาย หญิง และเด็กในทุกช่วงวัย ที่อยู่ภายใต้ความยากจนในทุกมิติตามนิยามของแต่ละประเทศ ให้ลดลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง	1.2.1 สัดส่วนของประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ จำแนกตามเพศ และอายุ 1.2.2 สัดส่วนของผู้ชาย ผู้หญิงและเด็กในทุกช่วงวัยที่ยากจนในทุกมิติ ตามนิยามของแต่ละประเทศ
1.3 ดำเนินการให้ทุกคนมีระบบและมาตรการการคุ้มครองทางสังคมระดับประเทศที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงฐานการคุ้มครองทางสังคม (floors) โดยให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรยากจน และกลุ่มเปราะบางให้มากพอภายในปี พ.ศ. 2573	1.3.1 สัดส่วนของประชากรที่ได้รับความคุ้มครองตามระบบและมาตรการการคุ้มครองทางสังคม จำแนกตามเพศ และแบ่งเป็น เด็ก ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หญิงตั้งครรภ์ เด็กเกิดใหม่ ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ผู้ที่ยากจนและเปราะบาง
1.4 ภายในปี พ.ศ. 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ยากจนและเปราะบางมีสิทธิเท่าเทียมกันในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน การเป็นเจ้าของและมีสิทธิในที่ดินและทรัพย์สินในรูปแบบอื่น มรดก ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และบริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงระบบการเงินระดับฐานราก (microfinance)	1.4.1 สัดส่วนของประชากรอาศัยในครัวเรือนที่เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน 1.4.2 สัดส่วนของประชากรผู้ใหญ่ที่มีสิทธิครอบครองที่ดินอย่างมั่นคง โดย (ก) มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินตามกฎหมาย และ (ข) ทราบว่าสิทธิครอบครองที่ดินของตนมีความมั่นคง จำแนกตามเพศ และประเภทการถือครอง
1.5 ภายในปี พ.ศ. 2573 สร้างภูมิต้านทานให้กับผู้ที่ยากจนและอยู่ในสถานการณ์เปราะบาง รวมทั้งลด	1.5.1 จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติต่อประชากร

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ความเสี่ยงและความล่อแหลมต่อภาวะสภาพอากาศผันผวนรุนแรง การเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ	100,000 คน (ภัยพิบัติ รวมถึง อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย และภัยแล้ง) 1.5.2 การสูญเสียทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากภัยพิบัติโดยตรง ต่อ GDP โลก 1.5.3 จำนวนประเทศที่มีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติระดับประเทศที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573 1.5.4 สัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับประเทศ
1.a สร้างหลักประกันว่าจะมีการระดมทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญจากแหล่งที่หลากหลาย รวมไปถึงการยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนา เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพัฒนาน้อยที่สุดมีวิธีการที่เพียงพอและคาดการณ์ได้ในการดำเนินงานตามแผนงานและนโยบายเพื่อยุติความยากจนในทุกมิติ	1.a.1 สัดส่วนของเงินสนับสนุนให้เปล่า (ODA grants) เพื่อมุ่งลดความยากจน จากผู้ให้การสนับสนุนทั้งหมด ต่อรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) ของประเทศผู้รับ (เปลี่ยนตัวชี้วัด) 1.a.2 สัดส่วนการใช้จ่ายรวมของรัฐบาลในบริการที่สำคัญจำเป็น (การศึกษา สุขภาพ และการคุ้มครองทางสังคม)
1.b สร้างกรอบนโยบายที่เหมาะสมในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ บนฐานของยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เอื้อประโยชน์แก่คนจน (pro-poor) และคำนึงถึงความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ (gender-sensitive) เพื่อส่งเสริมให้มีการเร่งการลงทุนเพื่อปฏิบัติการขจัดความยากจน	1.b.1 รายจ่ายสาธารณะทางสังคมที่เอื้อประโยชน์แก่คนจน
เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (Zero hunger)	
2.1 ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคนโดยเฉพาะคนที่ยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบาง อันรวมถึงทารก ได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการและเพียงพอตลอดทั้งปี ภายในปี พ.ศ. 2573	2.1.1 ความชุกของภาวะขาดสารอาหาร (ร้อยละ) (Prevalence of undernourishment) 2.1.2 ความชุกของความไม่มั่นคงทางอาหารของประชากรในระดับปานกลางหรือรุนแรง โดยใช้ Food Insecurity Experience Scale (FIES)
2.2 ยุติภาวะทุพโภชนาการทุกรูปแบบและแก้ไขปัญหาความต้องการสารอาหารของหญิงวัยรุ่น หญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร และผู้สูงอายุ ภายในปี พ.ศ. 2573	2.2.1 ความชุกของภาวะเตี้ยในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (ประเมินส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ ที่มีส่วนสูงห่างจาก

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
รวมถึงบรรลุเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันระหว่างประเทศว่าด้วยภาวะเตี้ย (stunting) และแคระแกร็น (wasting) ในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ภายในปี พ.ศ. 2568	ค่ามัธยฐานตามมาตรฐานการเจริญเติบโตของเด็กขององค์กรอนามัยโลก (WHO) ในช่วงน้อยกว่า -2 SD) 2.2.2 ความชุกของภาวะทุพโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จำแนกตาม (ก) ภาวะผอม (wasting) (ข) ภาวะน้ำหนักเกิน (overweight) (ประเมินน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง ที่มีน้ำหนักเมื่อเทียบกับความสูงห่างจากค่ามัธยฐานตามมาตรฐานการเจริญเติบโตของเด็กของ WHO ในช่วงมากกว่า +2 SD หรือต่ำกว่า -2 SD) 2.2.3 ความชุกของภาวะโลหิตจาง (anemia) ในหญิง อายุระหว่าง 15 – 49 ปี จำแนกตามภาวะตั้งครรภ์ (เพิ่มตัวชี้วัด)
2.3 เพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก โดยเฉพาะผู้หญิง คนพื้นเมือง ครัวเรือนเกษตรกร เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และชาวประมง ให้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า โดยรวมถึงการเข้าถึงที่ดิน ทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ความรู้ บริการทางการเงิน ตลาด และโอกาสสำหรับการเพิ่มมูลค่าและการจ้างงานนอกฟาร์ม อย่างมั่นคงและเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	2.3.1 มูลค่าการผลิตต่อหน่วยแรงงาน จำแนกตามขนาดกิจการของการทำฟาร์ม/เลี้ยงสัตว์/การป่าไม้ 2.3.2 รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรผู้ผลิตอาหารรายย่อย จำแนกตามเพศ และสถานะพื้นเมือง (เพื่อแยกชนพื้นเมือง หรือ ชนเผ่า)
2.4 สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่มีภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลิตภาพและการผลิต ซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัย และภัยพิบัติอื่น ๆ และจะช่วยพัฒนาคุณภาพของดินและที่ดินอย่างต่อเนื่อง ภายในปี พ.ศ. 2573	2.4.1 ร้อยละของพื้นที่เกษตรที่มีการทำการเกษตรอย่างมีผลิตภาพและยั่งยืน
2.5 คงความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก สัตว์ในไร่นาและที่เลี้ยงตามบ้านเรือน และชนิดพันธุ์ตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับพืชและสัตว์เหล่านั้น รวมถึงให้มีธนาคารพืชและเมล็ดพันธุ์ที่มีการจัดการที่ดีและมีความหลากหลาย ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม ตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2563	2.5.1 จำนวนแหล่งพันธุกรรมพืชและสัตว์เพื่ออาหารและการเกษตรที่เก็บรักษาในสถานที่สำหรับอนุรักษ์ทั้งในระยะกลางและระยะยาว 2.5.2 สัดส่วนพันธุ์สัตว์ท้องถิ่น ที่จัดอยู่ในระดับความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
2.a เพิ่มการลงทุน ตลอดจนยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานในชนบท การวิจัยและส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาเทคโนโลยี และการทำธนาคารเชื้อพันธุ์ (gene bank) ของพืชและสัตว์ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	2.a.1 ดัชนี Agriculture Orientation (AOI) ของรายจ่ายของภาครัฐ (สัดส่วนของรายจ่ายภาครัฐด้านการเกษตรต่อสัดส่วนของ GDP ในภาคการเกษตร) 2.a.2 กระแสความช่วยเหลือรวม (ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) และกระแสความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการอื่น (Other Official Flows: OOF) ที่ให้ไปยังภาคการเกษตร
2.b แก้ไขและป้องกันการกีดกันและการบิดเบือนทางการค้าในตลาดเกษตรโลก รวมถึงทางการขจัดการอุดหนุนสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกทุกรูปแบบและมาตรการเพื่อการส่งออกทุกแบบที่ให้ผลในลักษณะเดียวกัน โดยให้เป็นไปตามอาณัติของรอบการพัฒนาโดฮา	2.b.1 การอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตร
2.c เลือกใช้มาตรการที่สร้างหลักประกันได้ว่าตลาดโภคภัณฑ์อาหารและตลาดอนุพันธ์สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของตลาดและข้อมูลสำรองอาหารได้อย่างทันการณ์ เพื่อจำกัดความผันผวนของราคาอาหารที่รุนแรง	ตัวชี้วัดราคาอาหารที่ผิดปกติ
เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย (Good health and well-being)	
3.1 ลดอัตราการตายของมารดาทั่วโลกให้ต่ำกว่า 70 คน ต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2573	3.1.1 อัตราการตายของมารดา (ต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน) 3.1.2 สัดส่วนของการคลอดบุตรที่ดูแลโดยบุคลากรด้านสาธารณสุขที่มีความชำนาญ
3.2 ยุติการตายที่ป้องกันได้ของทารกแรกเกิดและเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยทุกประเทศมุ่งลดอัตราการตายในทารกลงให้ต่ำถึง 12 คน ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน และลดอัตราการตายในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ลงให้ต่ำถึง 25 คน ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2573	3.2.1 อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 5 ปี (ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน) 3.2.2 อัตราตายของทารกแรกเกิด (ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน)
3.3 ยุติการแพร่กระจายของเอดส์ วัณโรค มาลาเรีย และโรคเขตร้อนที่ถูกละเลย และต่อสู้กับโรคตับอักเสบ โรคติดต่อทางน้ำ และโรคติดต่ออื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573	3.3.1 จำนวนผู้ติดเชื้อ HIV รายใหม่ต่อประชากรที่ไม่มีการติดเชื้อ 1,000 คน (จำแนกตาม เพศ อายุ และกลุ่มประชากรหลัก) 3.3.2 อัตราการเกิดโรควัณโรคต่อประชากร 100,000 คน 3.3.3 อัตราการเกิดโรคมาลาเรียต่อประชากร 1,000 คน ต่อปี

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	3.3.4 จำนวนของผู้ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ต่อประชากร 100,000 คน 3.3.5 จำนวนผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในการดูแลรักษาโรคเขตร้อนที่ถูกละเลย (Neglected tropical diseases)
3.4 ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสาม ผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรค และสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ภายในปี พ.ศ. 2573	3.4.1 อัตราการตายของผู้ที่เป็นโรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน หรือโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง 3.4.2 อัตราการฆ่าตัวตาย
3.5 เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด และการใช้แอลกอฮอล์ในทางที่เป็นอันตราย	3.5.1 ความครอบคลุมของการรักษา (การรักษาโดยใช้ยา ทางจิตสังคมและการฟื้นฟูสมรรถภาพ และบริการการติดตามผลการรักษา) สำหรับผู้ที่ใช้สารเสพติด 3.5.2 การดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตราย นิยามตามบริบทของประเทศ คิดเป็นปริมาณแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากร (อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป) ในจำนวนลิตรของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ภายในปีปฏิทิน
3.6 ลดจำนวนการตายและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางถนนทั่วโลกลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี พ.ศ. 2563	3.6.1 อัตราผู้เสียชีวิตจากการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน
3.7 สร้างหลักประกันถ้วนหน้า ในการเข้าถึงบริการสุขภาวะทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมถึงการวางแผนครอบครัว ข้อมูลข่าวสารและความรู้ และการบูรณาการอนามัยการเจริญพันธุ์ในยุทธศาสตร์และแผนงานระดับชาติ ภายในปี พ.ศ. 2573	3.7.1 สัดส่วนของหญิงวัยเจริญพันธุ์ (อายุ 15-49 ปี) ที่พึงพอใจกับการวางแผนครอบครัวด้วยวิธีสมัยใหม่ 3.7.2 อัตราการคลอดในหญิงอายุ (10-14 ปี, 15-19 ปี) ต่อผู้หญิงอายุ (10-14 ปี 15-19 ปี) 1,000 คน
3.8 บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้	3.8.1 ความครอบคลุมของบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น (นิยามความครอบคลุมของบริการที่จำเป็นเฉลี่ยโดยยึดการติดตามการรักษา ซึ่งประกอบด้วยภาวะเจริญพันธุ์ มารดา เด็กเกิดใหม่และสุขภาพเด็ก โรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ และความสามารถในการเข้าถึงบริการระหว่างคนทั่วไปและผู้ด้อยโอกาส) 3.8.2 สัดส่วนของประชากรที่มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนด้านสุขภาพต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนหรือรายได้ทั้งหมดอยู่ในระดับสูง
3.9 ลดจำนวนการตายและการเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตรายและจากมลพิษและการปนเปื้อนทางอากาศ น้ำ และดิน ให้ลดลงอย่างมาก ภายในปี พ.ศ. 2573	3.9.1 อัตราการตายที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในบ้านเรือนและในบรรยากาศ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	3.9.2 อัตราการตายที่เกิดจากน้ำ และการสุขาภิบาลที่ไม่ปลอดภัย และปราศจากสุขลักษณะ (เผชิญกับบริการด้านน้ำ สุขาภิบาลและสุขอนามัยที่ไม่ปลอดภัย) 3.9.3 อัตราการตายที่เกิดจากการได้รับสารพิษโดยไม่ตั้งใจ
3.a เพิ่มความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบในทุกประเทศตามความเหมาะสม	3.a.1 ความชุกที่ปรับมาตรฐานอายุแล้ว (age-standardized) ของการใช้ยาสูบ/บุหรี่ในปัจจุบันของกลุ่มผู้สูบบุหรี่ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
3.b สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาวัคซีนและยาสำหรับโรคติดต่อและไม่ติดต่อที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประเทศกำลังพัฒนา ให้มีการเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นในราคาที่สามารถซื้อหาได้ตามปฏิญญาโดฮาว่าด้วยความตกลงทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPS) และการสาธารณสุข ซึ่งเน้นย้ำสิทธิสำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่จะใช้บทบัญญัติในความตกลง TRIPS อย่างเต็มที่ในเรื่องการผ่อนปรนเพื่อจะปกป้องสุขภาพสาธารณะและโดยเฉพาะการเข้าถึงยาโดยถ้วนหน้า	3.b.1 สัดส่วนของประชากรที่เข้าถึงยาและวัคซีนในราคาที่สามารถหาซื้อได้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืน 3.b.2 ยอดรวมสุทธิความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ด้านการวิจัยทางการแพทย์และด้านสุขภาพพื้นฐาน 3.b.3 สัดส่วนของสถานพยาบาลที่มีชุดยาจำเป็น (core set of relevant essential medicines) ในราคาที่ซื้อหาได้อย่างยั่งยืน
3.c เพิ่มการใช้เงินสนับสนุนด้านสุขภาพ และการสรรหา การพัฒนา การฝึกฝน และการเก็บรักษากำลังคนด้านสุขภาพในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก	3.c.1 ความหนาแน่นและการกระจายตัวของบุคลากรด้านสาธารณสุข
3.d เสริมขีดความสามารถของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา ในด้านการแจ้งเตือนล่วงหน้า การลดความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพทั้งในระดับประเทศและระดับโลก	3.d.1 ศักยภาพในการดำเนินการตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations) และการเตรียมความพร้อมสำหรับภาวะฉุกเฉินด้านสุขอนามัย 3.d.2 ลดสัดส่วนการติดเชื้อในกระแสเลือดเนื่องจากเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ
เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality education)	
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	4.1.1 สัดส่วนของเด็ก/เยาวชนใน (ก) ระดับชั้น ป.2 หรือ ป.3 (ข) ป.6 และ (ค) ม.3 ที่มีความสามารถตามเกณฑ์ขั้นต่ำเป็นอย่างน้อย ใน (1) ด้านการอ่าน และ (2) ด้านคณิตศาสตร์ หรือการคิดคำนวณ จำแนกตาม เพศ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ 4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ทั้งในระบบ นอกระบบการศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง-ผู้ชาย/ในเขต-นอกเขตเมือง/ความมั่งคั่งสูง-ต่ำ และอื่น ๆ เช่น สถานะความพิการ คนพื้นเมือง และคนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งหากมีข้อมูล) สำหรับทุกตัวชี้วัดที่ในรายการนี้ที่สามารถแยกได้
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.6.1 สัดส่วนของประชากรในกลุ่มอายุที่กำหนดมีความรู้ความสามารถสำหรับการทำงานในด้าน ก) การอ่านออกเขียนได้ ข) ทักษะในการคำนวณ จำแนกตามเพศ
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	4.7.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรจุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุม และมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน	(c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563	4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา จำแนกตามสาขาและประเภทการศึกษา
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา สัดส่วนของครูในระดับ (a) ก่อนประถมศึกษา (b) ประถมศึกษา (c) มัธยมศึกษาตอนต้น และ (d) มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ
เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน (Gender equality)	
5.1 ยุติการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงในทุกที่	5.1.1 สนับสนุน บังคับ ติดตามตรวจสอบความเท่าเทียมและการไม่แบ่งแยกในหลักพื้นฐานทางด้านเพศ ไม่ว่าจะมีหรือไม่มีกรอบกฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม
5.2 ขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่รโหฐาน รวมถึงการค้ามนุษย์ การแสวงประโยชน์ทั้งทางเพศและในรูปแบบอื่น	5.2.1 สัดส่วนของผู้หญิงและเด็กหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เคยอยู่ร่วมกับคู่ครองได้รับความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจโดยคู่ครองคนปัจจุบัน หรือคนก่อนหน้า ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามรูปแบบความรุนแรงและอายุ 5.2.2 สัดส่วนของผู้หญิงและเด็กหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ได้รับความรุนแรงทางเพศจากบุคคลอื่น ที่ไม่ใช่

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	คู่ครอง ในช่วงระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามอายุ และสถานที่เกิดเหตุ
5.3 ขจัดแนวปฏิบัติที่เป็นภัยทุกรูปแบบ อาทิ การแต่งงานในเด็กก่อนวัยอันควร และโดยการบังคับ และการทำลายอวัยวะเพศหญิง	5.3.1 สัดส่วนของผู้หญิงอายุระหว่าง 20-24 ปี ที่แต่งงานหรืออยู่ด้วยกันก่อนอายุ 15 และ 18 ปี 5.3.2 สัดส่วนของเด็กหญิงและผู้หญิง (อายุระหว่าง 15-49 ปี) ที่ได้รับการขลิบ/ตัดอวัยวะเพศหญิง จำแนกตามอายุ
5.4 ตระหนักและให้คุณค่าต่อการดูแลและการทำงานบ้านแบบไม่ได้รับค่าจ้าง โดยจัดให้มีบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐานและนโยบายการคุ้มครองทางสังคม และสนับสนุนความรับผิดชอบร่วมกันภายในครัวเรือนและครอบครัว ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ	5.4.1 สัดส่วนของเวลาที่ใช้ไปในการทำงานบ้านและดูแลคนในครัวเรือนที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน จำแนกตามเพศ อายุ และสถานที่อยู่
5.5 สร้างหลักประกันว่าผู้หญิงจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิผล และมีโอกาสที่เท่าเทียมในการเป็นผู้นำในทุกระดับของการตัดสินใจในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสาธารณะ	5.5.1 สัดส่วนของผู้หญิงดำรงตำแหน่งใน (ก) รัฐสภา และ (ข) การปกครองท้องถิ่น 5.5.2 สัดส่วนของผู้หญิงในตำแหน่งบริหาร
5.6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงสุขภาวะทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และสิทธิด้านการเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า ตามที่ตกลงในแผนปฏิบัติการของการประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและการพัฒนา และแผนปฏิบัติการปักกิ่งและเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมทบทวนเหล่านั้น	5.6.1 สัดส่วนของผู้หญิงอายุ 15-49 ปี ที่ทำการตัดสินใจด้วยตนเองบนพื้นฐานข้อมูลที่เพียงพอ (informed decision) ในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ การคุมกำเนิด และการดูแลด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ 5.6.2 จำนวนประเทศที่มีกฎหมายและกฎระเบียบที่รับประกันได้ว่าผู้หญิงและผู้ชายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เข้าถึงการศึกษา ข้อมูล และการดูแลด้านสุขภาวะทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียม
5.a ดำเนินการปฏิรูปเพื่อให้ผู้หญิงมีสิทธิที่เท่าเทียมในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมทั้ง การเข้าถึงการเป็นเจ้าของและมีสิทธิในที่ดิน และทรัพย์สินในรูปแบบอื่น การบริการทางการเงิน การรับมรดก และทรัพยากรธรรมชาติ ตามกฎหมายของประเทศ	5.a.1 (a) สัดส่วนของจำนวนประชากรในภาคการเกษตรทั้งหมดที่เป็นเจ้าของหรือมีสิทธิเหนือพื้นที่ทำการเกษตร จำแนกตามเพศ และ (b) สัดส่วนของผู้หญิงที่เป็นเจ้าของหรือมีสิทธิถือครองพื้นที่ทางการเกษตร จำแนกตามประเภทการครอบครอง 5.a.2 สัดส่วนของประเทศที่กรอบกฎหมาย (รวมถึงกฎจารีตประเพณี) ที่รับประกันความเท่าเทียมของผู้หญิงในสิทธิการเป็นเจ้าของ หรือมีสิทธิในที่ดิน
5.b เพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มบทบาทแก่สตรี	5.b.1 สัดส่วนของผู้ที่เป็นเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำแนกตามเพศ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
5.c เลือกใช้และเสริมความเข้มแข็งแก่นโยบายที่ดีและกฎระเบียบที่บังคับใช้ได้ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและการเพิ่มบทบาทแก่ผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคนในทุกระดับ	5.c.1 สัดส่วนของประเทศที่มีระบบติดตามและจัดสรรทรัพยากรภาครัฐเพื่อสนับสนุนความเท่าเทียมทางเพศและเพิ่มบทบาทแก่สตรี
เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน (Clean water and sanitation)	
6.1 บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและมีราคาที่สามารถซื้อหาได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	6.1.1 สัดส่วนของประชากรที่ใช้บริการน้ำดื่มที่ได้รับการจัดการอย่างปลอดภัย
6.2 บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงการสุขาภิบาลและสุขอนามัยที่พอเพียงและเป็นธรรม และยุติการขับถ่ายในที่โล่ง โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการของผู้หญิง เด็กหญิง และกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. 2573	6.2.1 สัดส่วนของประชากรที่ใช้ (ก) บริการด้านการสุขาภิบาลที่ได้รับการจัดการอย่างปลอดภัย (ข) สิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมือด้วยสบู่และน้ำ
6.3 ปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการลดมลพิษ ขจัดการทิ้งขยะและลดการปล่อยสารเคมีอันตรายและวัตถุอันตราย ลดสัดส่วนน้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัดลงครึ่งหนึ่ง และเพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่และการใช้ซ้ำที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืนทั่วโลก ภายในปี พ.ศ. 2573	6.3.1 สัดส่วนของน้ำเสียครัวเรือนและอุตสาหกรรมที่ได้รับการบำบัดอย่างปลอดภัย 6.3.2 สัดส่วนของแหล่งน้ำ (เช่น มหาสมุทร, ทะเล, ทะเลสาบ, แม่น้ำ, ธารน้ำ, คลอง, หรือสระน้ำ) ที่มีคุณภาพน้ำโดยรอบที่ดี
6.4 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในทุกภาคส่วนและสร้างหลักประกันว่าจะมีการใช้น้ำและจัดหาน้ำที่ยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และลดจำนวนประชากรที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ ภายในปี พ.ศ. 2573	6.4.1 การเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการใช้น้ำในช่วงเวลาที่ผ่านมา 6.4.2 ระดับความตึงเครียดด้านน้ำ (สัดส่วนการใช้น้ำจืดต่อปริมาณน้ำจืดทั้งหมด)
6.5 ดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือข้ามเขตแดนตามความเหมาะสม ภายในปี พ.ศ. 2573	6.5.1 ระดับการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ (0-100) 6.5.2 สัดส่วนของพื้นที่ลุ่มน้ำข้ามเขตแดนที่มีการจัดการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือด้านน้ำ
6.6 ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ รวมถึงภูเขา ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ ภายในปี พ.ศ. 2563	6.6.1 การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำในช่วงเวลาที่ผ่านมา
6.a ขยายความร่วมมือระหว่างประเทศและสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาในกิจกรรมและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขาภิบาล ซึ่งรวมถึงการเก็บกักน้ำ การขจัดเกลือ	6.a.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ในด้านที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขาภิบาล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนบูรณาการการใช้จ่ายของภาครัฐ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ประสิทธิภาพการใช้น้ำ การบำบัดน้ำเสีย เทคโนโลยีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่	
6.b สนับสนุนและเพิ่มความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการจัดการน้ำและสุขาภิบาล	6.b.1 สัดส่วนของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งและวางนโยบายปฏิบัติการ และกระบวนการปฏิบัติ เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในด้านการจัดการน้ำและการสุขาภิบาล
เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน (Affordable and clean energy)	
7.1 สร้างหลักประกันว่ามีการเข้าถึงการบริการพลังงานสมัยใหม่ที่เชื่อถือได้ ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	7.1.1 สัดส่วนของประชากรที่เข้าถึงไฟฟ้า 7.1.2 สัดส่วนของประชากรที่พึ่งพาเชื้อเพลิงและเทคโนโลยีสะอาดเป็นหลัก
7.2 เพิ่มสัดส่วนของพลังงานหมุนเวียนในสัดส่วนพลังงานของโลก (global energy mix) ภายในปี พ.ศ. 2573	7.2.1 สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย
7.3 เพิ่มอัตราการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโลกให้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ภายในปี พ.ศ. 2573	7.3.1 ความเข้มของการใช้พลังงาน ที่สัมพันธ์กับพลังงานขั้นต้นและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)
7.a ยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการวิจัย และเทคโนโลยีพลังงานที่สะอาด โดยรวมถึงพลังงานหมุนเวียน ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และเทคโนโลยีเชื้อเพลิงฟอสซิลชั้นสูงและสะอาด และสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและเทคโนโลยีพลังงานที่สะอาด ภายในปี พ.ศ. 2573	7.a.1 การไหลเวียนของเงินทุนระหว่างประเทศสู่ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานสะอาด และการผลิตพลังงานหมุนเวียน รวมทั้งระบบไฮบริด
7.b ขยายโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการจัดส่งบริการพลังงานสมัยใหม่และยั่งยืนโดยถ้วนหน้าในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ที่สอดคล้องกับโครงการสนับสนุนของประเทศเหล่านั้น ภายในปี พ.ศ. 2573	7.b.1 กำลังผลิตติดตั้งพลังงานหมุนเวียนในประเทศกำลังพัฒนา (วัตต์ต่อหัวประชากร)
เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (Decent work and economic growth)	
8.1 ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง	8.1.1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง (real GDP) ต่อหัวประชากร

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุด มีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี	
8.2 บรรลุการมีผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้น ผ่านการสร้างความหลากหลาย การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นภาคการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และใช้แรงงานเป็นหลัก (Labour-intensive)	8.2.1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของ real GDP ต่อประชากรผู้มีงานทำ
8.3 ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัฒกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน	8.3.1 สัดส่วนการจ้างงานนอกระบบต่อการจ้างงานทั้งหมด จำแนกตามสาขา และเพศ
8.4 ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิตอย่างต่อเนื่อง และพยายามที่จะแยกการเติบโตทางเศรษฐกิจออกจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน 10 ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยมีประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำในการดำเนินการไปจนถึงปี พ.ศ. 2573	8.4.1 ร่องรอยการใช้วัตถุดิบ (Material Footprint) ร่องรอยการใช้วัตถุดิบต่อหัวประชากร และต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 8.4.2 การบริโภควัตถุดิบในประเทศ การบริโภควัตถุดิบในประเทศต่อหัวประชากร และต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)
8.5 บรรลุการจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับหญิงและชายทุกคน รวมถึงเยาวชนและผู้มีภาวะทุพพลภาพ และให้มีการจ่ายค่าจ้างที่เท่าเทียมสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน ภายในปี พ.ศ. 2573	8.5.1 รายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมงของลูกจ้าง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และความพิการ 8.5.2 อัตราการว่างงาน จำแนกตามเพศ อายุ และ ความพิการ
8.6 ลดสัดส่วนของเยาวชนที่ไม่มีงานทำ ที่ไม่มีการศึกษา และที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ลงอย่างมาก ภายในปี พ.ศ. 2563	8.6.1 สัดส่วนของเยาวชน (15-24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงานหรือการฝึกอบรม
8.7 ดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพโดยทันที เพื่อขจัดแรงงานที่ถูกบังคับ ยุติความเป็นทาสสมัยใหม่ และการค้ามนุษย์ และยับยั้งและกำจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด ซึ่งรวมถึงการเกณฑ์และการใช้ทหารเด็ก และภายในปี พ.ศ. 2568 ยุติการใช้แรงงานเด็กในทุกรูปแบบ	8.7.1 สัดส่วนและจำนวนเด็กอายุ 5-17 ปี ที่เข้าข่ายแรงงานเด็ก จำแนกตามเพศและอายุ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
8.8 ปกป้องสิทธิแรงงานและส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับผู้ทำงานทุกคน รวมถึงผู้ทำงานต่างด้าว โดยเฉพาะหญิงต่างด้าว และผู้ที่ทำงานเสี่ยงอันตราย	8.8.1 อัตราความถี่ของการบาดเจ็บร้ายแรง และไม่ร้ายแรง จากการทำงาน ต่อแรงงาน 100,000 คน จำแนกตามเพศ และสถานะแรงงานต่างด้าว 8.8.2 ระดับการปฏิบัติตามสิทธิแรงงานในประเทศ (เสรีภาพในการสมาคม และการเจรจาต่อรองร่วม) โดยยึดหลักธรรมนูญของ ILO และกฎหมายภายในประเทศ จำแนกตามเพศ และสถานะแรงงานต่างด้าว
8.9 ออกแบบและใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. 2573	8.9.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจากการท่องเที่ยวต่อ GDP ทั้งหมด และอัตราการเติบโตของ GDP จากการท่องเที่ยว
8.10 เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันทางการเงินภายในประเทศเพื่อส่งเสริมและขยายการเข้าถึงการธนาคาร การประกัน และบริการทางการเงินแก่ทุกคน	8.10.1 จำนวน (ก) สาขาของธนาคารพาณิชย์ และ (ข) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATMs) ต่อผู้ใหญ่ 100,000 คน 8.10.2 สัดส่วนของผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป) ที่มีบัญชีกับธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ หรือกับผู้ให้บริการทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่
8.a เพิ่มการสนับสนุนในกลไกความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade) แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งรวมถึงผ่านกรอบการทำงานแบบบูรณาการสำหรับความช่วยเหลือทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการค้าแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Enhanced Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries)	8.a.1 มูลค่าความช่วยเหลือ/ภาระผูกพัน (Commitments) และการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือ (Disbursements) ภายใต้กลไกความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade)
8.b พัฒนาและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์โลกสำหรับการจ้างงานเยาวชนและดำเนินงานตามข้อตกลงเรื่องงานของโลก (Global Jobs Pact) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ภายในปี พ.ศ. 2563	8.b.1 การมีและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระดับประเทศเฉพาะด้านการจ้างงานเยาวชน หรือเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านการจ้างงานของประเทศ
เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม (Industry, innovation, infrastructure)	
9.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ โดยเฉพาะ	9.1.1 สัดส่วนของประชากรชนบทที่อาศัยอยู่ภายในระยะ 2 กิโลเมตรจากถนนที่สามารถใช้งานได้ทุกฤดู 9.1.2 ปริมาณผู้โดยสาร และสินค้าที่ขนส่ง จำแนกตามรูปการขนส่ง

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
การเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน	
9.2 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และภายในปี พ.ศ. 2573 ให้เพิ่มส่วนแบ่งของภาคอุตสาหกรรมในการจ้างงานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ โดยให้เป็นไปตามบริบทของประเทศ และให้เพิ่มส่วนแบ่งขึ้นเป็น 2 เท่า ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	9.2.1 (ก) สัดส่วนของมูลค่าเพิ่มผลผลิต (Manufacturing value added: MVA) ต่อ GDP และ (ข) MVA ต่อหัวประชากร 9.2.2 สัดส่วนการจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิตต่อการจ้างงานรวมทั้งหมด
9.3 เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้ ให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งเชื่อมโยงผู้ประกอบการเหล่านี้เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด	9.3.1 สัดส่วนของมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมขนาดเล็กต่อมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมทั้งหมด 9.3.2 สัดส่วนของอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีการกู้ยืมหรือมีวงเงินที่ธนาคารให้กู้ยืม
9.4 ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยทุกประเทศดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2573	9.4.1 ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วยมูลค่าเพิ่ม
9.5 เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้ภายในปี พ.ศ. 2573 มีการส่งเสริมนวัตกรรมและให้เพิ่มจำนวนผู้ทำงานวิจัยและพัฒนา ต่อประชากร 1 ล้านคน และเพิ่มค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาในภาครัฐและเอกชน	9.5.1 สัดส่วนของค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP 9.5.2 สัดส่วนนักวิจัย (เทียบเท่ากับการทำงานเต็มเวลา) ต่อประชากร 1,000,000 คน
9.a อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่น ในประเทศกำลังพัฒนา ผ่านทางการยกระดับการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยี และด้านวิชาการให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก	9.a.1 การสนับสนุนระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการทั้งหมด (ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และกระแสความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการอื่น (OOF)) ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน
9.b สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงการให้มี	9.b.1 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูง และระดับกลาง ต่อมูลค่าเพิ่มรวมทั้งหมด

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
สภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลายของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์	
9.c เพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และมุ่งจัดให้มีการเข้าถึงอินเตอร์เน็ตโดยถ้วนหน้าและในราคาที่สามารถจ่ายได้ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ภายในปี พ.ศ. 2563	9.c.1 สัดส่วนของประชากรที่อยู่ในพื้นที่ที่มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำแนกตามเทคโนโลยี
เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ (Reduced inequalities)	
10.1 บรรลุการเติบโตของรายได้ของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด อย่างก้าวหน้าและยั่งยืน โดยให้มีอัตราเติบโตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2573	10.1.1 (ก) อัตราการเติบโตของการใช้จ่ายในครัวเรือน หรือรายได้ต่อหัวในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด และ (ข) อัตราการเติบโตของการใช้จ่ายในครัวเรือน หรือรายได้ต่อหัวในกลุ่มประชากรทั้งหมด
10.2 เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมความครอบคลุมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ความพิการ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ แหล่งกำเนิด ศาสนา สถานะทางเศรษฐกิจหรืออื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573	10.2.1 สัดส่วนประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของรายได้มัธยฐาน จำแนกตามเพศ อายุ และความพิการ
10.3 สร้างหลักประกันถึงโอกาสที่เท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ รวมถึงโดยการขจัดกฎหมาย นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมการออกกฎหมาย นโยบาย และการปฏิบัติที่เหมาะสมในเรื่องดังกล่าว	10.3.1 สัดส่วนของประชากรที่รายงานว่ารู้สึกถูกเลือกปฏิบัติหรือถูกคุกคามในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ตามข้อบัญญัติพื้นฐานของการห้ามเลือกปฏิบัติภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
10.4 นำนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายการคลัง ค่าจ้าง และการคุ้มครองทางสังคมมาใช้ และให้บรรลุความเสมอภาคยิ่งขึ้นอย่างก้าวหน้า	10.4.1 ส่วนแบ่งแรงงานต่อ GDP (ประกอบไปด้วยค่าจ้าง และประกันสังคมที่จ่ายโดยนายจ้าง) 10.4.2 ผลกระทบด้านการถ่ายโอนรายได้ (redistributive impact) จากนโยบายการคลัง
10.5 ปรับปรุงกฎระเบียบและการติดตามตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงินของโลก และเสริมความแข็งแกร่งในการดำเนินการตามกฎระเบียบดังกล่าว	10.5.1 ตัวชี้วัดเสถียรภาพของระบบการเงิน (Financial Soundness Indicators)
10.6 สร้างหลักประกันว่าจะมีตัวแทนและเสียงของประเทศกำลังพัฒนาในการตัดสินใจในสถาบันการเงินและเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เป็นสถาบันที่มีประสิทธิผล น่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ และมีความชอบธรรมมากขึ้น	10.6.1 สัดส่วนของสมาชิก และสิทธิในการออกเสียงของประเทศกำลังพัฒนาในองค์กรระหว่างประเทศ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
10.7 อำนวยความสะดวกในการโยกย้ายถิ่นฐานและเคลื่อนย้ายของคนให้เป็นระเบียบ ปลอดภัย ปกติ และมีความรับผิดชอบ รวมถึงให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายด้านการอพยพที่มีการวางแผนและการจัดการที่ดี	10.7.1 ค่าใช้จ่ายในการจัดหางานที่ลูกจ้างต้องจ่ายคิดเป็นสัดส่วนของรายได้ประจำเดือน/ปีที่ได้รับจากประเทศปลายทาง 10.7.2 จำนวนประเทศที่มีนโยบายเอื้อต่อการโยกย้ายถิ่นฐานและเคลื่อนย้ายของคนที่เป็นระเบียบ ปลอดภัย ปกติ และมีความรับผิดชอบ 10.7.3 จำนวนแรงงานข้ามชาติที่เสียชีวิตระหว่างการข้ามพรมแดนทั้งทางทะเล ทางบก และทางอากาศ 10.7.4 สัดส่วนประชากรที่เป็นผู้อพยพ (refugee) จำแนกตามประเทศต้นทาง
10.a ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติอย่างเป็นพิเศษและแตกต่าง (special and differential treatment: S&D) สำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ให้สอดคล้องตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก	10.a.1 สัดส่วนของรายการภาษีศุลกากร (tariff lines) ของสินค้านำเข้าจากประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและประเทศกำลังพัฒนา ที่ไม่มีข้อกีดกันทางภาษีอากร (zero-tariff)
10.b สนับสนุนการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และการไหลของเงิน รวมถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ไปยังรัฐที่มีความจำเป็นมากที่สุด โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด ประเทศแถบแอฟริกา รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก และประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล โดยให้สอดคล้องกับแผนและแผนงานของประเทศเหล่านั้น	10.b.1 ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาทั้งหมด จำแนกตามประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือ และประเทศผู้ให้การช่วยเหลือ และประเภทของการให้ความช่วยเหลือ (เช่น การช่วยเหลือด้านการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) การลงทุนทางตรงของต่างประเทศ (FDI) และอื่น ๆ)
10.c ลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมของการส่งเงินกลับประเทศของแรงงานย้ายถิ่น (migrant remittance) ให้ต่ำกว่าร้อยละ 3 และขจัดการชำระเงินระหว่างประเทศ (remittance corridors) ที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าร้อยละ 5 ภายในปี พ.ศ. 2573	10.c.1 สัดส่วนของค่าใช้จ่ายการส่งเงินกลับประเทศต่อจำนวนเงินรวมที่ส่งกลับ
เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน (Sustainable cities and communities)	
11.1 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่เพียงพอ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัด ภายในปี พ.ศ. 2573	11.1.1 สัดส่วนของประชากรในเขตเมืองที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ที่อยู่อาศัยนอกระบบหรือไม่เหมาะสม

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
11.2 จัดให้ทุกคนเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ พัฒนาความปลอดภัยทางถนน ขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ภายในปี พ.ศ. 2573	11.2.1 สัดส่วนของประชากรที่เข้าถึงการขนส่งสาธารณะได้อย่างสะดวก จำแนกตามเพศ อายุ และผู้พิการ
11.3 ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืน เพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม บูรณาการและยั่งยืนในทุกประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2573	11.3.1 สัดส่วนของอัตราการใช้ที่ดินต่ออัตราการเติบโตของประชากร 11.3.2 สัดส่วนของเมืองที่ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการวางแผนและการจัดการเมือง โดยมีการดำเนินการเป็นประจำและเป็นประชาธิปไตย
11.4 เสริมความพยายามในการปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก	11.4.1 รายจ่ายรวมต่อหัวประชากร ในด้านการสงวน การป้องกัน และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ จำแนกตามแหล่งเงินสนับสนุน (ภาครัฐ/เอกชน) ประเภทมรดก (ทางวัฒนธรรม ทางธรรมชาติ) และระดับของรัฐบาล (ประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น/เทศบาล)
11.5 ลดจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนลดความสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจเทียบเคียงกับ GDP ของโลก ที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวกับน้ำ โดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. 2573	11.5.1 จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติต่อประชากร 100,000 คน (ภัยพิบัติ รวมถึง อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย และภัยแล้ง) 11.5.2 ความสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจเทียบเคียงกับ GDP ของโลก รวมถึงความเสียหายที่เกิดกับโครงสร้างพื้นฐานและการหยุดชะงักของการบริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญอื่นๆ อันเนื่องมาจากภัยพิบัติ
11.6 ลดผลกระทบทางลบของเมืองต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากร รวมถึงการให้ความสำคัญกับคุณภาพอากาศ และการจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573	11.6.1 สัดส่วนของขยะมูลฝอย (MSW) ที่มีการจัดเก็บและจัดการในสถานที่ที่มีการควบคุมต่อปริมาณขยะมูลฝอยรวม จำแนกตามเมือง 11.6.2 ระดับค่าเฉลี่ยทั้งปีของฝุ่นละอองขนาดเล็ก (เช่น PM2.5 และ PM10) ในเขตเมือง (ถ่วงน้ำหนักกับประชากร)
11.7 จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัย ครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะสำหรับผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้พิการ ภายในปี พ.ศ. 2573	11.7.1 ส่วนแบ่งเฉลี่ยของพื้นที่เมืองที่ถูกสร้างขึ้นให้เป็นสถานที่ที่ใช้ประโยชน์สาธารณะสำหรับทุกคน จำแนกตามเพศ อายุ และผู้พิการ 11.7.2 สัดส่วนของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางร่างกาย หรือเพศ จำแนกตาม เพศ อายุ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	สถานภาพความพิการ และสถานที่เกิดเหตุ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
11.a สนับสุนนการเชื่อมโยงเชิงบวกทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมระหว่างพื้นที่เมือง รอบเมือง และชนบท โดยการเสริมความแข็งแกร่งของการวางแผนการพัฒนาในระดับชาติและระดับภูมิภาค	11.a.1 จำนวนประเทศที่มีนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเมืองหรือแผนการพัฒนาภาค ซึ่งมี (ก) ความสอดคล้องกับพลวัตของประชากร (ข) ความสมดุลของการพัฒนาเชิงพื้นที่ และ (ค) การเพิ่มพื้นที่การคลัง (fiscal space) ของท้องถิ่น
11.b ภายในปี พ.ศ. 2563 เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบายและแผนที่บูรณาการเพื่อนำไปสู่ความครอบคลุม ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีภูมิต้านทานต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ โดยเป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573	11.b.1 จำนวนประเทศที่มีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติระดับประเทศที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573 11.b.2 สัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับประเทศ
11.c สนับสนุนประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รวมถึงผ่านทางความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการในการสร้างอาคารที่ยั่งยืนและมีความต้านทานและยืดหยุ่น โดยใช้วัสดุท้องถิ่น	11.c.1 สัดส่วนของการสนับสนุนทางการเงินที่จัดสรรให้กับการก่อสร้าง และการเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ยืดหยุ่น และอาคารที่ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (ในการประชุมคณะกรรมาธิการสถิติแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ 51 ระหว่างวันที่ 3 – 6 มีนาคม 2563 เสนอให้ยกเลิกตัวชี้วัด 11.c.1 เนื่องจากยังไม่มีการจัดทำ methodology และข้อมูล)
เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Responsible consumption, production)	
12.1 ดำเนินการให้เป็นผลตามกรอบระยะ 10 ปีของแผนงานว่าด้วยแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ทุกประเทศนำไปปฏิบัติโดยประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำ โดยคำนึงถึงการพัฒนาและขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนา	12.1.1 จำนวนประเทศที่มีการพัฒนาหรือนำใช้เครื่องมือการดำเนินนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
12.2 บรรลุการจัดการที่ยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. 2573	12.2.1 ร่องรอยการใช้วัตถุดิบ (Material Footprint) ร่องรอยการใช้วัตถุดิบต่อหัวประชากรและต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	12.2.2 การบริโภควัตถุดิบในประเทศ การบริโภควัตถุดิบในประเทศต่อหัวประชากร และต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)
12.3 ลดของเสียอาหาร (food waste) ของโลกลงครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภค และลดการสูญเสียอาหาร (food loss) ตลอดการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ภายในปี พ.ศ. 2573	12.3.1 (ก) ดัชนีการสูญเสียอาหาร (ข) ดัชนีของเสียอาหาร
12.4 บรรลุเรื่องการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดตลอดวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปลดปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อจะลดผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ภายในปี พ.ศ. 2563	12.4.1 จำนวนภาคีสมาชิกของข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมด้านของเสียอันตรายและสารเคมีอื่น ๆ ที่บรรลุวัตถุประสงค์ของพันธกรณีและข้อผูกพันในการถ่ายทอดข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง 12.4.2 (ก) ของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นต่อหัวประชากร และ (ข) สัดส่วนของเสียอันตรายที่ได้รับการบำบัดจำแนกตามประเภทการบำบัด
12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี พ.ศ. 2573	12.5.1 อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (recycling rate) ในระดับประเทศ (จำนวนตันของวัสดุที่ถูกนำกลับมาใช้ใหม่)
12.6 สนับสนุนให้บริษัท โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติและบริษัทขนาดใหญ่ รับแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนไปใช้ และบูรณาการข้อมูลด้านความยั่งยืนไว้ในรอบการรายงานของบริษัทเหล่านั้น	12.6.1 จำนวนบริษัทที่ตีพิมพ์รายงานความยั่งยืน (ตัวชี้วัดเทียบเคียง รายงานความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์)
12.7 ส่งเสริมแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่ยั่งยืน ตามนโยบายและการให้ลำดับความความสำคัญของประเทศ	12.7.1 ระดับการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่ยั่งยืน
12.8 สร้างหลักประกันว่าประชาชนในทุกแห่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีความตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ภายในปี พ.ศ. 2573	12.8.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรจุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน
12.a สนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาในการเสริมความแข็งแกร่งของขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะขับเคลื่อนไปสู่แบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น	12.a.1 กำลังผลิตติดตั้งพลังงานหมุนเวียนในประเทศกำลังพัฒนา (วัตต์ต่อหัวประชากร)

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
12.b พัฒนาและดำเนินการใช้เครื่องมือเพื่อติดตามผลกระทบของการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	12.b.1 ดำเนินการใช้เครื่องมือทางการบัญชีที่มีมาตรฐานเพื่อติดตามมิติทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว
12.c ทำให้การอุดหนุนเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ไร้ประสิทธิภาพและนำไปสู่การบริโภคที่สิ้นเปลืองมีความสมเหตุสมผล โดยกำจัดการบิดเบือนทางการตลาดให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศ รวมถึงการปรับโครงสร้างภาษีและเลิกการอุดหนุนที่เป็นภัยเหล่านั้นเพื่อสะท้อนให้เห็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความจำเป็นและเงื่อนไขเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนาและลดผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นต่อการพัฒนาของประเทศเหล่านั้นในลักษณะที่เป็นการคุ้มครองคนจนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ	12.c.1 (ก) สัดส่วนของเงินอุดหนุนเชื้อเพลิงฟอสซิลต่อ GDP และ (ข) สัดส่วนของเงินอุดหนุนเชื้อเพลิงฟอสซิลต่อค่าใช้จ่ายรวมของประเทศในด้านเชื้อเพลิงฟอสซิล
เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (Climate action)	
13.1 เสริมภูมิต้านทานและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ	13.1.1 จำนวนผู้เสียชีวิต สูญหาย และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติต่อประชากร 100,000 คน (ภัยพิบัติ รวมถึง อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย และภัยแล้ง) 13.1.2 จำนวนประเทศที่มีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติระดับประเทศที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573 13.1.3 สัดส่วนของหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่มีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับประเทศ
13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ	13.2.1 จำนวนประเทศที่มีเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDCs) ยุทธศาสตร์ระยะยาว แผนการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ในรายงานการดำเนินงานด้านการปรับตัว (Adaptation communications) และในรายงานแห่งชาติ (National communications) 13.2.2 ปริมาณรวมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อปี

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
13.3 พัฒนาการศึกษา การสร้างความตระหนักรู้และขีดความสามารถของมนุษย์และของสถาบันในเรื่องการลดผลกระทบและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเตือนภัยล่วงหน้า	13.3.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรจุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน
13.a ดำเนินการให้เกิดผลตามพันธกรณีที่ผูกพันต่อประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีเป้าหมายร่วมกันระดมทุนจากทุกแหล่งให้ได้จำนวน 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ภายในปี พ.ศ. 2563 เพื่อสนองความต้องการของประเทศกำลังพัฒนา ภายใต้บริบทของการดำเนินมาตรการลดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตลอดจนจัดหาเงินทุนเพื่อให้กองทุน Green Climate Fund ดำเนินการได้เต็มที่โดยเร็ว	13.a.1 ปริมาณเงินดอลลาร์สหรัฐที่ระดมได้ต่อปีเทียบเคียงกับเป้าหมายการระดมทุนสะสมต่อเนื่องให้ได้ 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐตามพันธะสัญญาจนถึงปี พ.ศ. 2568
13.b ส่งเสริมกลไกที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิผลในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก โดยให้ความสำคัญต่อผู้หญิง เยาวชน ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนชายขอบ	13.b.1 จำนวนประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ที่มีเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDCs) ยุทธศาสตร์ระยะยาว แผนการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ในรายงานการดำเนินงานด้านการปรับตัว (Adaptation communications) และในรายงานแห่งชาติ (National communications)
เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Life below water)	
14.1 ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะในทะเลและมลพิษจากธาตุอาหาร (nutrient pollution) ภายในปี พ.ศ. 2568	14.1.1 (ก) ดัชนีของปรากฏการณ์ยูโทรฟิเคชั่น (Eutrophication) และ (ข) ความหนาแน่นของขยะพลาสติกในทะเล
14.2 บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงโดยการเสริมภูมิต้านทานและปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูเพื่อบรรลุการมีมหาสมุทรที่มีสุขภาพดีและมีผลิตภาพภายในปี พ.ศ. 2563	14.2.1 จำนวนประเทศที่ใช้แนวทางเชิงระบบนิเวศในการบริหารจัดการพื้นที่ทางทะเล

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
14.3 ลดและแก้ปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดในมหาสมุทร โดยรวมถึงผ่านทางการเพิ่มพูนความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ในทุกระดับ	14.3.1 ค่าความเป็นกรดในทะเลเฉลี่ย (pH) โดยวัดจากสถานีสุ่มตัวอย่าง
14.4 ภายในปี พ.ศ. 2563 ให้กำกับการทำการประมงอย่างมีประสิทธิผล และยุติการประมงเกินขีดจำกัด การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) และแนวปฏิบัติด้านการประมงที่เป็นไปในทางทำลาย และดำเนินการให้เป็นผลตามแผนการบริหารจัดการที่อยู่บนฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อจะฟื้นฟูมวลปลา (fish stock) ในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้ อย่างน้อยที่สุดให้อยู่ในระดับผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (maximum sustainable yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยาของสัตว์น้ำเหล่านั้น	14.4.1 สัดส่วนของมวลสัตว์น้ำ (fish stocks) ที่อยู่ในระดับความยั่งยืนทางชีวภาพ
14.5 ภายในปี พ.ศ. 2563 อนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 โดยให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่	14.5.1 ขอบเขตของพื้นที่คุ้มครองที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางทะเล
14.6 ภายในปี พ.ศ. 2563 ยับยั้งการอุดหนุนการประมงบางรูปแบบที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงเกินขีดจำกัด ขจัดการอุดหนุนที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และระงับการริเริ่มการอุดหนุนในลักษณะดังกล่าว โดยตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่างที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการอุดหนุนการประมงขององค์การการค้าโลก	14.6.1 ความก้าวหน้าของประเทศต่าง ๆ ในการใช้เครื่องมือ/กลไกระหว่างประเทศ เพื่อต่อสู้กับการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม
14.7 ภายในปี พ.ศ. 2573 เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมถึงผ่านทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในเรื่องการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว	14.7.1 ร้อยละของผลผลิตจากการประมงที่ยั่งยืนต่อ GDP ในรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุด และทุกประเทศ
14.a เพิ่มความรู้ทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาขีดความสามารถในการวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล	14.a.1 สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเพื่อวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางทะเล ต่องบประมาณการวิจัยทั้งหมด

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ของคณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสมุทรศาสตร์ เพื่อจะพัฒนาคุณภาพมหาสมุทรและเพิ่มพูนให้ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	
14.b จัดให้ชาวประมงพื้นบ้านรายเล็กเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและตลาด	14.b.1 ความก้าวหน้าของแต่ละประเทศที่มีการใช้และดำเนินการด้านข้อกฎหมาย / ข้อบังคับ / นโยบาย / กรอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ตระหนักและปกป้องสิทธิของการทำประมงขนาดเล็ก
14.c เพิ่มพูนการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยการดำเนินการให้เกิดผลตามกฎหมายระหว่างประเทศตามที่สะท้อนใน UNCLOS ซึ่งเป็นกรอบทางกฎหมายสำหรับการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรเหล่านั้นอย่างยั่งยืนตามที่ระบุในย่อหน้าที่ 158 ของเอกสาร The Future We Want	14.c.1 จำนวนประเทศที่มีความก้าวหน้าในการให้สัตยาบัน ยอมรับ และนำกรอบการทำงานเชิงกฎหมาย/ นโยบาย/สถาบัน และเครื่องมือในการแปลงกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับมหาสมุทรมาใช้ ดังที่สะท้อนอยู่ใน UNCLOS เพื่อการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรอย่างยั่งยืน
เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Life on land)	
15.1 สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ระบบนิเวศบนบกและแหล่งน้ำจืดในแผ่นดินรวมทั้งบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขาและพื้นที่แห้งแล้ง โดยเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2563	15.1.1 สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ดินทั้งหมด 5.1.2 สัดส่วนของพื้นที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพทั้งทางบกและแหล่งน้ำจืด ซึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครอง จำแนกตามประเภทระบบนิเวศ
15.2 ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลกอย่างจริงจัง ภายในปี พ.ศ. 2563	15.2.1 ความก้าวหน้าในการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
15.3 ต่อต้านการกลายสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม รวมถึงที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการกลายสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้ง และอุทกภัย และพยายามที่จะบรรลุถึงความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน ภายในปี พ.ศ. 2573	15.3.1 สัดส่วนของที่ดินที่ถูกทำให้เสื่อมโทรมต่อพื้นที่ดินทั้งหมด

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
15.4 สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขาและความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศเหล่านั้น เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถของระบบนิเวศในการสร้างผลประโยชน์อันสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. 2573	15.4.1 ขอบเขตของพื้นที่คุ้มครองที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา 15.4.2 ดัชนีพื้นที่ภูเขาสีเขียว (Mountain Green Cover Index)
15.5 ปฏิบัติการที่จำเป็นและเร่งด่วนเพื่อลดการเสื่อมโทรมของถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ หยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และภายในปี พ.ศ. 2563 ปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม	15.5.1 ดัชนีบัญชีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคาม (Red List Index)
15.6 ส่งเสริมการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม และส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรเหล่านั้นอย่างเหมาะสม ตามข้อตกลงระหว่างประเทศ	15.6.1 จำนวนประเทศที่มีการยอมรับกรอบกฎหมาย กรอบการบริหารจัดการ และกรอบนโยบายเพื่อสร้างความมั่นใจในความเป็นธรรม และความเท่าเทียมในการแบ่งปันผลประโยชน์
15.7 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อจะยุติการล่าและการขนย้ายชนิดพันธุ์พืชและสัตว์คุ้มครอง และแก้ปัญหาทั้งอุปสงค์และอุปทานต่อผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย	15.7.1 สัดส่วนของการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ถูกล่าหรือถูกขนย้ายอย่างผิดกฎหมาย
15.8 นำมาตรการเพื่อป้องกันการนำเข้าและลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานต่อระบบนิเวศบกและน้ำ และควบคุมหรือขจัด priority species ภายในปี พ.ศ. 2563	15.8.1 สัดส่วนประเทศที่ได้ใช้กฎหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้อง และจัดสรรทรัพยากรเพื่อป้องกันหรือควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ถูกรุกรานอย่างเพียงพอ
15.9 บูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไปสู่การจัดทำแผนกระบวนการพัฒนา ยุทธศาสตร์การลดความยากจนและบัญชีทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2563	15.9.1 (ก) จำนวนประเทศที่กำหนดเป้าหมายระดับชาติที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับเป้าประสงค์ที่ 2 ของ Aichi Biodiversity ของแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2011-2020 ไว้ในยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) และมีการรายงานความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว (ข) บูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพในระบบการรายงานและการบัญชีของประเทศ (การดำเนินการตามระบบบัญชีเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม)
15.a ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งเพื่ออนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	15.a.1 (ก) การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และ

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	(ข) รายได้และเงินที่ระดมได้จากการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ
15.b ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินแก่การบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า	15.b.1 (ก) การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และ (ข) รายได้และเงินที่ระดมได้จากการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ
15.c เพิ่มพูนการสนับสนุนในระดับโลกแก่ความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่า การเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครอง รวมถึงโดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการดำรงชีพอย่างยั่งยืน	15.c.1 สัดส่วนของการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ถูกล่าหรือถูกขนย้ายอย่างผิดกฎหมาย
เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิผล รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Peace, justice and strong institutions)	
16.1 ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องในทุกแห่งให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ	16.1.1 จำนวนเหยื่อฆาตกรรม ต่อประชากร 100,000 คน จำแนกตามเพศ และอายุ 16.1.2 การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งต่อประชากร 100,000 คน จำแนกตาม อายุ เพศ และสาเหตุ 16.1.3 สัดส่วนของประชากรที่ได้รับ (ก) ความรุนแรงทางร่างกาย (ข) จิตใจ และ (ค) ทางเพศ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา 16.1.4 สัดส่วนประชากรที่รู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินในบริเวณพื้นที่ที่อาศัยเพียงลำพัง
16.2 ยุติการข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก	16.2.1 สัดส่วนของเด็กอายุ 1-17 ปี ที่เคยถูกทำร้ายทางร่างกาย และ/หรือข่มเหงทางจิตใจโดยผู้ดูแลในเดือนที่ผ่านมา 16.2.2 จำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ต่อประชากร 100,000 คน จำแนกตามเพศ อายุ และรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ 16.2.3 สัดส่วนของผู้หญิงและผู้ชาย อายุ 18-29 ปี ที่เคยถูกกระทำความรุนแรงทางเพศก่อนอายุ 18 ปี

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
16.3 ส่งเสริมหลักนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม	16.3.1 ร้อยละของเหยื่อความรุนแรงใน 12 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งได้แจ้งการกระทำอันรุนแรงนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือกลไกทางการในการยุติข้อขัดแย้ง 16.3.2 สัดส่วนของจำนวนผู้ต้องขังที่ศาลยังไม่พิพากษาต่อจำนวนนักโทษทั้งหมด 16.3.3 สัดส่วนประชากรที่มีปัญหาความขัดแย้งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา และผู้ที่เข้าถึงกลไกการแก้ปัญหาความขัดแย้งทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จำแนกตามประเภทของกลไก
16.4 ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน เสริมความแข็งแกร่งของกระบวนการติดตามและการส่งคืนสินทรัพย์ที่ถูกขโมยไป และต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรทุกรูปแบบ ภายในปี พ.ศ. 2573	16.4.1 มูลค่ารวมทั้งหมดของกระแสเข้าออกของเงินที่ผิดกฎหมาย (หน่วยเป็น ดอลลาร์สหรัฐ) 16.4.2 สัดส่วนของอาวุธ (อาวุธเล็กและอาวุธเบา) ที่ถูกยึด ค้นพบและส่งมอบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ติดตามและระบุแหล่งที่มาหรือบริบทที่ผิดกฎหมายของอาวุธ โดยเป็นไปตามมาตรฐานและเครื่องมือทางกฎหมายระหว่างประเทศ
16.5 ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ	16.5.1 สัดส่วนของบุคคลที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีการให้สินบนหรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในช่วงระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา 16.5.2 สัดส่วนขององค์กรธุรกิจที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีการให้สินบน หรือถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในช่วงระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา
16.6 พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิผล มีความรับผิดชอบและโปร่งใสในทุกระดับ	16.6.1 การใช้จ่ายภาครัฐขั้นพื้นฐานคิดเป็นสัดส่วนของงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติแล้ว จำแนกเป็นภาค (หรือจำแนกตามรหัสงบประมาณ หรือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน) 16.6.2 สัดส่วนประชากรที่พึงพอใจกับบริการสาธารณะครั้งล่าสุดที่ตนได้ใช้บริการ
16.7 สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ	16.7.1 สัดส่วนตำแหน่งในสถาบันของรัฐระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ซึ่งรวมถึง (ก) สภานิติบัญญัติ (ข) บริการสาธารณะ และ (ค) คณะตุลาการ เปรียบเทียบกับการกระจายตัวในระดับชาติ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ผู้พิการ และกลุ่มประชากร)

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	16.7.2 สัดส่วนของประชากรที่เชื่อว่ามีกระบวนการตัดสินใจที่ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการ จำแนกตามเพศ อายุ ความพิการ และกลุ่มประชากร
16.8 ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลโลก	16.8.1 สัดส่วนของสมาชิก และสิทธิการออกเสียงของประเทศกำลังพัฒนาในองค์กรระหว่างประเทศ
16.9 จัดให้มีอัตลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน โดยรวมถึงการให้มีการจดทะเบียนเกิด (สูติบัตร) ภายในปี พ.ศ. 2573	16.9.1 สัดส่วนของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีการจดทะเบียนแจ้งเกิดกับหน่วยงานของรัฐ จำแนกตามอายุ
16.10 สร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ	16.10.1 จำนวนคดีที่พิสูจน์แล้วว่าเป็นความจริงเกี่ยวกับการฆาตกรรม (killing) การลักพาตัว (kidnapping) การอุ้มหาย (enforced disappearance) การควบคุมตัวโดยพลการ (arbitrary detention) การทรมาน (torture) ที่กระทำต่อผู้สื่อข่าว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสื่อ สหภาพแรงงาน และผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา 16.10.2 จำนวนประเทศที่ใช้และดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและ/หรือนโยบาย ที่รับประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้
16.a เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันระดับชาติที่เกี่ยวข้อง โดยรวมถึงกระทำผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในทุกระดับ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เพื่อจะป้องกันความรุนแรงและต่อสู้กับการก่อการร้ายและอาชญากรรม	16.a.1 การมีองค์กรอิสระด้านสิทธิมนุษยชนที่สอดคล้องกับหลักสนธิสัญญาปารีส (Paris Principles)
16.b ส่งเสริมและบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	16.b.1 สัดส่วนของประชากรที่รายงานว่ารู้สึกถูกเลือกปฏิบัติ หรือถูกข่มขู่/คุกคามในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ตามข้อบัญญัติพื้นฐานของการห้ามเลือกปฏิบัติภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
เป้าหมายที่ 17 เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the goals)	
การเงิน	
17.1 เสริมความแข็งแกร่งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงการสนับสนุนระหว่าง	17.1.1 สัดส่วนรายได้ภาครัฐรวม ต่อ GDP จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อปรับปรุงขีดความสามารถของประเทศในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ของรัฐ	17.1.2 สัดส่วนงบประมาณภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษีภายในประเทศ
17.2 ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นผลตามพันธกรณีเรื่องการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) อย่างเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายการมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา ร้อยละ 0.7 และมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ร้อยละ 0.15 ถึง 0.20 โดยผู้ให้ ODA ควรพิจารณาตั้งเป้าหมายที่จะให้มีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	17.2.1 ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) สุทธิ ยอดรวม และที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) ของ ผู้บริจาคที่เป็นสมาชิกของคณะกรรมการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (Development Assistance Committee) ของ OECD
17.3 ระดมทรัพยากรทางการเงินสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มเติม จากแหล่งที่หลากหลาย	17.3.1 สัดส่วนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และความร่วมมือ ใต้-ใต้ ต่อรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) 17.3.2 สัดส่วนของมูลค่าของการโอนเงินกลับประเทศ (เป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ GDP ทั้งหมด
17.4 ช่วยประเทศกำลังพัฒนาในการบรรลุความยั่งยืนของหนี้ระยะยาว โดยใช้นโยบายที่ประสานงานกันที่มุ่งส่งเสริมการจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้ การบรรเทาหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้ตามความเหมาะสม และแก้ปัญหาหนี้ต่างประเทศของประเทศยากจนที่มีหนี้สินในระดับสูงเพื่อลดการประสบปัญหาหนี้ (debt distress)	17.4.1 สัดส่วนภาระหนี้ (debt service) ต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ
17.5 ใช้และดำเนินการให้เกิดผลตามระบอบการส่งเสริมการลงทุนสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	17.5.1 จำนวนประเทศที่ยอมรับและดำเนินการตามกฎเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุนของประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศพัฒนาน้อยที่สุด
เทคโนโลยี	
17.6 เพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างประเทศและในภูมิภาคแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี และการเข้าถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และยกระดับการแบ่งปันความรู้ตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน โดยรวมถึงผ่านการพัฒนาการประสานงานระหว่างกลไก	17.6.1 จำนวนผู้ใช้อินเตอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน จำแนกตามความเร็ว (ตัดตัวชี้วัด 17.6.1 เดิมออก และใช้ตัวชี้วัด 17.6.2 เดิมแทน)

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
ที่มีอยู่เดิมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับของสหประชาชาติ และผ่านทางกลไกอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยี (Technology Facilitation Mechanism) ของโลก	
17.7 ส่งเสริมการพัฒนา การถ่ายทอด และการเผยแพร่ เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับประเทศกำลังพัฒนาภายใต้เงื่อนไขที่อำนวยประโยชน์แก่ประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งตามเงื่อนไขสิทธิพิเศษตามที่ตกลงร่วมกัน	17.7.1 จำนวนเงินทุนรวมที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนการพัฒนา การถ่ายทอด และการเผยแพร่ เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
17.8 ให้ธนาคารเทคโนโลยีและกลไกการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ทำงานได้อย่างเต็มที่ภายในปี พ.ศ. 2560 และเพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	17.8.1 สัดส่วนของประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต
การเสริมสร้างความสามารถ	
17.9 เพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิผลและมีการตั้งเป้า ในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี	17.9.1 มูลค่า (ดอลลาร์) ของการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และทางวิชาการ (รวมถึงผ่านความร่วมมือ เหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี) ที่ได้ให้คำมั่นไว้กับประเทศกำลังพัฒนา
การค้า	
17.10 ส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคีที่เป็นสากล มีกติกาเปิดกว้าง ไม่เลือกปฏิบัติ และเสมอภาค ภายใต้องค์การการค้าโลก โดยรวมถึงผ่านข้อสรุปของการเจรจาภายใต้วาระการพัฒนารอบโดฮา	17.10.1 ค่าเฉลี่ยของอัตราภาษีศุลกากรถ่วงน้ำหนักทั่วโลก
17.11 เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยมุ่งเพิ่มส่วนแบ่งของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการส่งออกทั่วโลกให้สูงขึ้น 2 เท่าในปี พ.ศ. 2563	17.11.1 ส่วนแบ่งของการส่งออกในระดับสากลของประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาน้อยที่สุด
17.12 ทำให้เกิดการดำเนินการในเวลาที่เหมาะสมในเรื่องการเข้าถึงตลาดปลอดภาษีและปลอดการจำกัดปริมาณในระยะยาวสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยให้สอดคล้องกับคำตัดสินขององค์การการค้าโลก โดยรวมถึงการสร้างหลักประกันว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้าที่ใช้	17.12.1 ภาษีศุลกากรเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ที่ประเทศกำลังพัฒนา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก เผชิญอยู่

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
กับประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจะมีความโปร่งใสและเรียบง่าย และมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาด	
ประเด็นเชิงระบบ ความสอดคล้องเชิงนโยบายและเชิงสถาบัน	
17.13 เพิ่มพูนเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคของโลก โดยรวมถึงผ่านทางการประสานงานนโยบายและความสอดคล้องเชิงนโยบาย	17.13.1 ผังติดตามเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Dashboard)
17.14 ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	17.14.1 จำนวนประเทศที่มีกลไกเสริมสร้างนโยบายให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
17.15 เคารพพื้นที่ทางนโยบายและความเป็นผู้นำของแต่ละประเทศที่จะสร้างและดำเนินงานตามนโยบายเพื่อการขจัดความยากจนและการพัฒนาที่ยั่งยืน	17.15.1 ขอบเขตการใช้กรอบผลลัพธ์และเครื่องมือการวางแผนที่ประเทศเป็นเจ้าของโดยผู้ให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
17.16 ยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยร่วมเติมเต็มโดยหุ้นส่วนความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งจะระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงิน เพื่อจะสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา	17.16.1 จำนวนประเทศที่รายงานความก้าวหน้าตามกรอบการติดตามประสิทธผลของการพัฒนาที่มีผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลาย ที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
17.17 สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาครัฐ-ภาคเอกชน และประชาสังคมสร้างบนประสบการณ์และกลยุทธ์ด้านทรัพยากรของหุ้นส่วน	17.17.1 จำนวนเงินดอลลาร์สหรัฐที่มีภาระผูกพันให้ใช้ในโครงการความร่วมมือภาครัฐ-เอกชนด้านโครงสร้างพื้นฐาน
17.18 ยกระดับการสนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ให้เพิ่มการมีอยู่ของข้อมูลที่มีคุณภาพทันเวลาและเชื่อถือได้ จำแนกตามรายได้ เพศ อายุ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สถานะการอพยพ ความพิการ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2563	17.18.1 ตัวชี้วัดขีดความสามารถเชิงสถิติเพื่อการติดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17.18.2 จำนวนประเทศที่มีกฎหมายทางสถิติของประเทศ ที่สอดคล้องกับหลักพื้นฐานของสถิติทางการ 17.18.3 จำนวนประเทศที่มีแผนสถิติระดับประเทศที่ได้รับเงินทุนอย่างเต็มที่ และอยู่ระหว่างการดำเนินการให้บรรลุ จำแนกตามแหล่งเงินทุน
17.19 ต่อยอดจากข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาการวัดความก้าวหน้าของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถด้านสถิติในประเทศกำลังพัฒนาภายในปี พ.ศ. 2573	17.19.1 มูลค่าเงินดอลลาร์ของทรัพยากรที่ใช้ในการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านสถิติของประเทศกำลังพัฒนา 17.19.2 สัดส่วนของประเทศที่ ก) มีการดำเนินการสำมะโนประชากรและสำมะโนครัวเรือนอย่างน้อย

เป้าหมายหลัก (Goals) / เป้าหมายย่อย (Targets)	ตัวชี้วัด (Global SDG indicators)
	หนึ่งครั้งในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และ ข) มีการจดทะเบียนเกิด ร้อยละ 100 และ จดทะเบียนการตาย ร้อยละ 80

สำหรับการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก ครอบคลุมมิติการพัฒนาทั้งด้านการพัฒนาคน เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง สิ่งแวดล้อม สันติภาพและความยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนาคน (People): 1 ยุติความยากจน, 2 ยุติความหิวโหย, 3 สุขภาพที่ดี, 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ, 5 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

2. สิ่งแวดล้อม (Planet): 6 การจัดการน้ำและสุขาภิบาล, 12 การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน, 13 การต่อสู้ปัญหาเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, 14 ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน, 15 ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน

3. เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity): 7 พลังงานสมัยใหม่, 8 การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม และการมีงานที่มีคุณค่า, 9 โครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง, 10 ลดความไม่เสมอภาค, 11 เมืองและการตั้งถิ่นฐาน

4. สันติภาพและความยุติธรรม (Peace): 16 สังคมที่สงบสุขและความยุติธรรม

5. ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership): 17 หุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก

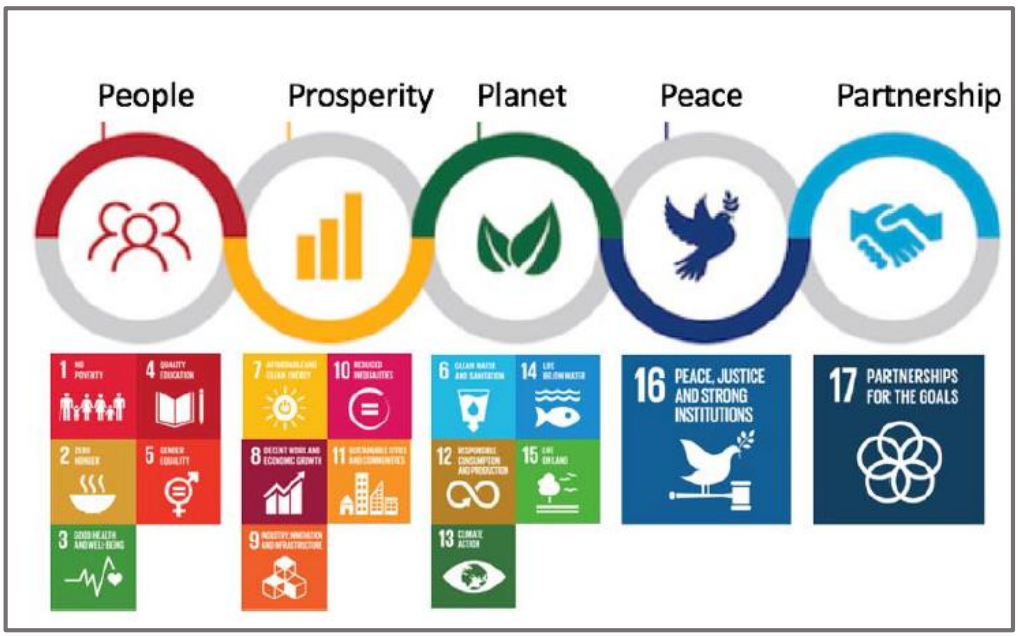

ภายใต้ 17 เป้าหมายหลัก (Goals) ในแต่ละเป้าหมายจะมีเป้าหมายย่อย (Targets) รวมทั้งสิ้น 169 เป้าหมาย โดยเป้าหมายย่อยจะเป็นตัวกำหนดประเด็นหรือขอบเขตของการพัฒนาของเป้าหมายหลักให้มีความชัดเจน เจาะจงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในแต่ละเป้าหมายหลัก จะประกอบด้วยเป้าหมายย่อย 2 รูปแบบ คือ เป็นตัวเลขล้วน เช่น 1.1 1.2 เป็นต้น กับเป็นตัวเลขและตัวอักษร เช่น 1.a 1.b เป็นต้น ความแตกต่างของเป้าหมายย่อยที่เป็นตัวเลขล้วน กับตัวเลขผสมตัวอักษร คือ เป้าหมายย่อยที่เป็น

ตัวเลขล้วน เป็นการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในเชิงผลลัพธ์ของการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายนั้น ๆ ส่วนเป้าหมายที่เป็นตัวเลขผสมตัวอักษร เป็นการกำหนดเป้าหมายในเชิงแนวทางหลักหรือประเด็นหลักที่ควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายนั้น ๆ สำหรับหลักการการพัฒนาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับ**การพัฒนาที่เน้นครอบคลุม ทั่วถึง** ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง จะเห็นได้จากหลายเป้าหมายระบุให้ความสำคัญกับคนยากจนเปราะบาง หรือชายขอบให้ได้รับประโยชน์หรือมีโอกาสเข้าถึงการพัฒนาทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และบริการสาธารณะต่าง ๆ และมุ่งเน้นให้ประเทศที่พัฒนาแล้วให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาหรือพัฒนาน้อย มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับ**การพัฒนาแบบบูรณาการ** กล่าวคือ การพัฒนาที่ต้องดำเนินการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันในทุกมิติ ทุกด้าน ไม่สามารถดำเนินการแบบแยกส่วนเป็นด้าน หรือเป็นเป้าหมายได้ เนื่องจากแต่ละเป้าหมายหลักมีส่วนส่งเสริม และสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายซึ่งกันและกัน เช่น การบรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม ย่อมมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องเชื่อมโยงเป้าหมายหลักที่ 1 การให้เด็กยากจนเข้าถึงบริการพื้นฐาน เป้าหมายหลักที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาเด็กเตี้ย แคระแกรน หรือมีภาวะทุพโภชนาการ เป้าหมายหลักที่ 6 การมีน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัย เป้าหมายหลักที่ 9 การเข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และอินเทอร์เน็ต เป้าหมายหลักที่ 13 การพัฒนาหลักสูตร เพื่อสร้างความตระหนักรู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายหลักที่ 17 เรื่องเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพราะฉะนั้น การดำเนินการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแต่ละเป้าหมายหลักจึงมีความเชื่อมโยง และส่งผลซึ่งกันและกันด้วย นอกจากนั้นการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับ**การพัฒนาในระดับพื้นที่ ชุมชนท้องถิ่น** เพื่อเป็นการสร้างความตระหนัก กระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมขน ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ด้วยตนเอง จะทำให้การแก้ไขปัญหานั้น เป็นไปอย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่และมีความยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบ ในแต่ละเป้าหมายย่อยจึงมีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ให้ชัดเจน (Global SDG indicators) เพื่อการติดตามและประเมินผล SDGs ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 11 ตัวชี้วัด

2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2560 ที่ร้อยละ 3.9 ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ 6.0 ต่อปี ในช่วงเวลาเกือบ 6 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างความสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์การระหว่างประเทศและบรรษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์ และมาตรฐานสากลต่าง ๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ และการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี 2574 จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคสูงอายุที่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่าง ๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียว การรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก รวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น กฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีส จะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการจ้างงานและอาชีพ สาขาการผลิตและบริการใหม่ ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่น ๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยาก การเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีความแปรปรวนมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่าง ๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร รักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวเนื่องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ

โลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีและลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่าง ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง การขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นบูรณาการบนพื้นฐานประชารัฐเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่าง ๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

วิสัยทัศน์ประเทศไทย

"ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลัก

ธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดรับกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจเพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **"ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน"** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
2) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ **"ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"** และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศเพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ "รู้ รับ ปรับใช้" เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ"ประชา

รัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดรับกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้น กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

3. ความเชื่อมโยงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทย

ประเทศไทยร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในคราวการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 17 เป้าหมายหลัก เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน SDGs มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ คือ สามารถใช้เป็นเครื่องมือชี้วัด เพื่อประเมินความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ และบ่งบอกสถานะความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงกับประเทศอื่น ๆ รวมถึง การนำตัวอย่างหรือต้นแบบของการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จ ไปใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับของประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาในแต่ละเป้าหมายให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้แต่ละประเทศนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม ในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs มาใช้นั้น สิ่งสำคัญ คือ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการที่ถูกต้อง นำไปปรับใช้ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพปัญหาหรือเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ ตั้งแต่ระดับประเทศลงไปจนถึงระดับพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น จึงจะเกิดประโยชน์และส่งผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยให้มีความยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติ มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านการพัฒนาคน เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง สิ่งแวดล้อม สันติภาพและความยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงระหว่าง 169 เป้าหมายย่อย (Targets) ของ SDGs กับ 37 เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 ฉบับ และ 140 เป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อประมวลความสอดคล้องการกำหนดทิศทางการพัฒนาระดับประเทศกับระดับนานาชาติ และนำไปสู่การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยให้สามารถบรรลุทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ได้ในคราวเดียวกัน เพิ่มประสิทธิภาพการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ พบว่า เป้าหมาย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมายหลัก และ 169 เป้าหมายย่อยมีความสัมพันธ์สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 22 ประเด็น ดังภาพต่อไปนี้

4. ความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.1 สรุปสถานะผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภาพรวม

จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี พ.ศ. 2564 (Sustainable Development Report 2021) พบว่า เป็นครั้งแรกตั้งแต่มีการลงนามรับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อปี 2015 ที่ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกถอยหลัง การระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบทำให้เกิดภาวะวิกฤติต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้าน และทุกเป้าหมาย งบประมาณหรือการลงทุนของทุกประเทศควรมุ่งพัฒนาไปที่เป้าหมายหลักสำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การศึกษา สุขภาพ

พลังงาน เกษตรกรรม โครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งจากรายงานฉบับนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญของการดำเนินงานขับเคลื่อน SDGs โดยสรุปดังนี้

1) คะแนนดัชนีเฉลี่ยทั่วโลก ปี 2020 ลดลงจากปี 2015 ซึ่งเป็นปีแรกของการลงนามรับรอง โดยคะแนนที่ลดลงมาจากอัตราความยากจนและการว่างงาน หลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั่วโลก

2) ประเทศกำลังพัฒนามีรายได้ต่ำ ไม่สามารถจัดหาเงินทุนเพื่อแก้ปัญหาภาวะฉุกเฉินและฟื้นฟูหรือลงทุนที่สอดคล้องกับกับ SDGs ได้

3) แนวทางการพัฒนา SDGs ยังสามารถใช้เป็นหลักการหรือกรอบแนวทางในการปรับตัวฟื้นฟูการพัฒนาประเทศได้

4) ประเทศที่ร่ำรวยยังคงส่งผลกระทบหรือลดทอนความสามารถของประเทศอื่นในการบรรลุเป้าหมาย SDGs

5) การระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการดูแลสุขภาพถ้วนหน้าและการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

6) การเกิดช่องว่างของข้อมูลหรือมีสถิติที่เป็นทางการล่าช้า ทำให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาความสามารถทางด้านข้อมูลหรือสถิติมากขึ้น

7) ความท้าทายของโลกจากสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และอื่นๆ ในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือหรือภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เข้มแข็ง ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการหาแนวทางการรับมือ หรือแก้ปัญหาร่วมกัน

8) ภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียใต้ มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อน SDGs มากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ในการเปรียบเทียบทั้งในปี 2010 และปี 2015

9) ช่องว่างเกี่ยวกับสถิติทางการของเป้าหมาย SDGs ในหลายประเทศ ยังคงมีทั้งในแง่ความครอบคลุมและความทันต่อความต้องการ โดยเฉพาะ SDG4 (คุณภาพด้านการศึกษา), SDG 5 (ความเท่าเทียมระหว่างเพศ), SDG 12 (การมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคอย่างมีความรับผิดชอบ), SDG 13 (การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) และ SDG 14 (การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล)

4.2 สรุปสถานะและอันดับความก้าวหน้าของประเทศไทย

จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนประจำปี พ.ศ. 2564 (Sustainable Development Report 2021) สถานะและอันดับของประเทศไทยใน SDG Index พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 43 ของโลกจากทั้งหมด 165 ประเทศ ได้คะแนนรวมอยู่ที่ 74.2 คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียใต้ (65.7 คะแนน) ซึ่งเมื่อเทียบอันดับและคะแนนของประเทศไทยกับปี 2020 พบว่า ประเทศไทยได้อันดับและคะแนนลดลง โดยในปี 2020 ประเทศไทยได้อันดับที่ 41 มีคะแนนรวม 74.5 คะแนน โดยเป้าหมาย SDGs ของประเทศไทยที่มีสถานะแย่ลง 4 เป้าหมาย และไม่มีเป้าหมายใดขยับดีขึ้น กล่าวคือ

o SDG 2 (ขจัดความหิวโหย) จากสถานะท้าทาย (สีส้ม) เป็น ท้าทายมาก (สีแดง) ซึ่งตัวชี้วัดที่มีสถานะแย่ลง คือ ความชุกของภาวะทุพโภชนาการ และอัตราการส่งออกยาฆ่าแมลง (ตัวชี้วัดใหม่)

o SDG 8 (งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ) จากสถานะยังมีความท้าทายบางส่วน (สีเหลือง) เป็น ท้าทาย (สีส้ม) ซึ่งตัวชี้วัดที่มีสถานะแย่ลง คือ อัตราการเติบโตของ GDP อัตราการว่างงาน และการรับประกันสิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิผล

o SDG 14 (การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล) จากสถานะ ท้าทาย (สีส้ม) เป็น ท้าทายมาก (สีแดง) ซึ่งตัวชี้วัดที่มีสถานะแย่ลง คือ ร้อยละของพื้นที่โดยเฉลี่ยที่ได้รับการปกป้องในพื้นที่ทางทะเลที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และดัชนีสุขภาพมหาสมุทรด้านคะแนนน้ำสะอาด (มลพิษทางทะเล)

o SDG 15 (การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบก) จากสถานะท้าทาย (สีส้ม) เป็น ท้าทายมาก (สีแดง) ซึ่งตัวชี้วัดที่มีสถานะแย่ลง คือ ขนาดพื้นที่เฉลี่ยที่ได้รับการปกป้องในพื้นที่บนบกที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่ชุ่มน้ำ

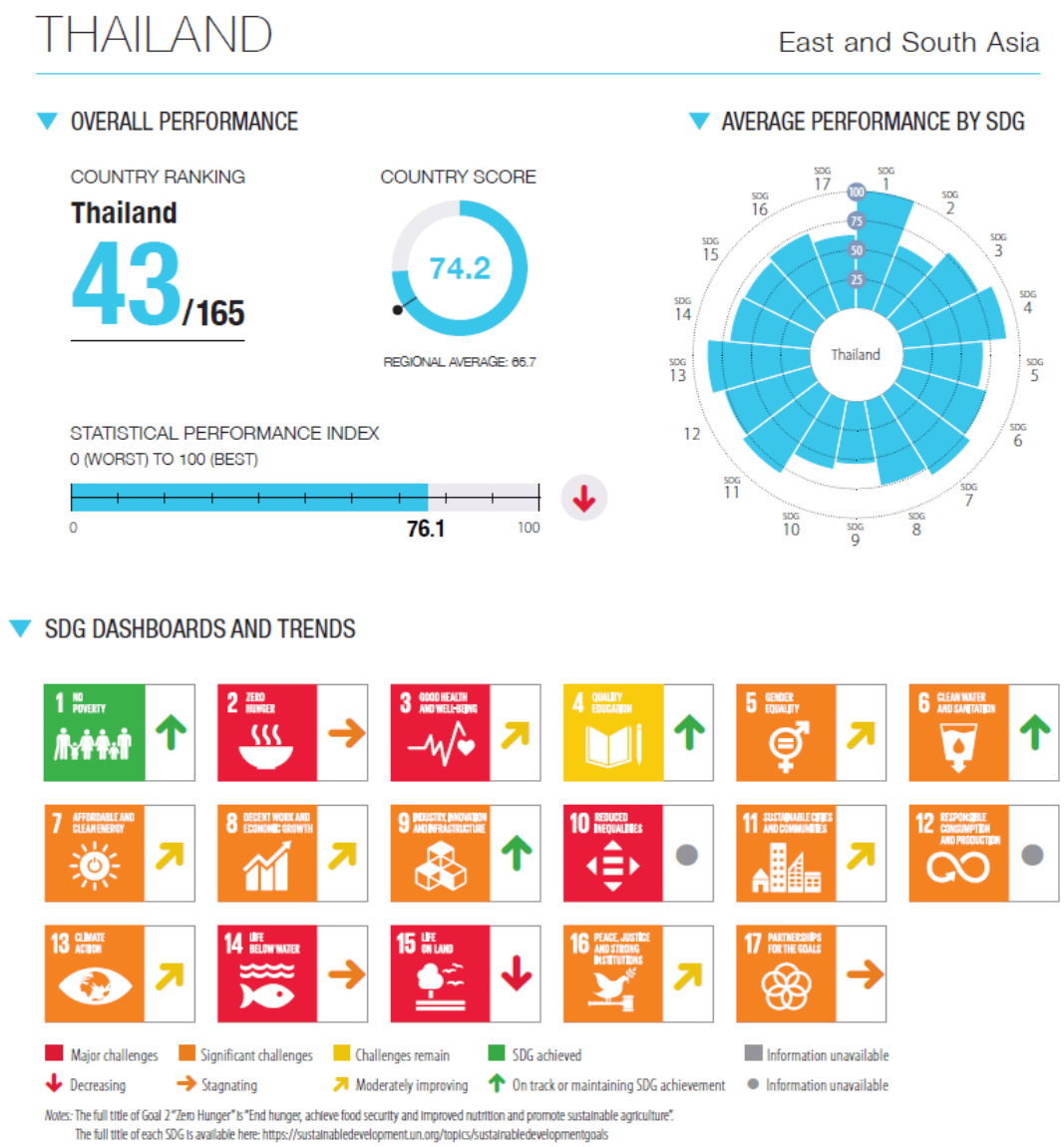

INTERNATIONAL SPILLOVER INDEX

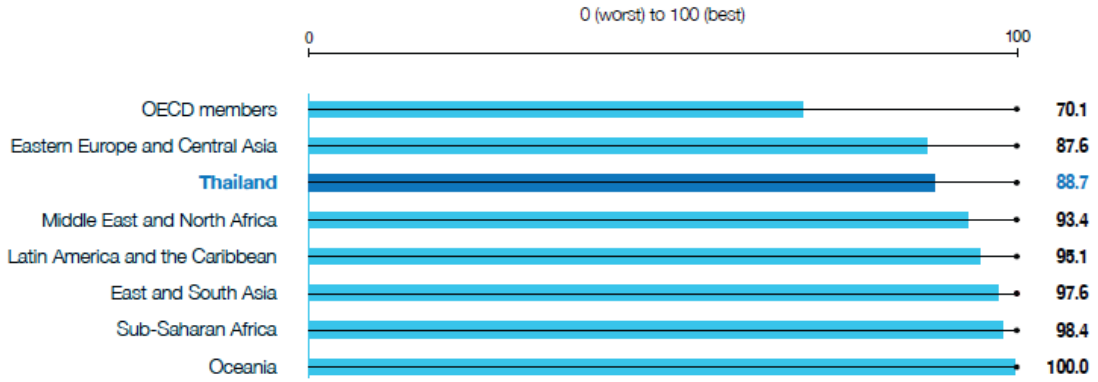

THAILAND

Performance by Indicator

SDG1 – No Poverty	Value	Year	Rating	Trend
Poverty headcount ratio at $1.90/day (%)	0.0	2021	●	↑
Poverty headcount ratio at $3.20/day (%)	0.0	2021	●	↑
SDG2 – Zero Hunger				
Prevalence of undernourishment (%)	9.3	2018	●	→
Prevalence of stunting in children under 5 years of age (%)	10.5	2016	●	→
Prevalence of wasting in children under 5 years of age (%)	5.4	2016	●	→
Prevalence of obesity, BMI ≥ 30 (% of adult population)	10.0	2016	●	↑
Human Trophic Level (best 2–3 worst)	2.2	2017	●	↑
Cereal yield (tonnes per hectare of harvested land)	3.2	2018	●	↑
Sustainable Nitrogen Management Index (best 0–1.41 worst)	0.9	2015	●	↓
Exports of hazardous pesticides (tonnes per million population)	144.8	2018	●	●
SDG3 – Good Health and Well-Being				
Maternal mortality rate (per 100,000 live births)	37	2017	●	↑
Neonatal mortality rate (per 1,000 live births)	5.3	2019	●	↑
Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births)	9.0	2019	●	↑
Incidence of tuberculosis (per 100,000 population)	150.0	2019	●	→
New HIV infections (per 1,000 uninfected population)	0.1	2019	●	↑
Age-standardized death rate due to cardiovascular disease, cancer, diabetes, or chronic respiratory disease in adults aged 30–70 years (%)	14.5	2016	●	↑
Age-standardized death rate attributable to household air pollution and ambient air pollution (per 100,000 population)	61	2016	●	●
Traffic deaths (per 100,000 population)	32.2	2019	●	→
Life expectancy at birth (years)	77.7	2019	●	→
Adolescent fertility rate (births per 1,000 females aged 15 to 19)	44.7	2018	●	↗
Births attended by skilled health personnel (%)	99.1	2016	●	↑
Surviving infants who received 2 WHO-recommended vaccines (%)	96	2019	●	↑
Universal health coverage (UHC) index of service coverage (worst 0–100 best)	80	2017	●	↑
Subjective well-being (average ladder score, worst 0–10 best)	6.0	2019	●	↑
SDG4 – Quality Education				
Net primary enrollment rate (%)	98.1	2009	●	●
Lower secondary completion rate (%)	81.0	2018	●	↑
Literacy rate (% of population aged 15 to 24)	98.1	2018	●	●
SDG5 – Gender Equality				
Demand for family planning satisfied by modern methods (% of females aged 15 to 49)	88.2	2019	●	↑
Ratio of female-to-male mean years of education received (%)	93.9	2019	●	→
Ratio of female-to-male labor force participation rate (%)	78.1	2019	●	↑
Seats held by women in national parliament (%)	15.7	2020	●	↗
SDG6 – Clean Water and Sanitation				
Population using at least basic drinking water services (%)	99.9	2017	●	↑
Population using at least basic sanitation services (%)	98.8	2017	●	↑
Freshwater withdrawal (% of available freshwater resources)	23.0	2016	●	●
Anthropogenic wastewater that receives treatment (%)	2.0	2018	●	●
Scarce water consumption embodied in imports (m^3/capita)	3.9	2013	●	↑
SDG7 – Affordable and Clean Energy				
Population with access to electricity (%)	100.0	2018	●	↑
Population with access to clean fuels and technology for cooking (%)	74.4	2016	●	→
CO_2 emissions from fuel combustion for electricity and heating per total electricity output ($MtCO_2$/TWh)	1.4	2018	●	↗
SDG8 – Decent Work and Economic Growth				
Adjusted GDP growth (%)	-0.9	2019	●	●
Victims of modern slavery (per 1,000 population)	8.9	2018	●	●
Adults with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider (% of population aged 15 or over)	81.6	2017	●	↑
Unemployment rate (% of total labor force)	1.0	2020	●	↑
Fundamental labor rights are effectively guaranteed (worst 0–1 best)	0.6	2020	●	↓
Fatal work-related accidents embodied in imports (per 100,000 population)	0.3	2015	●	↑

SDG9 – Industry, Innovation and Infrastructure	Value	Year	Rating	Trend
Population using the internet (%)	66.7	2019	●	↑
Mobile broadband subscriptions (per 100 population)	86.7	2019	●	↑
Logistics Performance Index: Quality of trade and transport-related infrastructure (worst 1–5 best)	3.1	2018	●	↑
The Times Higher Education Universities Ranking: Average score of top 3 universities (worst 0–100 best)	33.3	2021	●	●
Scientific and technical journal articles (per 1,000 population)	0.2	2018	●	→
Expenditure on research and development (% of GDP)	1.0	2017	●	↑
SDG10 – Reduced Inequalities				
Gini coefficient adjusted for top income	40.9	2017	●	●
Palma ratio	1.5	2018	●	●
SDG11 – Sustainable Cities and Communities				
Proportion of urban population living in slums (%)	23.7	2018	●	→
Annual mean concentration of particulate matter of less than 2.5 microns in diameter (PM2.5) (μg/m^3)	24.2	2019	●	↗
Access to improved water source, piped (% of urban population)	86.8	2017	●	↑
Satisfaction with public transport (%)	76	2019	●	↑
SDG12 – Responsible Consumption and Production				
Municipal solid waste (kg/capita/day)	2.1	2015	●	●
Electronic waste (kg/capita)	9.2	2019	●	●
Production-based SO_2 emissions (kg/capita)	28.4	2012	●	●
SO_2 emissions embodied in imports (kg/capita)	3.3	2012	●	●
Production-based nitrogen emissions (kg/capita)	23.8	2010	●	●
Nitrogen emissions embodied in imports (kg/capita)	1.8	2010	●	●
SDG13 – Climate Action				
CO_2 emissions from fossil fuel combustion and cement production (tCO_2/capita)	4.1	2019	●	→
CO_2 emissions embodied in imports (tCO_2/capita)	0.6	2015	●	↑
CO_2 emissions embodied in fossil fuel exports (kg/capita)	2.0	2019	●	●
SDG14 – Life Below Water				
Mean area that is protected in marine sites important to biodiversity (%)	47.5	2019	●	→
Ocean Health Index: Clean Waters score (worst 0–100 best)	60.3	2020	●	↗
Fish caught from overexploited or collapsed stocks (% of total catch)	55.6	2014	●	↓
Fish caught by trawling or dredging (%)	13.7	2016	●	↑
Fish caught that are then discarded (%)	0.9	2016	●	●
Marine biodiversity threats embodied in imports (per million population)	0.1	2018	●	●
SDG15 – Life on Land				
Mean area that is protected in terrestrial sites important to biodiversity (%)	70.7	2019	●	→
Mean area that is protected in freshwater sites important to biodiversity (%)	40.7	2019	●	→
Red List Index of species survival (worst 0–1 best)	0.8	2020	●	↓
Permanent deforestation (% of forest area, 5-year average)	0.2	2018	●	●
Terrestrial and freshwater biodiversity threats embodied in imports (per million population)	1.0	2018	●	●
SDG16 – Peace, Justice and Strong Institutions				
Homicides (per 100,000 population)	2.6	2017	●	↑
Unsentenced detainees (% of prison population)	17.2	2018	●	↑
Population who feel safe walking alone at night in the city or area where they live (%)	64	2019	●	↓
Property Rights (worst 1–7 best)	4.3	2020	●	↑
Birth registrations with civil authority (% of children under age 5)	99.5	2019	●	●
Corruption Perception Index (worst 0–100 best)	36	2020	●	↓
Children involved in child labor (% of population aged 5 to 14)	NA	NA	●	●
Exports of major conventional weapons (TIV constant million USD per 100,000 population)	0.0	2019	●	●
Press Freedom Index (best 0–100 worst)	44.9	2020	●	↓
Access to and affordability of justice (worst 0–1 best)	0.6	2020	●	↑
SDG17 – Partnerships for the Goals				
Government spending on health and education (% of GDP)	7.0	2018	●	→
For high-income and all OECD DAC countries: International concessional public finance, including official development assistance (% of GNI)	NA	NA	●	●
Other countries: Government revenue excluding grants (% of GDP)	19.3	2019	●	↓
Corporate Tax Haven Score (best 0–100 worst) *	0.0	2019	●	●
Statistical Performance Index (worst 0–100 best)	76.1	2019	●	↓

* Imputed data point

ส่วนที่ 3

ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 4 "สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต" **ต่อประเทศไทย**

1. ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาประเทศ

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 (4) ระบุให้บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ มาตรา 54 รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนั้น การปฏิรูปประเทศตามมาตรา 257 จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กหรือผู้ใหญ่ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และทัศนคติที่ดี นำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิต การศึกษาจึงต้องมีระบบการจัดการที่สามารถให้ หรือสร้าง หรือถ่ายทอด ให้กับคนในสังคมทุกคน ทุกระดับ ทุกวัย ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบ มุ่งเน้นให้ประชากรในช่วงวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษา

ตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะ มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพหรือก้าวสู่ตลาดแรงงาน ส่วนการศึกษานอกระบบ มุ่งเน้นการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชากรที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบ หรือผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานหรือประกอบอาชีพ ได้เรียนรู้เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์เพิ่มขึ้น เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ด้วย ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความพร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตามศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานและการคุ้มครองทางสังคมของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศระยะยาว 15 ปี ที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนา การดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงานแบบบูรณาการ ซึ่งการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ กับการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันและส่งผลต่อกัน อีกทั้งมี “ทรัพยากรมนุษย์” เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ โดยแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ พร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 รวมทั้งอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงและนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” ซึ่งกลไกหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2580 คือ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ เป็นการกำหนดประเด็นในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง และประเด็นการพัฒนาจะไม่มีความซ้ำซ้อนกันระหว่างแผนแม่บทฯ เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำแผนแม่บทฯ ไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันการเกิดความสับสน โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 2 ที่มีความสำคัญในการเป็นแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ และถ่ายทอดไปสู่แนวทางในการปฏิบัติในแผนระดับที่ 3 ของหน่วยงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ จึงมีการกำหนดองค์ประกอบของแผนตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่ต้องมีการระบุแนวทางการพัฒนาและการดำเนินแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ต้องสามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ประเทศและประชาชนทุกกลุ่มวัยจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

วัยในครรภ์มารดาถึงปฐมวัย เด็กและมารดาทุกคนจะได้รับการดูแลตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โภชนาการ และสมวัย ผ่านระบบบริการสาธารณะที่มีกระจายครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคอย่างทั่วถึง ด้วยบริการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัย และมีคุณภาพ เด็กจะเกิดมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ปลอดภัย สงบสุข เติบโตในสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ดี มีทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการเติบโต ได้รับการเลี้ยงดูจากทั้งพ่อและแม่ของเด็กที่จะมีเวลาให้กับลูกของตนมากขึ้น พร้อมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงดู และศูนย์เด็กเล็กที่พ่อแม่ทุกคนสามารถเข้าถึง มีคุณภาพ และเอื้อต่อการเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตได้อย่างดี มีทักษะ สุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี พร้อมมีพัฒนาสมวัย

วัยประถมศึกษา ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงการศึกษาภาคบังคับ จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อผู้เรียน มีดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้แห่งชาติที่สามารถขยายความรู้และวิธีการเรียนไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครู ที่ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมทั้งผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลและขาดแคลนทุนทรัพย์จะได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึงในทุก ๆ พื้นที่ เพื่อให้นักเรียนได้รับการปูพื้นฐานความพร้อมทั้งกาย ใจ และสติปัญญาให้พร้อมรองรับการพัฒนาของช่วงวัยต่อไป และได้รับการปลูกฝังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในสังคมที่ดี ให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีวินัย พร้อมเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

วัยรุ่น นักศึกษา จะได้รับการเรียนรู้ให้มีทักษะและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ ได้รับการพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาวะที่ดี ได้รับความรู้และการพัฒนาสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการภาคการผลิตของประเทศ สร้างผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาประเทศไทยสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ผ่านสถาบันศึกษายุคใหม่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ความรู้ในทางวิชาการที่สามารถใช้องค์ความรู้ทางวิชาการในการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมในด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และใส่ใจศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ สู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ทัดเทียมกับนานาประเทศทั่วโลก

วัยทำงาน จะได้รับการพัฒนาศักยภาพที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นคนไทยที่มีทักษะสูง มีองค์ความรู้ฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานในทุกสายอาชีพ ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมทั้งจะได้รับการสนับสนุนให้มีช่องทางการหารายได้ที่หลากหลายขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ อาทิ ธุรกิจสตาร์ทอัพที่กำลังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถเป็นช่องทางธุรกิจที่ขยายวงกว้างไปยังต่างประเทศ มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ขณะเดียวกันจะได้รับประโยชน์จากการกระจายความเจริญที่จะไปสู่ทุกภูมิภาคของประเทศในอนาคต ส่งผลให้ประชากรวัยทำงานสามารถทำงานได้ในภูมิลำเนาของตนเอง มีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความอยู่ดีมีสุขเพิ่มมากขึ้น โดยที่แต่ละพื้นที่/ภูมิภาคจะได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพทั้งในภาคอุตสาหกรรม บริการและท่องเที่ยว และภาคเกษตร มีโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องที่เอื้อและอำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน

วัยสูงอายุ จะได้รับการดูแลทั้งด้านสุขภาพ การดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยของผู้สูงอายุ ทั้งผู้สูงอายุวัยต้นอายุ ผู้สูงอายุวัยกลางอายุ และผู้สูงอายุวัยปลาย มีอุปกรณ์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัย มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ได้รับการบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิต ส่งเสริม

และสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทางสังคม มีสุขภาพกายและใจที่ดี และเป็นแรงพลังในการช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ

โดยสรุป การพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ได้นั้น ปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ “คน หรือ ทรัพยากรมนุษย์” ของประเทศ กล่าวคือ ประเทศที่มีคนที่มีคุณภาพ มีศักยภาพ ย่อมสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน สำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการให้คนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน และมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

2. ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4) กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

2.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ภายในปี 2573 เป็นการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาวิชาเทคนิคอาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดี และการเป็นผู้ประกอบการ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการและเพศสภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศในแอฟริกา ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ และเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก

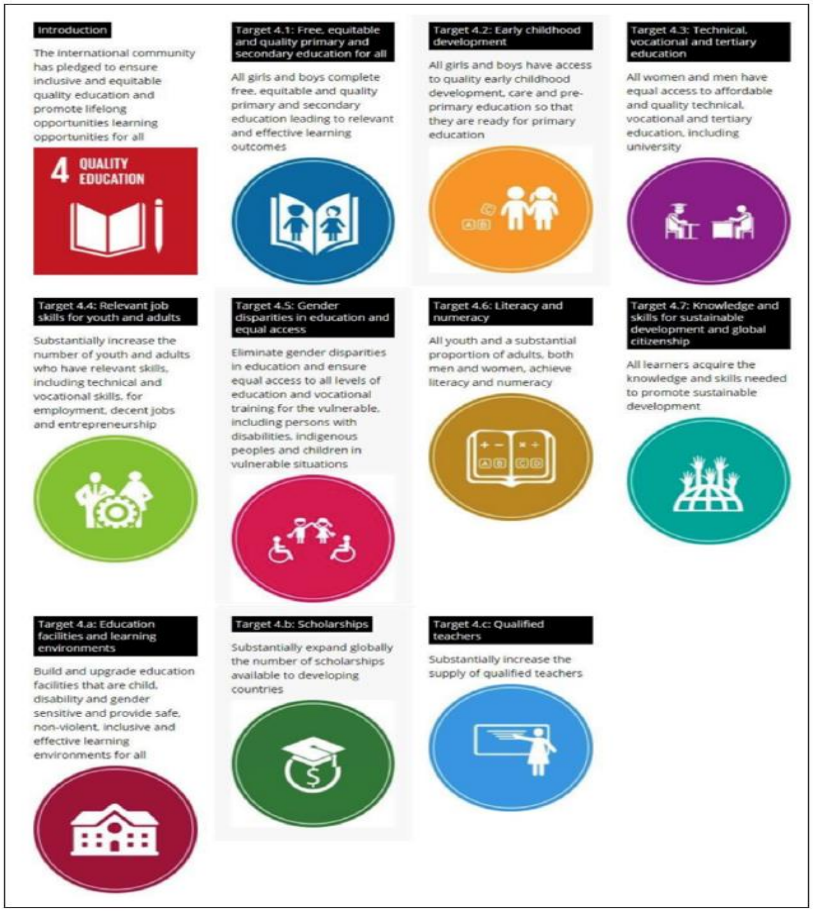

ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมาย 4) กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คือ ประเด็นแผนแม่บท (2) การต่างประเทศ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ (12) การพัฒนาการเรียนรู้ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ

ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมายย่อย (SDG Targets)	ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทฯ	เกี่ยวข้องโดยตรง	เกี่ยวข้องโดยอ้อม
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	110201 เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น	✓	
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	110401 แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่	✓	

เป้าหมายย่อย (SDG Targets)	ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทฯ	เกี่ยวข้องโดยตรง	เกี่ยวข้องโดยอ้อม
	ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น		
	110402 มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น		✓
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค	100101 คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมดุลทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น	✓	

เป้าหมายย่อย (SDG Targets)	ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทฯ	เกี่ยวข้องโดยตรง	เกี่ยวข้องโดยอ้อม
ระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิควิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563	020202 ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก		✓
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	020202 ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก		✓
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(2) ประเด็น การต่างประเทศ

การต่างประเทศมีส่วนขับเคลื่อนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เพื่อให้ไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วและมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยการดำเนินงานด้านการต่างประเทศให้ไทยมีความพร้อมและมีบทบาทเชิงรุกอย่างสร้างสรรค์เพื่อเป็นผู้เล่นสำคัญในเวทีโลก และมีความร่วมมือกับนานาชาติในลักษณะที่จะเกื้อหนุนต่อความก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านของไทยและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาคมโลกโดยรวม โดยปัจจุบันประเทศไทยมีบทบาทที่โดดเด่นมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอนุภูมิภาคและภูมิภาคเอเชีย และมีการขยายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อาทิ เศรษฐกิจ การค้า การคมนาคม และทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้น และการเปลี่ยนแปลงขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นหลายศูนย์เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการปรับตัวด้านการต่างประเทศของประเทศไทย ดังนั้น แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศจึงได้กำหนดกรอบนโยบายต่างประเทศของไทย เพื่อให้ทุกส่วนราชการสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน ในมิติการต่างประเทศอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ

เป้าหมาย การต่างประเทศไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศได้กำหนดเป้าหมาย คือ การต่างประเทศไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก ซึ่งประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 5 ประเด็นที่จะทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ (1) มีความมั่นคง (2) มีความมั่งคั่ง ยั่งยืน (3) มีมาตรฐานสากล (4) มีสถานะและเกียรติภูมิ และ (5) มีพลัง โดยแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ จึงประกอบด้วย 5 แผนย่อยโดยสรุป ดังนี้

ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ มุ่งเสริมสร้างความมั่นคงของไทยและเสถียรภาพของภูมิภาคท่ามกลางภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในทุกมิติและเตรียมความพร้อมของไทยในการรับมือต่อความท้าทายด้านความมั่นคงจากภายนอก นอกจากนี้ การต่างประเทศไทยยังจะต้องดำเนินการเชิงรุกในด้านการเสริมสร้างเสถียรภาพในภูมิภาคไปพร้อมกันด้วย เพื่อลดความเสี่ยงหรือป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยในอนาคตได้

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงที่ผ่านมามีส่วนสำคัญมาจากรายได้จากการส่งออกและการท่องเที่ยว ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยไม่สามารถรักษาระดับการขยายตัวได้ในสภาวะที่เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงและต้องเผชิญกับการแข่งขันจากประเทศที่มีระดับค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าในยุคโลกาภิวัตน์ การที่ไทยจะสามารถหลุดพ้นจาก “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” นี้ได้ต้องอาศัยการพัฒนาตามเป้าหมายที่มุ่งสร้างเศรษฐกิจที่เน้นคุณค่าที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม รวมทั้งเร่งพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ ประเทศไทยยังสามารถคว้าโอกาสทองของการที่เอเชียผงาดขึ้นเป็นภูมิภาคที่เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นที่สุดโดยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ของไทยควบคู่กับการสร้างความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมและโลจิสติกส์ในภูมิภาค และส่งเสริมความสะดวกในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคที่ไทยเป็นสมาชิกเพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในเอเชียในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมและการบริการที่ไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน นอกจากเศรษฐกิจไทยจะพึ่งพาต่างประเทศในเชิงอุปสงค์แล้ว ไทยยังต้องพึ่งพาต่างประเทศในเชิงอุปทานอีกด้วย ไทยจึงจะต้องใช้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยน

องค์ความรู้และความเป็นหุ้นส่วนกับภาคส่วนต่าง ๆ ของต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ สังคมโลกในปัจจุบันและในอีก 20 ปีข้างหน้าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเชื่อมโยงใกล้ชิด และการแข่งขันที่สูงมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้การพัฒนาอย่างเป็นเอกเทศจากกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นสากลเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ดี กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้าง ทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงกฎระเบียบและการบังคับใช้ของไทยในปัจจุบันยังขาดความสอดคล้องกับกฎระเบียบระหว่างประเทศ มาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยในหลายด้าน ทั้งยังมีอีกหลายประเด็นที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมกับนานาประเทศ จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่กระบวนการพัฒนาโครงสร้าง และกฎระเบียบของไทยจะได้รับการพัฒนาและบังคับใช้ให้สอดคล้องกับกฎระเบียบระหว่างประเทศ มาตรฐานสากล และพันธกรณีของไทย และในขณะเดียวกัน ภาคส่วนต่าง ๆ ของไทยก็ควรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และขีดความสามารถเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ มาตรฐาน และพันธกรณีต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบตามมาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ นอกเหนือจากการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลแล้ว ไทยยังสามารถมีบทบาทในการร่วมเสนอแนวปฏิบัติที่ดีของไทยเพื่อร่วมพัฒนากฎระเบียบระหว่างประเทศ มาตรฐานสากล และพันธกรณีต่าง ๆ นี้ ไปพร้อมกันได้ด้วย

การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก การส่งเสริมสถานะและอำนาจแบบนุ่มนวลของไทย สามารถกระทำได้ในสองแนวทางหลัก คือ ผ่านการเผยแพร่วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของไทย และนโยบายการต่างประเทศของไทย อย่างไรก็ดี ไทยยังขาดการดำเนินการที่ส่งเสริมการนำจุดเด่นเหล่านี้มายกสถานะและสร้างอำนาจต่อรองเพื่อรักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์ให้แก่ประเทศและประชาชนไทยในการมีปฏิสัมพันธ์กับประชาคมโลกได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ไทยจะต้องยกระดับการส่งเสริมเอกลักษณ์ของไทยให้สามารถนำไปสร้างมูลค่าได้ รวมถึงต้องเน้นการดำเนินนโยบายที่เป็นการส่งเสริมสถานะของไทยในเวทีโลก พร้อมไปกับการสร้างขีดความสามารถให้ทุกภาคส่วนของไทยสามารถร่วมเสริมสร้างสถานะของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ การทำงานอย่างบูรณาการและเอกภาพเป็นกุญแจสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานด้านต่างประเทศ ทุกประเด็นยุทธศาสตร์จะสามารถบรรลุได้โดยการดำเนินงานด้านการต่างประเทศที่สอดรับกันอย่างเป็นทีมของทุกหน่วยงานทั้งในประเทศและในต่างประเทศบนเงื่อนไขเวลาและทรัพยากรของประเทศที่จำกัด เช่นเดียวกับการที่ต้องมีการบริหารจัดการกำลังคนที่เหมาะสมมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศจะมุ่งส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม รวมถึงประชาชนไทยทั่วไป ทั้งในประเทศและในต่างประเทศมีส่วนเกี่ยวข้องกับการต่างประเทศมากขึ้น ทั้งในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและในการร่วมขับเคลื่อนเพื่อให้การต่างประเทศเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวสำหรับประชาชนไทย

(10) ประเด็น การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของประเทศในระยะยาว โดยการจะพัฒนาประชากรที่ดีและสมบูรณ์นั้นนอกจากการยกระดับในด้านสุขภาวะและด้านทักษะการศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนาด้านค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของประชาชนทุกกลุ่มวัยควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ในการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ

โดยในช่วงที่ผ่านมาประชากรไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ดังปรากฏในผลการสำรวจด้านคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ อาทิ การสำรวจโดยศูนย์คุณธรรม (องค์กรมหาชน) เมื่อปี 2561 พบว่า ปัญหาความซื่อสัตย์สุจริตทุจริตคอรัปชั่น เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากที่สุด (ระดับความรุนแรง 4.13 จากคะแนนเต็ม 5.00) และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหามากที่สุด รองลงมาคือปัญหาจิตสำนึกสาธารณะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ซึ่งอาจสะท้อนการเปลี่ยนไปของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม

เป้าหมาย คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีความรัก และภูมิใจในความเป็นไทย คนไทย นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากขึ้น

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีแผนแม่บทด้านการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ของประชาชนไทยในช่วงระยะเวลา 20 ปีข้างหน้า โดยเฉพาะการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ และความตระหนักถึงหน้าที่ต่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชนยึดมั่นสถาบันหลักที่เป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่มีอัตลักษณ์และความโดดเด่นจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก ทั้งในด้านความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีไมตรีและความเป็นมิตร โดยมุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งบูรณาการร่วมระหว่างภาคีต่าง ๆ อาทิ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา สื่อ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น 'วิถี' การดำเนินชีวิต โดยวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่การพัฒนาคนให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสถาบันสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ทั้งครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา สื่อ และภาคเอกชน โดยแผนแม่บทฯ ประกอบด้วย 3 แผนย่อย ดังนี้

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอน การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนา การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ จิตอาสาและรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งการสร้างเสริมผู้นำการเปลี่ยนแปลงและต้นแบบที่ดีทั้งระดับบุคคลและองค์กร

การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ โดยการเสริมสร้างและพัฒนากลไก เพื่อให้ภาคธุรกิจ ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี และการยกระดับการบริหารจัดการ รวมถึงมาตรการของภาครัฐเพื่อให้ภาคธุรกิจร่วมรับผิดชอบในการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม โดยการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ และเสริมสร้างค่านิยมที่ดีให้กับเยาวชน และประชาชนทั่วไป พัฒนาสื่อเผยแพร่เพื่อสร้างเสริมศิลปะและวัฒนธรรม และจัดสรรเวลาและเปิดพื้นที่ให้สื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชนและประชาชนในการปลูกจิตสำนึกและสร้างเสริมค่านิยมที่ดี

(11) ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคต ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า อีกทั้ง

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

โดยปัจจุบัน โครงสร้างประชากรไทยกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัย และจะเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ในช่วงปี 2564 ซึ่งทำให้ประชากรวัยแรงงานจะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยในปี 2561 อยู่ที่ 1.58 ซึ่งต่ำกว่าระดับทดแทน นอกจากนี้ กลุ่มวัยต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาและความท้าทายในแต่ละกลุ่ม อาทิ โภชนาการในกลุ่มเด็กปฐมวัย ความสามารถทางเชาว์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มวัยรุ่น ผลิตภาพแรงงานต่ำในกลุ่มวัยแรงงาน และปัญหาสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

เป้าหมาย คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยซึ่งเป็นหน่วยที่ย่อยที่สุดเพื่อให้สามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคม พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 รวมทั้งอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงและนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” แผนแม่บทประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้กำหนดแผนย่อยไว้ 5 แผนย่อย เพื่อพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ดังนี้

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และการมีระบบและกลไกรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย โดยจัดให้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ พร้อมทั้งส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงพยาบาลทุกระดับดำเนินงานตามมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กสู่มาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และสารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก การกระตุ้นพัฒนาการสมองและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยทุกด้าน

การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะความสามารถที่สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ ทักษะด้านดิจิทัล

และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน จัดให้มีการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างระบบสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มวัยเรียน/วัยรุ่น รวมทั้งสร้างความอยากรู้อยากเห็นและสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ด้วยการยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและผลิตภาพเพิ่มขึ้นให้กับประเทศ เสริมสร้างความอยากรู้และยกระดับตนเอง สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ และความรู้ความเข้าใจและทักษะทางการเงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและหลักประกันของตนเองและครอบครัว ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้แรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และสามารถพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับวัยทำงานผ่านระบบการคุ้มครองทางสังคมและการส่งเสริมการออม

การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนและประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และส่งเสริมสนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

(12) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งสอดคล้องกับศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทัศนะและมิติดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงผู้มีความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก ซึ่งการศึกษาและการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีทักษะความรู้ ทักษะอาชีพบนฐานพหุปัญญา มีสมรรถนะที่มีคุณภาพสูง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

โดยในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่าคนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 8.8 ปี ในปี 2551 เป็น 9.4 ปี ในปี 2559 แต่ในภาพรวมคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขั้นพื้นฐาน ในปี 2560 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลคะแนนสอบ PISA ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน เนื่องจากข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทย ทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ขณะที่ในระดับอาชีวศึกษายังมีเด็กที่สนใจเรียนต่อสายอาชีพในสัดส่วนที่น้อย ส่วนระดับอุดมศึกษาพบว่ามีการเปิดหลักสูตรโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาดงาน บัณฑิตที่จบออกมาบางส่วนยังมีปัญหาคุณภาพ

เป้าหมาย

1. คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผล มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญา

ดังนั้น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพ ผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง โดยประกอบด้วย 2 แผนย่อย ดังนี้

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยวางแผนการผลิต พัฒนาและปรับบทบาท “ครู คณาจารย์ยุคใหม่” ให้เป็น “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน สายอาชีพและระบบสนับสนุนอื่น ๆ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท โดยปฏิรูปโครงสร้างองค์กรด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยแยกการประกันคุณภาพการศึกษาออกจากการประเมินคุณภาพและการรับรองคุณภาพและการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา ปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ การเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดให้มีระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น มีมาตรการจูงใจและส่งเสริมสนับสนุนให้คนเข้าสู่ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง รวมถึงการยกระดับทักษะวิชาชีพ พัฒนาระบบการเรียนรู้ชุมชนให้เข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแฟลตฟอร์มเพื่อการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ พัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ รวมถึงการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษา

ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในระดับนานาชาติ รวมถึงการพัฒนาศูนย์วิจัยเฉพาะทาง ศูนย์ฝึกอบรมและทดสอบในระดับภูมิภาค จัดให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จัดให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้านในระบบการศึกษา และสำหรับประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและนักเรียนกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา ผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ โดยพัฒนาระบบบริหารจัดการกลไกการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมสนับสนุนครอบครัว ในการเสริมสร้างความสามารถพิเศษตามความถนัดและศักยภาพ ทั้งด้านกีฬา ภาษาและวรรณกรรม สุนทรียศิลป์ ส่งเสริมสนับสนุนระบบสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษบนฐานพหุปัญญา ส่งเสริมสนับสนุนมาตรการจูงใจแก่ภาคเอกชน และสื่อ ในการมีส่วนร่วมและผลักดันให้ผู้มีความสามารถพิเศษ มีบทบาทเด่นในระดับนานาชาติ การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสนับสนุนเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษได้สร้างความเข้มแข็งและต่อยอดได้ จัดให้มีกลไกการทำงานในลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในหลากสาขาวิชา เพื่อรวมนักวิจัยและ นักเทคโนโลยีชั้นแนวหน้าเพื่อพัฒนาต่อยอดงานวิจัยเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อสถาบันวิจัยชั้นนำทั่วโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้นักวิจัยความสามารถสูงของไทยให้มีศักยภาพสูงยิ่งขึ้น

2.3 แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)

การปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและปฏิรูประบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้**ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผล มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย** โดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้งการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาโดยใช้ระบบทวิภาคีหรือระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน และการปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมี**กลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนที่สำคัญ** ได้แก่ การเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ **การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทางสังคมและสื่อ** ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูป และความเป็นเจ้าของร่วมในเป้าหมายและความสำเร็จของการปฏิรูปของประชาชน **การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และการทดลองนำร่อง**กิจกรรมปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องต่อบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน **การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Big Data for Education)** ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา ติดตาม

เฝ้าระวังเด็กไม่ให้ออกจากระบบการศึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที รวมถึงการติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนรายบุคคลให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน **การเปลี่ยนโลกทัศน์ทางการศึกษาของสาธารณชน**ในการสื่อสาร ปลูกฝัง พัฒนาวิธีคิด ปรับเปลี่ยนค่านิยม ทัศนคติ ความคาดหวังต่อระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาอิงฐานสมรรถนะ ที่มุ่งให้ครูและนักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ **การกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการติดตามรวบรวมผลการดำเนินงาน**จากเจ้าภาพหลักในแต่ละกิจกรรม และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ทั้งนี้ กิจกรรมปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาดังกล่าว ได้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ที่บัญญัติให้มีการดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 258 จ (4) ที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาเด็กเล็ก การสร้างโอกาสทางการศึกษา การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาครู และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลาย การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ รวมถึงได้คำนึงถึงประเด็นปัญหาด้านการศึกษาของประเทศทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปัญหาของระบบการศึกษาที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการบริหารและการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ยังได้คำนึงถึงสถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่สำคัญ อาทิ สถานการณ์ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยให้มีการสื่อสารไร้พรมแดนและสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแหล่งความรู้ได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา และบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชากรทั่วโลกในทุกกลุ่มทุกวัย ที่จะต้องเผชิญความท้าทายกับวิถีชีวิตใหม่ เพื่อให้การศึกษาของประเทศสามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต

เป้าหมาย กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและกลไกการขับเคลื่อน

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

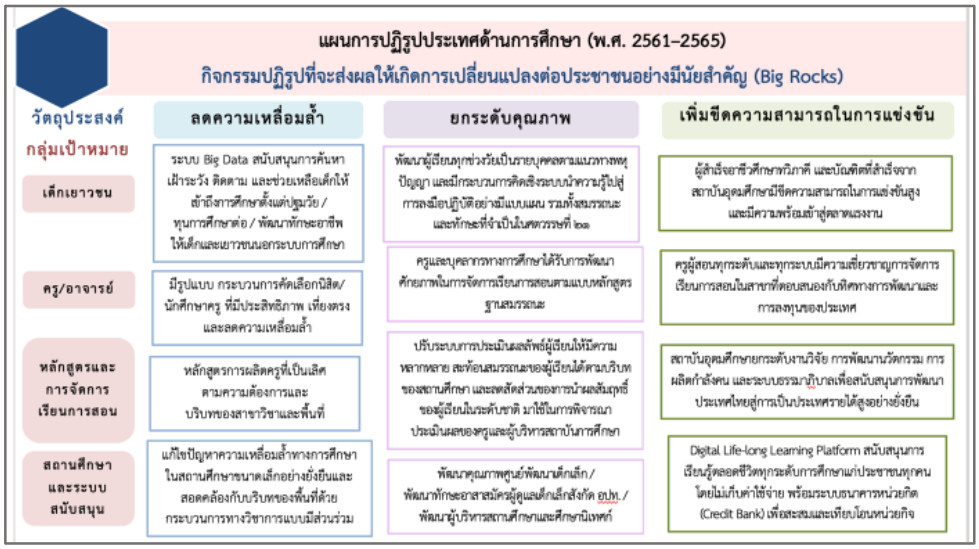

กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

1. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เด็กปฐมวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงก่อนวัยเรียน (3-5 ปี) เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการตลอดช่วงชีวิตของบุคคล หากเด็กในช่วงวัยนี้ไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสม โดยเฉพาะในครอบครัวที่ด้อยโอกาสขาดความพร้อมจะส่งผลให้สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศมีแนวโน้มที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันเด็กในช่วงอายุก่อนวัยเรียนที่ไม่ได้เข้าไปอยู่ในระบบการศึกษาปฐมวัย อาทิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือห้องเรียนระดับอนุบาลยังมีสัดส่วนสูงมากกว่าร้อยละ 10 โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและทำงานอยู่ต่างถิ่น ซึ่งมักนำบุตรหลานเข้าเรียนระดับอนุบาลล่าช้า หรือไม่ได้ส่งเข้าเรียน ทำให้เด็กเหล่านี้เสี่ยงต่อการมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ล่าช้า ไม่ทันเพื่อน นับตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งช่องว่างของความเหลื่อมล้ำด้านพัฒนาการนี้ หากไม่ถูกค้นพบและได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที จะมีแนวโน้มแย่ลงในอนาคต ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ทักษะการเรียนรู้และความเสี่ยงต่อการออกจากระบบการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานในที่สุด รวมทั้งยังมีเด็กและเยาวชนที่ออกนอกระบบการศึกษาจำนวนมากที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิต อีกทั้งยังมีประชากรวัยแรงงานขาดทักษะด้านการอ่านและคณิตศาสตร์จำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นการขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย และป้องกันเด็กเยาวชนออกจากระบบการศึกษา โดยพัฒนาระบบการค้นหา เฝ้าระวัง ติดตาม และช่วยเหลือเด็กให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย และติดตาม ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าศึกษาต่อหรือได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือสำรวจความพร้อมของเด็กปฐมวัยในการเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษา (School Readiness Survey) และการพัฒนาเครื่องมือการประเมินศักยภาพด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยแรงงาน (Workforce Readiness Survey) เพื่อให้สังคมไทยได้เฝ้าระวังและติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพและความเสมอภาคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทยอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนให้มีกลไกการสนับสนุนอย่างเพียงพอทั้งในการป้องกันและมาตรการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย การดำเนินงานในระดับพื้นที่ และต้นสังกัด และการติดตามความคืบหน้า

และการระดมการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างต่อเนื่องอันจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยตามกิจกรรมปฏิรูปนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกข้อที่ 4 (UN SDG4) แล้ว ยังเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนากำลังคนของประเทศให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยให้สามารถก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) สู่การเป็นประเทศรายได้สูง (High Income Country) ให้ได้ภายใน 20 ปี ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

1) เด็กปฐมวัยในช่วงก่อนวัยเรียน (3 - 5 ปี) ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และได้รับโอกาสทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงระบบการศึกษาซึ่งจัดการโดยครอบครัวหรือกลุ่มของครอบครัวจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือระดับสูงกว่าอย่างเสมอภาคตามศักยภาพและความถนัด

2) เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษากลับเข้าศึกษาต่ออย่างน้อยจนจบการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้

3) ประชากรวัยแรงงานมีทักษะด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ (Literacy & Numeracy Competency) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน

4) เกิดระบบหลักประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชน

แนวทางการดำเนินงาน

1) การพัฒนาเครื่องมือ และระบบบูรณาการทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปโดยกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา และเป้าหมายร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา พัฒนาระบบการค้นหา เฝ้าระวัง ติดตาม และช่วยเหลือเด็กให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย และติดตาม ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าศึกษาต่อหรือได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ พัฒนาเครื่องมือสำรวจความพร้อมของเด็กปฐมวัยในการเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษา (School Readiness Survey) เป็นรายจังหวัด พัฒนาเครื่องมือการประเมินศักยภาพด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยแรงงาน (Workforce Readiness Survey)

2) การสนับสนุนนวัตกรรมการป้องกัน (Prevention) และการแก้ไข (Correction) ปัญหาเด็กและเยาวชนออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยสนับสนุนทุนการศึกษาและเงินอุดหนุนแก่เด็กที่มีฐานะครอบครัวยากจนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จนถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในสถานศึกษาและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดให้สามารถพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ พัฒนาระบบคัดกรองเด็กเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา สนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูล งานวิจัย และการพัฒนานวัตกรรมเชิงสหวิทยาการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน สร้างนวัตกรทางสังคม (Social Innovator) ทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อร่วมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทย

3) การสนับสนุนกลไกการดำเนินงานในระดับพื้นที่ และต้นสังกัด โดยสนับสนุนการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สนับสนุนองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะให้แก่ครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กเล็กทุกสังกัด รวมทั้ง

การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพให้เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจ สนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีข้อมูล องค์ความรู้ และเครื่องมือที่จำเป็นในดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ด้วยกระบวนการทางวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของสถานศึกษาขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร (Protected and Isolated Schools) และสถานศึกษาขนาดเล็กประเภทอื่น ๆ พัฒนาและสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัย มีความอบอุ่นและมีความสุขในการเรียน

4) การติดตามความคืบหน้า และการระดมการมีส่วนร่วมของสังคม พร้อมทั้งสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและดำเนินการร่วมกับองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาของประเทศ จะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ คำนึงถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพลวัตของโลกยุคใหม่ ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชากรในทุกช่วงวัย ที่จะต้องเผชิญความท้าทายกับวิถีชีวิตใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะและใฝ่เรียนรู้ (Learning Skills) สามารถเชื่อมโยงนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีทักษะชีวิต (Life Skills) ในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (Active Citizen) มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) ในปัจจุบันไปสู่การเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (Competency-based Learning) เป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะแบบผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบถักทอความรู้ ทักษะ คุณลักษณะผู้เรียนเข้าด้วยกันด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ผ่านการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การมีครู อาจารย์ที่มีสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีสมรรถนะในการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการเรียนรู้ การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถกำหนดเส้นทางและจังหวะก้าวการเรียนรู้ของตนเอง (Personalized Learning) อย่างมีความหมาย มีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติอย่างแท้จริง ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและความพร้อมเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

โดยจุดเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แต่ละระดับ ดังนี้

ระดับก่อนอนุบาล ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเด็กของผู้ปกครองและชุมชน เน้นการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ บ่มเพาะปลูกฝังวินัยและพัฒนาการที่ดีทั้งกาย ใจ และอารมณ์ ระดับอนุบาล มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา

อารมณ์ จิตใจ และสังคม บ่มเพาะปลูกฝังวินัย คุณธรรมและค่านิยมที่ดี ด้วยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา พัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ ลงมือปฏิบัติ (Enactive) ด้วยประสบการณ์ตามมุมต่าง ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง และจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เห็นแบบอย่างของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่ดีงาม

ระดับประถมศึกษา พัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามแนวทางพหุปัญญาให้หลากหลายตามศักยภาพ พัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาหรือโครงงานเป็นฐาน (Problem-based Learning & Project-based Learning) รวมถึงพัฒนาทักษะสำคัญในการเรียนรู้ อันได้แก่ ทักษะทางภาษา ทักษะการคิด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีการวัดและการประเมินผลผู้เรียนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เป็นชิ้นงาน ผลผลิตเชิงประจักษ์ เสริมสร้างสมรรถนะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สร้างงาน สร้างนวัตกรรม ที่สามารถพัฒนาไปเป็นผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นได้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งต่อยอดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดเชิงระบบ ผู้เรียนสร้างความรู้ระดับความคิดรวบยอด และระดับหลักการใช้ความรู้ผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ เน้นทักษะพื้นฐานทางการเรียนรู้และการดำรงชีวิต คือ ทักษะความเป็นมนุษย์ ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี และส่งเสริมทักษะเฉพาะทางด้านความรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความสนใจ ทั้งด้านวิชาการและพื้นฐานวิชาชีพ มีศักยภาพในการสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้และต่อยอดนวัตกรรมคิดสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ สร้างและผลิตผลงานใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ครอบครัว และเชื่อมโยงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งต่อยอดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงผ่านการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาหรือโครงงานเป็นฐาน ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ครอบครัว และสังคม ต่อยอดพื้นฐานทางการเรียนรู้และการดำรงชีวิต คือ ทักษะความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าระดับสูง เน้นทักษะความเป็นผู้นำ รวมทั้งส่งเสริมทักษะเฉพาะทางด้านวิชาการและวิชาชีพและฝึกประสบการณ์อย่างเข้มข้นในด้านความรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้สร้างความรู้จากปฏิบัติการเชิงวิจัยทั้งในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อพัฒนาให้เป็นนวัตกรรม ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์และโครงการ ความร่วมมือปฏิบัติการวิจัยในระดับชุมชน เชื่อมโยงกับพหุวัฒนธรรม และบริบทของชุมชนท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ

ระดับอาชีวศึกษา เน้นการลงมือปฏิบัติจริงให้สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ พลิกผันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ตามบริบทของภูมิภาคและโลก ส่งเสริมทักษะเฉพาะทางด้านวิชาการและวิชาชีพและฝึกประสบการณ์อย่างเข้มข้นในด้านความรู้ ตามความถนัดความสนใจรายบุคคล และต่อยอดทักษะความเป็นมนุษย์ผ่านการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาหรือโครงงานเป็นฐาน ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการที่มุ่งสร้างความคิดรวบยอดด้านการคิด ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมขั้นสูง และปลูกฝังจรรยาบรรณทางวิชาชีพและมีความเป็นผู้นำ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งให้ประชาชนได้รับโอกาสการเรียนรู้ สามารถนำหลักการมาใช้พลิกผันแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน

พัฒนาอาชีพ ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเทคโนโลยี ให้ประชาชนทุกช่วงวัยเรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

1) ผู้เรียนทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ

2) ครู/อาจารย์มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีจิตวิทยาการเรียนรู้ สื่อและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความศรัทธาในวิชาชีพและความเป็นครู

3) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการและการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง การนิเทศการจัดการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีจิตวิทยาในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานและชุมชนในการส่งเสริมและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน

แนวทางการดำเนินงาน

1) ปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ทุกระดับ ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบที่นำไปสู่สมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ปฏิรูปการเรียนรู้ระดับห้องเรียนด้วยการปรับวิธีสอนจาก Passive Learning ที่เน้นป้อนข้อมูลโดยการท่องจำเนื้อหา มาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ ด้วยการให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเป็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบ ตัดสินใจบนพื้นฐานคุณธรรมและค่านิยมเพื่อสังคม ประเทศชาติ และนำความรู้ไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างมีแบบแผน ตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหา พัฒนาจนเกิดผลผลิตที่ดีกว่า มีคุณค่าต่อสังคมมากกว่าเดิม และกำกับการเรียนรู้ของตนเองในการตรวจสอบกลไกเชิงระบบของงานที่ทำเพื่อเพิ่มคุณค่าคุณธรรม ค่านิยม และขยายประโยชน์สู่สังคมที่กว้างขึ้น ด้วยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา การศึกษาตามอัธยาศัย และระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) พัฒนาครูให้มีศักยภาพในการออกแบบการเรียนรู้ สามารถจัดและอำนวยกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถกำกับดูแล ช่วยเหลือแนะนำการโค้ชครู รวมถึงการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน

3) ปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผล ให้มุ่งเน้นที่การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง โดยพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการประเมินผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของผู้เรียน

4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ และยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ด้านวิชาการ ทักษะ และการบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี

5) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประชุมหน่วยงานผู้รับผิดชอบติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ และร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ประเมินผลการดำเนินงานและขยายผลต่อไป

3. การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคนของประเทศให้มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และ**หัวใจสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการศึกษาก็คือ "ครู"** ที่เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติ มีทักษะในการใช้ชีวิต สามารถเผชิญสถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้และดำรงตนในสังคมได้อย่างเป็นสุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 จ. ได้บัญญัติให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ โดยปฏิรูปกระบวนการการเรียนรู้ทุกระดับชั้นที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ โดยวางแผนการผลิต พัฒนาและปรับบทบาทครูและอาจารย์ยุคใหม่ให้เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้ที่มีความสามารถสูงและมีคุณลักษณะความเป็นครูเข้ามาเป็นครู ส่งเสริม สนับสนุนระบบพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท บริบทของประเทศและโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนนวัตกรรมของเทคโนโลยีและแหล่งความรู้ใหม่ รวมทั้งสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติที่รุนแรงในปี 2019 มาจนปัจจุบันนี้ คือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายทั้งใน "เชิงโครงสร้าง" และ"เชิงพฤติกรรม" การจัดการศึกษาในโลกยุคใหม่จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องและพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันผลิตครูจะต้องปรับบทบาทการผลิตครูที่มีสมรรถนะสูงและเป็นความต้องการของประเทศ โดยปรับหลักสูตรและกระบวนการผลิตครูให้เหมาะกับสังคมยุคใหม่ สภาพพื้นที่ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรและกระบวนการการผลิตครูจึงต้องปรับปรุงเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ต้องเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ครูต้องได้รับการฝึกหัดและได้รับการพัฒนาครูประจำการจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้มีทักษะการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีโอกาสรับการศึกษาที่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของตนเอง เป็นการเรียนรู้ควบคู่การทำงาน การประกอบอาชีพ สามารถผลิตผลงาน พึ่งพาตนเองได้ เรียนรู้จากการร่วมมือและการแบ่งปันในสังคม เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ การสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 และความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง (Applying) ครูต้องเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของภูมิภาคและโลกและยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณครูอย่างเข้มแข็งในท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพลิกผัน

อย่างไรก็ตาม จากรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า วิชาชีพครูมีปัญหาทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านการผลิตและพัฒนาครูมีปัญหาทั้งระบบ ตั้งแต่ระบบบริหารจัดการและการกำกับควบคุม การคัดสรรคนมาเรียนครู มาตรฐานกระบวนการผลิตและคุณภาพอาจารย์ การคัดกรองคนเข้าสู่อาชีพครูและการพัฒนาส่งเสริมครูส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของประเทศลดต่ำลง ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางในการผลิตครูดังเช่นในอดีต ทำให้สถาบันการผลิตครูเกิดขึ้น จำนวนมากถึง 127 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ต่างก็เปิดหลักสูตรและผลิตบัณฑิตในสาขาที่มีความซ้ำซ้อนกันและมีการลงทุนไม่มาก ทำให้จำนวนบัณฑิตครูมีมากเกินความต้องการ ยิ่งไปกว่านั้น สถาบันผลิตครูยังมี

มาตรฐาน มีกระบวนการและมีวิธีการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน หลายแห่งมีการเปิดรับนิสิต/นักศึกษาแบบเปิดหรือตลาดวิชา หลายแห่งมีการรับนิสิต/นักศึกษาเข้าเรียนครูโดยไม่มีการคัดเลือกตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ประสงค์จะได้คนเก่ง คนดีมาเรียนครู แต่ในบางแห่งกลับมีการคัดเลือกคนที่มีความสามารถและจำกัดจำนวนรับที่เข้มงวด หลายแห่งผลิตบัณฑิตครูในคณะต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ทำให้คุณภาพของนิสิต/นักศึกษาที่เข้ามาเรียนและคุณภาพของบัณฑิตแตกต่างกัน จากรายงานผลการสอบบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครู ปี พ.ศ. 2563 มีผู้สมัครและมีสิทธิ์สอบจำนวน 159,314 คน จากที่มีความต้องการ 18,987 คน แต่มีผู้สอบได้เพียง 10,375 คน หรือร้อยละ 6.8 ทำให้ได้ครูไปบรรจุเพียงร้อยละ 55 เท่านั้น สิ่งเหล่านี้ เป็นความสูญเปล่าทางการศึกษาของประเทศอย่างมหาศาล สอดคล้องกับการพิจารณาดัชนีคุณภาพของคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ตามระบบการให้คะแนนในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ระบุว่า คณาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ของประเทศไทยมีคุณภาพอยู่ในระดับ “ต้องปรับปรุง” จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เพราะคุณภาพคณาจารย์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิตครูมากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556) นอกจากนี้ ในการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก็ยังไม่สามารถส่งเสริมบ่มเพาะประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพียงพอ ครูพี่เลี้ยงขาดความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพครูอย่างลึกซึ้งและขาดทักษะในการเป็นครูพี่เลี้ยง การนิเทศ การดูแลการฝึกปฏิบัติการสอน รวมทั้งการเป็นผู้สอนงาน (Coaching) ให้แก่นิสิต/นักศึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลทำให้บัณฑิตครูมีคุณภาพลดลง จำเป็นต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน

สำหรับด้านการพัฒนาครูประจำการนั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในสังคมโลกยุคใหม่ที่ทันสมัยและเท่าทันโลก รวมทั้งพัฒนาความรู้และทักษะให้เกิดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ที่ห่างไกล ทุรกันดารและด้อยโอกาส รวมถึงครูและบุคลากรในสถานศึกษาและพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่เป็นเป้าหมายของประเทศ นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจุบันมีครูที่ไม่มีวุฒิการศึกษาวิชาชีพครูยังคงค้างอยู่ในระบบและปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งยังมีการรับครูใหม่ที่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษาเข้ามาเป็นครูอยู่ตลอดเวลาทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้ยังไม่มีความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานและคุณธรรม จริยธรรมความเป็นครูที่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ

จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์วิชาชีพครูให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นและมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี รวมถึงมีความรู้และทักษะในสังคมโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการปรับปรุงระบบกลไกส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบการประเมินการปฏิบัติงานและสมรรถนะวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะและการปรับปรุงค่าตอบแทนที่เหมาะสม ดังนั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการทุกคนจึงต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของแต่ละบุคคล ทั้งด้านการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการสร้างสรรค์การวิจัยและนวัตกรรมและการสร้างผลงานทางวิชาการ การบริหารจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษา รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง (Applying) และยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณครูอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานของวิชาชีพครูที่สำคัญที่สุด ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ควรได้รับการอบรมให้มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพด้วยระบบ PLC&CPD (Professional Learning Community & Continuous Professional Development)

เป้าหมาย กลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน

1) กลไกและระบบการผลิต คัดกรองครูและบุคลากรทางการศึกษาและอาจารย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2) กลไกและระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

แนวทางการดำเนินงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

1) **ด้านกลไกและระบบการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพประสิทธิภาพ** ดำเนินการโดยพัฒนารูปแบบกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เข้าเรียนครูและการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นครู พัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรผลิตครูตามสาขาวิชาและบริบทพื้นที่เพื่อสร้างความเป็นเลิศ ศึกษาและพัฒนารูปแบบ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและระบบการนิเทศการศึกษาและการสอนงานของครูพี่เลี้ยงเพื่อเตรียมครูที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะ และการพัฒนามาตรฐานและชี้วัดสมรรถนะอาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาชีพครูของสถาบันผลิตครู และการพัฒนาอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีสมรรถนะ พัฒนารูปแบบและหลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะอาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาชีพครูของสถาบันผลิตครู การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะและการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดสมรรถนะครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนหรือสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิชาชีพครู และการพัฒนาครูพี่เลี้ยงให้มีสมรรถนะ และพัฒนารูปแบบและหลักเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน สมรรถนะครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนหรือสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิชาชีพครู

2) **ด้านกลไกและระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ** ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะและการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะและการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัด สมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ศึกษาและพัฒนาระบบ/รูปแบบการนิเทศ การติดตามช่วยเหลือครู และการพัฒนาสมรรถนะศึกษานิเทศก์ตามความต้องการจำเป็น ส่งเสริม สนับสนุนระบบกลไกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการติดตามช่วยเหลือครูใหม่ ครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ครูที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ครูและสถานศึกษาในท้องถิ่นยากจน ห่างไกลและทุรกันดาร อาทิ การร่วมมือกับชุมชน (PLC&CPD: (Professional Learning Community & Continuous Professional Development) การศึกษาอบรม และแพลตฟอร์มกระบวนการจัดการเรียนรู้ การบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษา ปรับปรุงระบบการประเมินการปฏิบัติงานและสมรรถนะวิชาชีพครู การพัฒนาระบบกลไกในการเลื่อนวิทยฐานะที่ได้รับการปรับปรุงใหม่และการคงวิทยฐานะของครูโดยนำผลการประเมินวิทยฐานะไปเป็นส่วนสำคัญในการประเมินและการปรับปรุงค่าตอบแทนที่เหมาะสม

4. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบนำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน

การผลิตและพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานของประเทศพบความไม่สอดคล้องในระดับสูงทั้ง (1) ความไม่สอดคล้องด้านระดับการศึกษาเนื่องจากมีการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีในสัดส่วนสูง ขณะที่ตลาดแรงงานต้องการผู้ที่จบสายอาชีพมากกว่า และ (2) ความไม่สอดคล้องด้านสาขาวิชาซึ่งแรงงานในตลาดยังพบช่องว่างทักษะ (Skill Gaps) กล่าวคือมีทักษะไม่ตรงหรือต่ำกว่าที่นายจ้างคาดหวังโดยเฉพาะทักษะด้านความรู้ที่ใช้ในการทำงาน นอกจากนี้ การผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีขีดความสามารถในระดับผู้พัฒนานวัตกรรมโดยใช้แนวทางการจัดการศึกษา STEM เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเชื่อมโยง แก้ปัญหาและการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานและเป้าหมายการพัฒนาประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรม เกษตร และบริการ อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศเข้าศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษายังคงมีจำนวนน้อยกว่าผู้เรียนที่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ แม้การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในรูปแบบอาชีวศึกษาทวิภาคีผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีสมรรถนะด้านอาชีพจากการฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการนอกเหนือจากการเรียนภาคทฤษฎีในห้องเรียน และมีโอกาสได้งานทำสูงเมื่อจบการศึกษา เป็นรูปแบบที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาให้ความสำคัญแต่ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน “วิชาการประสานการปฏิบัติ” หรืออาชีวศึกษาทวิภาคีที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นให้มีคุณภาพและขยายวงกว้างในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่ง ให้สามารถจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวได้อย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชาได้เข้าฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้สถานศึกษายกระดับคุณภาพและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เป็นจุดแข็งมีมาตรฐานสูงสู่ความเป็นเลิศในแต่ละแห่ง หรือสาขาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่และทิศทางการพัฒนาและการลงทุนควบคู่กับการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการโดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีและเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น โดยการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาใน 3 ระดับ ดังนี้

ระดับต้นน้ำ ปรับปรุงคุณภาพปัจจัยนำเข้าในด้านอาชีวศึกษาทวิภาคี ได้แก่

1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดทำร่วมกับเจ้าของอาชีพโดยกำหนดความสามารถของผู้เรียนจากการวิเคราะห์ทักษะจากการปฏิบัติงาน (Work Based) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น มีการเรียนภาคทฤษฎี การฝึกทักษะควบคู่กับการฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้จบการศึกษาพร้อมทำงานเพิ่มมากขึ้น

2) เพิ่มขีดความสามารถครูหรืออาจารย์ให้มีวิธีคิดที่ถูกต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีองค์ความรู้ที่ลุ่มลึกและรอบด้าน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในแต่ละสาขาอาชีพมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านทฤษฎีและวิชาการในห้องเรียนและการฝึกทักษะอาชีพในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากสถานศึกษาไปฝึกงานหรือฝึกอาชีพภายใต้สถานการณ์จริงในสถานประกอบการ มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบ Project Based แนวทางการพัฒนาครูหรืออาจารย์ที่สำคัญโดยการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูหรืออาจารย์สามารถเชื่อมโยงเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากสถานประกอบการมาพัฒนาทักษะและเตรียมความพร้อมผู้เรียน

ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายครูวิชาชีพเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มครูวิชาชีพแต่ละสาขา และเร่งพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการให้มีขีดความสามารถในการถ่ายทอดหรือสอนงาน การวัดและประเมินผล และระบบการดูแลผู้เรียน ให้แก่ผู้เรียนในระหว่างฝึกงานหรือฝึกอาชีพ

3) พัฒนาความพร้อมในด้านปัจจัยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ให้แก่สถานศึกษาในด้านเครื่องมืออุปกรณ์การฝึกพื้นฐานในแต่ละสาขาอาชีพที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์หรือระบบการทำงานจำลอง (Simulation) เพื่อการเรียนรู้ก่อนการฝึกงานหรือฝึกอาชีพ และการฝึกใช้เครื่องมืออุปกรณ์ขั้นสูงในสถานประกอบการ

4) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเชิงบวก ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญในการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาให้ขยายวงกว้างไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ ผู้ปกครอง ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย และสถานประกอบการ เพื่อการขยายการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีอย่างมีมาตรฐานคุณภาพสูง

ระดับกลางน้ำ พัฒนาระบบและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี ได้แก่

1) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในฐานะหุ้นส่วนสำคัญในการจัดอาชีวศึกษา อาทิ มาตรการทางภาษี ลดข้อจำกัดในด้านกฎหมาย ฯลฯ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ อาทิ ระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี นวัตกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายช่องทางและวิธีการ ฯลฯ และจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในระหว่างการฝึกงานหรือฝึกอาชีพ

2) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการฝึกงานในสถานประกอบการโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ องค์กรธุรกิจต่าง ๆ อาทิ สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า สมาคมการเงินการธนาคาร สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย ฯลฯ สร้างความเข้มแข็งการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในแต่ละสาขาอาชีพ (Skill Cluster Council) การปรับตัวระหว่างสถานศึกษาในฐานะผู้ผลิตและสถานประกอบการในฐานะผู้ใช้กำลังคนเพื่อผู้จบการศึกษามีความพร้อมในการทำงาน “Ready to Work” ที่มีสภาวะพลวัต ซึ่งการฝึกงานจะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้าน (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ฝึกปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (3) มนุษยสัมพันธ์ (4) ทักษะฝีมือ (5) ความมุ่งมั่น (6) แรงบันดาลใจ (7) จินตนาการ (8) วิสัยทัศน์ (9) ความคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ (10) ความคิดสร้างสรรค์ และ (11) สภาวะผู้นำ

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนหาประสบการณ์อาชีพเพิ่มจากการหารายได้ระหว่างเรียน การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอาชีพมาใช้ในธุรกิจได้

4) ปรับระบบอาชีวศึกษาให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถพัฒนาและยกระดับสมรรถนะด้านอาชีพต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการปัจจุบันในรูปแบบยกระดับหรือปรับความรู้และทักษะ (Up Skill) อบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ (Re Skill) หรือฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ (New Skill)

5) ปรับระบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีที่เหมาะสมทั้งสมรรถนะหลัก (Score Skill) และสมรรถนะอาชีพ (Competency Skill) และการรับรองมาตรฐานอาชีพผู้สำเร็จอาชีวศึกษา

ระดับปลายน้ำ เพิ่มระดับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาทวิภาคี ผลผลิต และผลลัพธ์ของการยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาที่สะท้อนผลต่อกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่

1) ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีมีสมรรถนะด้านอาชีพและความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ

2) ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีสามารถผ่านเกณฑ์การรับรองมาตรฐานอาชีพที่กำหนด

3) นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแรงจูงใจในการเรียนในระดับอาชีวศึกษามากขึ้นโดยปัจจัยหรือเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแรงจูงใจ อาทิ ค่าตอบแทนหรือรายได้ตามสมรรถนะ การให้รางวัล การเข้าสู่ตำแหน่งงานหรือเลื่อนขั้นที่เหมาะสม (Career Path) การมีโอกาสหมุนเวียนการทำงานในสถานประกอบการเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน การตอบสนองจากองค์กรและผู้บริหารต่อคำถามและข้อสงสัยของบุคลากร การฝึกทักษะฝีมือใหม่ให้แก่บุคลากร การฝึกอบรมเพิ่มองค์ความรู้อื่น ๆ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสถานประกอบการและบรรยากาศในที่ทำงานที่เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งมีการวางรากฐานการศึกษาเพื่ออาชีพเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

เป้าหมาย

ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีทักษะที่ตรงตามความคาดหวังของสถานประกอบการและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

1) จัดทำมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาสนใจเรียนสายวิชาชีพ สร้างการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษาและความสำคัญของการเรียนระบบทวิภาคี พัฒนาระบบเชื่อมต่อการศึกษาระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และระบบอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนระหว่างการฝึกงานหรือฝึกอาชีพอยู่ในสถานประกอบการต่างพื้นที่ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและผู้ปกครอง ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาทวิภาคีเพื่อให้ผู้เรียนได้รับค่าตอบแทนระหว่างฝึกงานหรือฝึกอาชีพ และมีความพร้อมเข้าสู่งานเมื่อสิ้นสุดโครงการ กำหนดมาตรการจูงใจผู้ประกอบการร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการรับผู้เรียนเข้าฝึกงานหรือฝึกอาชีพ รวมทั้งมีข้อตกลงร่วมในการจ้างงานหลังสำเร็จการศึกษา

2) พัฒนาระบบความร่วมมือ ระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีเชิงพื้นที่และการคัดกรองสถานประกอบการที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีควบคู่กับการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือพื้นฐานในการฝึกทักษะในสถานศึกษา รวมถึงการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ หรือองค์กรธุรกิจต่าง ๆ

3) สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพเฉพาะด้านและเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น ร่วมพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูอาชีวศึกษาในสถานประกอบการเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีความเชื่อมโยงกับการรับรองมาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานฝีมือแรงงานสอดคล้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ในสาขาที่สถาบันมีความโดดเด่น หรือตอบสนองกับทิศทางการพัฒนาและการลงทุนของประเทศ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการพัฒนาและยกระดับกำลังคนด้านสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการปัจจุบันในรูปแบบยกระดับหรือปรับความรู้และทักษะ (Up Skill) อบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ (Re Skill) หรือฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ (New Skill)

4) คณะกรรมการปฏิรูปฯ ประชุมหน่วยงานผู้รับผิดชอบติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ

5. การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กวัยเรียน นักศึกษา วัยแรงงานมีจำนวนที่ลดลง แต่คนมีอายุยืนยาวขึ้น ทำให้จำนวนที่นั่งเปิดรับของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีเกินกว่าจำนวนของผู้สมัครเรียน ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและรายได้ในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษามีกำลังและทรัพยากรเพียงพอที่จะดำเนินการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อีก อาทิ การจัดการเรียนการสอนสำหรับคนวัยทำงานในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบกับ ภาคการผลิตและบริการต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วในบริบทเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน กำลังคนต้องปรับตัวตามให้ทัน สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการร่วมพัฒนากำลังคนวัยทำงานเหล่านี้ โดยเฉพาะความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานยุคใหม่ และพบว่า “การพัฒนากำลังคนวัยทำงานในภาคการผลิตและบริการ” อาจเป็นภารกิจที่สำคัญและเร่งด่วนไม่น้อยไปกว่า “การพัฒนาบัณฑิตใหม่” ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญสูง แต่ขาดคุณวุฒิหรือความรู้ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่การจ้างงานในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงความรู้เชิงวิชาการในการต่อยอดการทำงาน

ด้วยเหตุนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงควรปรับบทบาทหรือขยายการให้บริการให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร สามารถรองรับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long-learning) ที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชากรทุกกลุ่ม อาทิ ระบบการจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนรู้ย่อย (Module Based) พร้อมกับระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) และ/หรือระบบคุณวุฒิฉบับย่อย (Micro Credential) เพื่อเป็นกลไกที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมให้วัยแรงงานเข้าถึงคุณวุฒิการศึกษาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพสูง อันจะช่วยยกระดับศักยภาพและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ หรืออาจสะสมเพื่อต่อยอดไปสู่การรับรองคุณวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือระดับปริญญาได้ นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสให้อุดมศึกษามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพครู การพัฒนาอาชีวศึกษารวมถึงการช่วยให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนกระบวนการในการทำงานได้อย่างจริงจัง

นอกจากนั้น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่กำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศรายได้สูง สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวในการพัฒนางานวิจัยและขีดความสามารถของระบบวิจัยและศักยภาพของนักวิจัยให้มีความพร้อมและความสามารถในการผลิตงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปข้างต้นมีความยั่งยืนและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนไทย สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานกำกับจำเป็นต้องมีระบบธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน ดังนั้น การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

1) การสนับสนุนการพัฒนากำลังคนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน ระบบการอุดมศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการปรับบทบาทในกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพรองรับการพัฒนาประเทศผ่านการยกระดับการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) เพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยกลไกสำคัญ 3 ประการได้แก่ (1) การศึกษาแบบ Cooperative and Work Integrated Education (2) การจัด

การเรียนรู้แบบ Module-Based Learning และ (3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้น Re-skill Up-skill New-skill โดยทั้งหมดนี้ จะต้องดำเนินการใน 7 เรื่อง โดยดำเนินการในระดับส่วนกลาง และระดับสถาบันอุดมศึกษา

2) การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน ระบบการอุดมศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูประบบการวิจัยและนวัตกรรมทั้งระบบตั้งแต่การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมในสาขาที่มีความสำคัญของประเทศ การเชื่อมโยงกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยของประเทศจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกระบวนการวิจัยและนวัตกรรมสู่กระบวนการบริหารจัดการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบวิจัยของประเทศในทุกระดับ โดยมีเป้าหมายรวมไปถึงการยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการและชุมชน เพื่อให้มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมในการยกระดับการดำเนินงานและรวมไปถึงความสามารถการทำวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

3) การปฏิรูประบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการสร้างความเชื่อมั่นและการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาจากทุกภาคส่วนในประเทศไทย ระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในระดับสถาบันและระดับหน่วยงานภายในของสถาบัน อาทิ ระบบการสรรหาอธิการบดี กรรมการสภามหาวิทยาลัย และระบบการสรรหาคณบดี จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้มีระบบธรรมมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาคมทั้งในมหาวิทยาลัยและของประชาชนไทย เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคมไทยในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

แนวทางการดำเนินงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

1) สำรวจและวิเคราะห์สภาพสถานการณ์ปัจจุบัน และกำลังการผลิตของสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับ Lifelong-Learning ซึ่งประกอบด้วย (1) การศึกษาแบบ Cooperative and Work Integrated Education (2) การจัดการเรียนรู้แบบ Module-Based Learning และ (3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้น Re-skill Up-skill New-skill (ร่วมกับคณะกรรมการการอุดมศึกษา: กกอ.) ตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานและการกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพ และการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ดำเนินการทุกส่วน

1.1) การดำเนินการระดับส่วนกลาง ได้แก่ วางแผนการดำเนินงานและกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานทุกส่วน รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่เห็นภาพร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่รับผิดชอบ ปรับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนากำลังคน กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาโดยอิงตามความต้องการกำลังคน (Demand-side Financing) ทั้งความต้องการจากภาคการผลิตและบริการ และความต้องการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การวิเคราะห์ความต้องการและจัดทำแผนการพัฒนากำลังคน ต้องมีกลไกการกำหนดความต้องการกำลังคน (Demand Identification) เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพ ทั้งการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในวัยเรียนในระบบปกติและการจัดการเรียนรู้/การฝึกอบรมฝีมือ (Re-skill/ Up-skill/ New-skill) สำหรับผู้เรียนวัยทำงาน

1.2) ระดับสถาบันอุดมศึกษา สนับสนุนให้เกิด Active Learning/ CWIE ทั้งระบบสถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เช่น Active Learning และ/หรือ Cooperative and Work Integrated Education (CWIE) สนับสนุนให้เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาร่วมกันวิจัยพัฒนา

นวัตกรรมระบบการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Platform) ที่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกระดับการศึกษาแก่ประชาชนไทยทุกคนได้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พัฒนาระบบ Module-based และ/หรือ Micro Credential พร้อมกับการพัฒนาระบบ Credit Bank ทั้งภายในสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถให้คุณวุฒิฉบับย่อยกับผู้เรียนและสะสมเพื่อเทียบโอนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจบการศึกษาระดับปริญญาได้ พัฒนาระบบบริหารจัดการ/สนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบสนับสนุน อาทิ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างพื้นฐานการเรียนการสอนที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการ พัฒนาอาจารย์ด้วยการส่งเสริมการทำงานกับภาคการผลิตและบริการ สถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรทำงานร่วมกับภาคการผลิตและบริการอย่างเข้มข้นเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของอาจารย์และบุคลากรให้มีประสบการณ์ ความรู้และทักษะที่ภาคการผลิตและบริการต้องการ

2) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาแผนการปฏิรูประบบการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของประชากรที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน หรือการเทียบโอนประสบการณ์/ความรู้

3) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันยกร่างแผนการปฏิรูประบบการวิจัยและนวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืนภายใน 20 ปี โดยมีเป้าหมายรวมไปถึงการยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการและชุมชน เพื่อให้มีความความสามารถในการใช้นวัตกรรมในการยกระดับการดำเนินงานและรวมไปถึงความสามารถการทำวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

4) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับจัดทำแผนการปฏิรูประบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษารวมถึงหน่วยงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา

5) ติดตามและประเมินผล (หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา)

2.4 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

2.4.1 ความเสี่ยงและโอกาสของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีความเสี่ยงและโอกาสที่สำคัญ 5 ประการ อันเป็นผลเนื่องมาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การขยายตัวของความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมและอนาคตของงาน ดังนี้

1) ความเสี่ยงในการขาดแคลนแรงงานทักษะสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถทดแทนกับแรงงานที่ลดลง โดยอนาคตของงานและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้เกิดงานประเภทใหม่ ๆ ขณะที่งานบางประเภทจะเลือนหายไป อาทิ การเพิ่มขึ้นของงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรืองานในอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพจากการแพทย์สู่สังคมสูงวัย ขณะที่งานที่มีลักษณะของการทำซ้ำหรือเป็นแบบแผน (Repetitive/Routine) มีแนวโน้มที่จะถูกทดแทนด้วยหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังส่งผลเกิดเป็นความท้าทายในการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะใหม่ ๆ และ/หรือมีความสามารถเฉพาะเพื่อรองรับกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากคุณภาพการศึกษาและทักษะแรงงาน

ในปัจจุบันยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจะยิ่งทำให้การขาดแคลนแรงงานทักษะสูงมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จากการลดลงของสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและการเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชากรในช่วงวัยพึ่งพิงที่มีระดับทักษะต่ำกว่า

2) โอกาสในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมด้วยเทคโนโลยีและประชากรวัยเรียนที่ลดลง โดยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนำมาซึ่งโอกาสในการปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่ยังมีข้อจำกัดด้านคุณภาพและการเข้าถึง ผ่านการปรับปรุงอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะเดียวกันการขยายตัวของความเป็นเมืองจะส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมในระดับสูงและ/หรือมีคุณภาพมากขึ้นโดยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำลง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการลดลงของประชากรวัยเรียนอาจเป็นโอกาสในการขยายโอกาสการเข้าถึงและยกระดับคุณภาพการศึกษา/การฝึกอบรม ซึ่งเป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญในปัจจุบัน หากสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะ จากความไม่พร้อมทางเทคโนโลยีและความแตกต่างระหว่างพื้นที่ แม้ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะมีคุณูปการยิ่ง แต่อาจมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลให้ปัญหาความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะที่มีอยู่แต่เดิมปรากฏให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลมาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ระหว่างกลุ่มคนที่มีและกลุ่มคนที่ขาดความพร้อมทางด้านทักษะและเครื่องมืออุปกรณ์ดิจิทัล เช่นเดียวกับแนวโน้มการขยายตัวของความเป็นเมือง ซึ่งอาจส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ระหว่างเขตเมืองและชนบททวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากความแตกต่างของระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการสาธารณะ ดังที่ปรากฏให้เห็นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งมีนักเรียนในชนบทจำนวนมากที่ขาดความพร้อมและไม่สามารถเข้าถึงการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้

4) โอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและรองรับกับทุกคน โดยอนาคตของงานและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของประชากรในระยะต่อไป อาทิ การให้ความสำคัญกับการศึกษาและการเรียนรู้ ตลอดจนความสมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว นำมาซึ่งโอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มประชากรรุ่นใหม่ ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการขยายการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรผู้สูงอายุซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ในการช่วยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตลอดช่วงชีวิตเป็นไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) ความเสี่ยงในการขาดแคลนทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) และค่านิยมวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตและการทำงานรูปแบบใหม่ โดยอนาคตของงานและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม อาทิ กระแสความเป็นปัจเจก (Individualization) หรือกระแสการตระหนักรู้ของสาธารณชน (Public Awareness) อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรรุ่นใหม่ จะนำมาซึ่งรูปแบบการทำงาน การใช้ชีวิต และสภาพสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการมีทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) อาทิ การมีจิตสาธารณะ มีความเป็นพลเมือง มีทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างสังคมที่เปิดกว้างเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจต่อความแตกต่างหลากหลายดังกล่าวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวโน้มความก้าวหน้า

ทางเทคโนโลยี ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่ความต้องการทักษะทางปัญญา (Cognitive) แล้ว ยังคาดว่าทักษะทางพฤติกรรม (Non-Cognitive) หรือทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) จะเป็นที่ต้องการมากขึ้นในระยะต่อไป เนื่องจากเป็นทักษะเฉพาะที่เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังไม่สามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้ แนวโน้มดังกล่าวจึงอาจกลายเป็นความเสี่ยงที่สำคัญสำหรับกำลังแรงงานในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดแคลนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตในอนาคต

แผนภาพ ความเสี่ยงและโอกาสด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

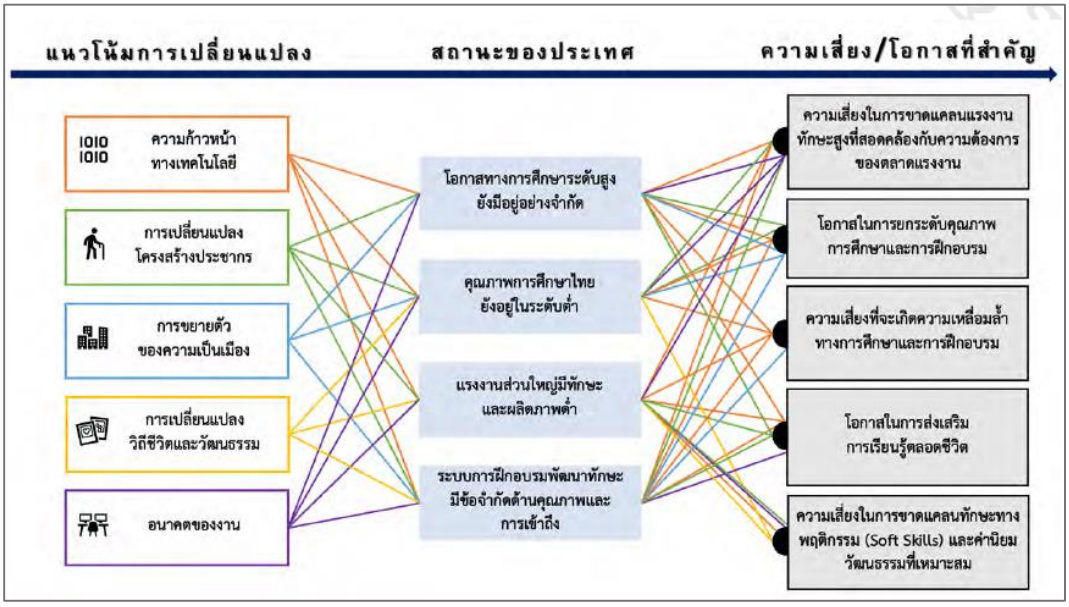

ที่มา: วิเคราะห์และรวบรวมโดย สศช. (2564)

2.4.2 แนวคิดของกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

ภายใต้กระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาทิ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างพลิกผัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย และภาวะโลกร้อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกับปัจจัยเร่งจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดความผันผวนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมแก่หลายประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยนั้น พบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถนำมาซึ่งโอกาสและความเสี่ยงที่จะช่วยผลักดันให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปให้เกิดผลสำเร็จหรือเป็นอุปสรรค หน่วงรั้งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขึ้นอยู่กับบริบทหรือศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยโอกาสที่สำคัญสำหรับประเทศไทยซึ่งมีที่มาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก พบว่ามีที่มาจากความก้าวหน้าและความแพร่หลายของเทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งการสรรค์สร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีให้เกิดเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยได้นั้น ต้องอาศัยการพัฒนาคนและระบบบริหารจัดการด้านดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศให้มีความพร้อมเพื่อรองรับโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงให้กระจายลงสู่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง เท่าทัน ขณะเดียวกัน ความเสี่ยงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบเชิงลบและเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อประเทศไทยในการที่จะต้องเร่งแสวงหาแนวทางในการแก้ไขรับมือนั้น พบว่ามาจากแนวโน้มด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัล รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ ซึ่งจะบั่นทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงยังอาจเป็นเงื่อนไขท้าทายต่อมิติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างความเสมอภาคในสังคม ซึ่งบริบทสถานการณ์ของประเทศไทย

ที่ยังมีข้อจำกัดภายในหลายประการนั้น หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนแล้ว อาจส่งผลให้ประเทศไทยมีความเปราะบางยิ่งขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีความผันผวนสูง ตลอดจนอาจพลาดโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถก้าวตามโลกได้อย่างเท่าทัน นำไปสู่การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว และอาจต้องจมกับปัญหาเรื้อรังที่ฉุดรั้งความก้าวหน้าของประเทศในทุกมิติอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทิศทางที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้เงื่อนไขความท้าทายทั้งหลายดังกล่าว จึงจำเป็นที่ประเทศจะต้องเสริมสร้างให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระดับโครงสร้างของประเทศบนพื้นฐานของความเข้มแข็ง สมดุล และยั่งยืน เพื่อก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคเดิมให้ประเทศไทยมีสมรรถนะเพียงพอต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง พร้อมทั้งเร่งเพิ่มศักยภาพในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ทั้งนี้ การยกระดับสมรรถนะและศักยภาพของประเทศไทยในระยะเวลาอันใกล้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม หากอาศัยเพียงการมุ่งแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานในรายละเอียดเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปจะไม่เท่าทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลันในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังไม่เพียงพอสำหรับการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบที่รุนแรงและแผ่ขยายในวงกว้าง หรือทันต่อการแสวงหาโอกาสที่จะสร้างผลประโยชน์ที่ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2.4.3 พลิกโฉมประเทศไทย สู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Transformation to Hi-Value and Sustainable Thailand)

การวางกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีจุดประสงค์เพื่อ**พลิกโฉมประเทศไทย หรือเปลี่ยนแปลงประเทศขนานใหญ่ (Thailand's Transformation)** ภายใต้แนวคิด "Resilience" ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการลดความเปราะบาง สร้างความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาวะวิกฤติ โดยสร้างภูมิคุ้มกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการพลิกโฉมประเทศไทยครอบคลุมตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก ในขณะเดียวกันกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังมุ่งกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการสร้างความสมดุลในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาแก่ทุกภาคส่วนเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างความสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถในการพึ่งตนเอง พร้อมทั้งการปรับเปลี่ยนองคาพยพในมิติต่าง ๆ ให้เท่าทันและสอดคล้องกับพลวัตและบริบทใหม่ของโลก โดยคำนึงถึงเงื่อนไขของสถานการณ์และทรัพยากรของประเทศ นอกจากนี้ กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกกลุ่ม และส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาประเทศทั้งหมดตามที่กล่าวถึงข้างต้น การพลิกโฉมประเทศไทย (Thailand's Transformation) ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่ **"เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน"** หรือ **"Hi-Value and Sustainable Thailand"** โดยใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการยกระดับศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุน เสริมสร้างการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

และขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างทั่วถึง ตลอดจนเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปในทิศทางที่ประเทศสามารถปรับตัวและรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ตลอดจนสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวไปพร้อมกับการรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4.4 Value and Sustainable Thailand

เนื่องด้วยเป้าประสงค์ที่ต้องการให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ระบุทิศทางการพัฒนาประเทศที่ควรมุ่งเน้นได้อย่างชัดเจน การกำหนดกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมุ่งเน้นคัดเลือกประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ Hi-Value and Sustainable Thailand ในองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ **(1) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) (2) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society) (3) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living) และ (4) ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation)** โดยภายใต้องค์ประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด **"หมุดหมาย" (Milestones)** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ 'เป็น' มุ่งหวังจะ 'มี' หรือต้องการจะ 'ขจัด' ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญต่อการพลิกโฉมประเทศสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ภายในปี 2570 โดยรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน และหมุดหมาย มีดังนี้

แผนภาพที่ 3-7 Hi-Value and Sustainable Thailand

2.4.5 ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation)

ปัจจัยขับเคลื่อนที่เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand โดยเฉพาะ**กลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** ทั้งระบบการศึกษา และการยกระดับและปรับทักษะแรงงาน ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโลกยุคใหม่และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีผลิตภาพและมูลค่าสูง และ**กลไกการบริหารจัดการภาครัฐ** ทั้งระเบียบกฎหมาย ระบบงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน การให้บริการสาธารณะ ตลอดจนการติดตามประเมินผลที่ทันสมัย เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยหมุดหมายที่ต้องบรรลุในระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อสร้าง “ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ” ประกอบด้วย

หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต คนเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษาและระบบการพัฒนาทักษะแรงงานของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งยังประสบกับความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง ส่งผลให้ขาดแคลนกำลังแรงงานที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะต่อไปปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นจากอนาคตของงานและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของทางเทคโนโลยี วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับความต้องการงานและทักษะประเภทใหม่ ๆ รวมถึงทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งส่งผลให้กำลังแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การขาดความพร้อมทางเทคโนโลยีและความแตกต่างระหว่างพื้นที่ยังอาจทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและทักษะเพิ่มสูงมากขึ้น อย่างไรก็ดี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การลดลงของประชากร และการขยายตัวของความเป็นเมืองจะนำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ต่อไป

โดยขอบเขตของเป้าหมายการดำเนินงานในหมุดหมายที่ 12 มีดังนี้

1. ระบบการศึกษาไทยตั้งแต่ระบบปฐมวัยมีคุณภาพมาตรการใกล้เคียงกันภายในประเทศและเทียบเท่าระดับสากล โดยมุ่งพัฒนาคนให้มีทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่อย่างรอบด้าน อาทิ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านดิจิทัลและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงทักษะทางสังคม/พฤติกรรม (soft skills) อาทิ ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการปรับตัว การยอมรับความแตกต่างและการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ระบบการศึกษาและกลไกที่เกี่ยวเนื่องมีความเหมาะสมและสอดรับกับศักยภาพของเด็กแต่ละกลุ่ม ตั้งแต่กกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ จนถึงกลุ่ม NEETs (กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 15-24 ปี ที่ไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำงานหรือไม่ได้อยู่ในระบบการฝึกอบรมใด ๆ)

3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถปรับบทบาทในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสนับสนุนการมุ่งสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand รวมถึงมีบทบาทในการพัฒนาทุนมนุษย์ในทุกช่วงวัย (นอกเหนือจากวัยเรียน)

4. ระบบการฝึกอบรมเพื่อปรับและยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน (Re-skill/Up-skill/New-skill) มีคุณภาพ ทันสมัย ได้มาตรฐาน ตอบโจทย์ความต้องการอย่างตรงจุด ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะการฝึกอบรมเพื่อโยกย้ายแรงงานไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายภายใต้การสร้างเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสำหรับผู้มีความเสี่ยงจากการถูกทดแทนจากระบบอัตโนมัติ กลุ่มวัยแรงงานตอนปลายและผู้สูงอายุ

5. นโยบายการบริหารจัดการกำลังคนภายใต้บริบทสังคมสูงวัยมีความชัดเจน และสามารถลดทอนความเสี่ยงในการขาดแคลนกำลังแรงงาน อาทิ การขยายอายุเกษียณ การยกระดับผลิตภาพแรงงานไทย และการดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างประเทศ

6. ระบบการบริหารจัดการกำลังคนและฐานข้อมูลสารสนเทศด้านกำลังคนของประเทศมีความบูรณาการ นำไปสู่การออกแบบนโยบายที่เฉพาะเจาะจง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. สถาบันทางสังคมเอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่การส่งเสริมการเลี้ยงดูบุตร การปฏิรูปสื่อและอุตสาหกรรมบันเทิง จนถึงมาตรการที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี มีความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม

ทั้งนี้ การกำหนด "หมุดหมาย" (Milestones) ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อนำไปสู่การพลิกโฉมประเทศสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ภายในปี 2570 ได้

2.5 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นของการศึกษาเปลี่ยนไปสู่ "การเรียนรู้" โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้การเรียนรู้เป็นปัจจัยสร้างความสามารถและศักยภาพของคน และสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น มนุษย์ทุกคนทั้งชายหญิง ไม่ว่าจะมีสถานภาพทางสังคมหรือเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไร ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยส่วนรวม การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการส่งเสริมสิทธิของแต่ละบุคคลในการเข้าถึงการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมถึงการเรียนรู้ที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และตามอัธยาศัย

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) แผนการศึกษาแห่งชาติ คือ "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21"

มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ (3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

- 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic)
- 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding)

ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 53 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ 6 - 14 ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี เป็นต้น

3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น เป็นต้น

4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ 200 อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น 5 ช่วง ดังนี้ ระยะเร่งด่วน ระยะ 5 ปีแรกของแผน ระยะ 5 ปีที่สองของแผน ระยะ 5 ปีที่สามของแผน และระยะ 5 ปีสุดท้ายของแผน

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

แนวทางการพัฒนา

1.1 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)

1.4 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แนวทางการพัฒนา

2.1 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2 ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

2.3 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา

3.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย

3.2 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3.3 สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.4 พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

3.5 พัฒนาคลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

3.6 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

3.7 พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

แนวทางการพัฒนา

4.1 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

4.2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

4.3 พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยง และเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

5.1 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

5.2 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.3 พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

แนวทางการพัฒนา

6.1 ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา

6.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

6.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

6.4 ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

6.5 พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

3. ความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 4

ประเทศไทยมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการพัฒนาให้บรรลุวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนา และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุตามข้อตกลง SDGs ประเทศไทยได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDGs Roadmap) ขึ้น ทั้งนี้ ที่ผ่านมาประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดทำรายงานการทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ระดับชาติ โดยสมัครใจ (Voluntary National Reviews: VNRs) มาโดยตลอด ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้น เพื่อเป็นการทบทวนการดำเนินงานของประเทศอย่างต่อเนื่อง มีข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน รวมทั้งนำไปแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และบทเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDGs กับประเทศอื่น ๆ ในการประชุมเวทีหารือระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (High-level Political Forum on Sustainable Development: HLPF) ซึ่งประเทศไทยเคยนำเสนอ VNR ต่อที่ประชุมมาแล้ว 1 ครั้ง ในปี 2560 (ค.ศ. 2017) สำหรับผลการดำเนินงานหรือความก้าวหน้าของการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สรุปได้ดังนี้

3.1 ความก้าวหน้าของการดำเนินงานในภาพรวม

สถานการณ์การดำเนินงานในภาพรวมของเป้าหมายที่ 4 ที่ผ่านมา พบว่า การเข้าถึงการศึกษาและสำเร็จการศึกษาของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเห็นได้จากสัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยและสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่เพิ่มขึ้น โดยในระดับปฐมวัยมีสัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 84.7 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 86.3 ในปี 2562 ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับของไทย) มีสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.8 และ 90.1 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 98.2 และ 96.9 ในปี 2562 ตามลำดับ แม้ว่าอัตราส่วนการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมปลายจะลดลงจากร้อยละ 81.7 เป็นร้อยละ 78.6 นอกจากนี้ ความเท่าเทียมทางเพศในด้านการเข้าถึงศึกษาของไทยปรับตัวดีขึ้น เห็นได้จากค่าดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ (GPI)

ในทุกระดับการศึกษา ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระหว่างปี 2559-2562 อย่างไรก็ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของไทยยังอยู่ในระดับที่ท้าทาย โดยเมื่อพิจารณาจากผลคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นพบว่า ในปี 2562 คะแนนเฉลี่ยของระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่า 50 คะแนนในเกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยลดลงในทุกรายวิชาเมื่อเทียบกับปี 2559 ขณะที่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ แต่ลดลงในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งการลดลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นผลจากความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนนักเรียนระดับอาชีวศึกษาต่อจำนวนประชากรทั้งหมดในกลุ่มอายุ 15-17 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24 ในปีการศึกษา 2559 เป็นร้อยละ 26 ในปีการศึกษา 2562 ขณะที่สัดส่วนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อประชากรทั้งหมดในกลุ่มอายุ 18-21 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากประมาณร้อยละ 60 ในปีการศึกษา 2559 เป็นร้อยละ 54 ในปีการศึกษา 2562 แสดงให้เห็นถึงความต้องการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่เร็วขึ้นในประเทศไทย สำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและมีมูลค่าเงินช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีจาก 1,603.25 ล้านบาท ในปี 2559 เป็น 1,654.74 ล้านบาท ในปี 2562 ซึ่งในจำนวนนี้ สัดส่วนความช่วยเหลือที่เป็นทุนการศึกษาก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 134.32 ล้านบาท ในปี 2559 เป็น 161.56 ล้านบาท ในปี 2562

การดำเนินงานที่สำคัญดังนี้ **การสนับสนุนทุนทรัพย์แก่นักเรียนที่ขาดแคลน** ได้แก่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โดยในเดือนเมษายน 2563 ได้สนับสนุนนักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ รวมทั้งสิ้น 5,771,585 คน นอกจากนั้นยังมีโครงการอื่น ๆ อาทิ การให้เงินอุดหนุนนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท และเงินอุดหนุนทุนเฉลิมราชกุมารี ซึ่งมุ่งเน้นการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการศึกษาต่อต่ำ นอกจากนั้น รัฐบาลยังให้โอกาสทางการศึกษาและการอ่านออกเขียนได้กับกลุ่มเด็กไร้สัญชาติและเด็กต่างด้าวประมาณ 78,000 คน รวมทั้งได้จัดการศึกษาทุกระดับให้กลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ กว่า 230,000 คน ในปี 2561 **การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา** อาทิ การดำเนินโครงการเน็ตประชารัฐเพื่อขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไปยังโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งในปี 2562 ดำเนินการแล้ว 1,187 โรงเรียน การร่วมมือกับภาคเอกชน (บริษัท 3BB) ดำเนินโครงการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาฟรี ซึ่งดำเนินการแล้วที่โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล 2,271 แห่ง การใช้ระบบ Information System for Equitable Education (iSEE) ในการชี้เป้าและติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนทุนทรัพย์ ตลอดจนการใช้นวัตกรรมการคัดกรองนักเรียนยากจนด้วยระบบ Proxy Means Tests (PMT) ซึ่งทำให้พบนักเรียนยากจนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณ 2 ล้านคนทั่วประเทศ **การพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กพิการเพื่อส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมกับเด็กปรกติ** อาทิ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน โครงการล่ามภาษามือเพื่อการสื่อสาร และโครงการพัฒนาทักษะการทำข้อสอบ GAT/PAT สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการมองเห็น ทั้งนี้ ไทยจัดหลักสูตรการฝึกอบรมครูด้านการสอนคนพิการ พ.ศ. 2561 เพื่อเพิ่มสมรรถนะให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

หรือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ **เร่งรัดการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา** โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การสอน และหลักสูตรที่มีคุณภาพ การปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นมาตรฐานสากลและส่งเสริมการพัฒนาเด็กตามศักยภาพและตามความถนัดของตัวเอง รวมถึงการพัฒนาการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการเรียนการสอนห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) **การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพ** โดยให้โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศอาชีพและกลุ่มความถนัด และการจัดแผนการเรียนรองรับความต้องการแรงงานตามบริบทของจังหวัด ควบคู่ไปกับการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันทางสังคม อาทิ หลักสูตรการต้านทุจริตศึกษา โครงการโรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและป้องกันอาชญากรรม ภัยสังคม การรู้เท่าทันยาเสพติด การสร้างจิตสำนึกและวินัยในตนเอง โดยมีสถานศึกษาพอเพียงที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างครบวงจรทั้งหมด 23,796 แห่ง และได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาแล้ว 205 แห่ง **การพัฒนาคุณภาพครู** โดยไทยจัดตั้งสถาบันคุรุพัฒนาเพื่อรองรับการคัดเลือกหลักสูตรพัฒนาครูและจัดการฝึกอบรมตามโครงการพัฒนาครูรูปแบบครบวงจรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โครงการคูปองครู) ในหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการรับรอง 1,207 หลักสูตร ซึ่งครอบคลุมครูกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยพบว่า ในปี 2561 มีครูที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการจำนวน 274,264 คน เพิ่มขึ้นจาก 175,987 คน ในปี 2560 และคิดเป็นร้อยละ 77 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด โดยหลักสูตรที่มีครูลงทะเบียนมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในยุคศตวรรษที่ 21 โดยใช้หลักการของเกมสำหรับครูประถมศึกษา การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ STEM Education ตามแนวคิด Active Learning **การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต** (lifelong learning) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนโดยรวม การผลิตกำลังคนให้สอดรับกับความต้องการในศตวรรษที่ 21 และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยมีการฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริงผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในโครงการ Thai MOOC (Thailand Massive Open Online Course) ครอบคลุม 477 รายวิชา และไม่มีค่าใช้จ่าย การดำเนินโครงการ Smart University@EEC เพื่อพัฒนากำลังคนดิจิทัลเพื่อตอบโจทย์ Thailand 4.0 และการตั้งศูนย์ฝึกอบรมแรงงานและการกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณวุฒิในการประกอบวิชาชีพ และการได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน **การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ** โดยไทยมีบทบาทให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มทุกปี โดยการดำเนินการมีรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัครไปปฏิบัติงานภายใต้โครงการ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งโดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน การให้ทุนรัฐบาลไทยเพื่อศึกษาต่อและเพื่อการฝึกอบรมและการจัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทยและผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานที่ประเทศคู่ร่วมมือตามคำขอ

3.2 ความก้าวหน้าการดำเนินงานรายเป้าหมายย่อย

จากภาพรวมของการดำเนินงานเมื่อพิจารณารายเป้าหมายย่อยของเป้าหมายที่ 4 ตามประเด็นการพัฒนาใน 5 ประเด็น (นโยบาย หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอน และการติดตามประเมินผล) ดังนี้

เป้าหมายย่อยที่ 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มี

ประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : มีกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ จัดการศึกษาให้เปล่า 9 ปี ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มีนโยบายขยายโอกาสช่วยเหลือให้เข้าศึกษาก่อนและหลังภาคบังคับ 3+3 ปี โดยมีระบบสนับสนุนค่าใช้จ่าย ***ด้านหลักสูตร*** : มีหลักสูตรแกนกลางกำหนดโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำและพัฒนา (ร่าง) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฐานสมรรถนะ) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีแห่งศตวรรษที่ 21 **ระดับจังหวัด :** สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ.2560) โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ส่วนนำ โครงสร้างหลักสูตร/โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการวัดประเมินผล โดยผู้เรียนได้เรียนรายวิชาพื้นฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และรายวิชาเพิ่มเติมให้เป็นไปตามบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา ***ด้านการจัดการเรียนการสอน :*** มีการควบคุมมาตรฐานโดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงเมื่อปี พ.ศ. 2560) ลักษณะการจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนจากการลงมือปฏิบัติจริง มีการสอบวัดความรู้มาตรฐานวิชาหลักจากส่วนกลาง **ระดับจังหวัด** : มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายเช่น การจัดการเรียนรู้แบบActive learning , STEM,5E , GPAS,QSCCS เป็นต้น เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงเมื่อปี พ.ศ. 2560) โดยการนำคำอธิบายรายวิชาที่โรงเรียนกำหนดมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : มีการพัฒนาครู โดยระบบคูปองการพัฒนาครูและการพัฒนาในระหว่างประจำการ โดยระบบแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการนิเทศภายใน (PLC) **ระดับจังหวัด** : มีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพทั้งทางด้านการจัดการเรียนรู้ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมแห่งความเป็นครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนา เช่น การศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการจัดทำชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษา (PLC)ทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญและเป็นครูมืออาชีพ ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : มีระบบตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไทยเป็นแบบอิงคะแนนสอบ **ระดับจังหวัด** : มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ ประเมินผลจากชิ้นงาน โครงการ เป็นต้น และมีระบบการวัดผลได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการวัดผลในระดับชาติ ซึ่งการวัดผลในระดับชาติ คือ O-NET ที่ใช้ประเมินผลผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งประเทศ

เป้าหมายย่อยที่ 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : มีกฎหมายและมีนโยบายให้การศึกษาและดูแลเด็กปฐมวัยตั้งแต่เกิดถึง 6 ปี โดยถือเป็นสวัสดิการสังคมที่ให้ความร่วมมือกันหลายภาคส่วน โดยพ่อแม่ร่วมรับผิดชอบ ไม่ใช่บริการแบบให้เปล่า ***ด้านหลักสูตร*** : มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องบนฐานการมีส่วนร่วมและระบบสนับสนุนการให้โอกาสกับคุณภาพที่เท่าเทียมกัน **ระดับจังหวัด** : สถานศึกษามีการจัดทำหลักส๖รปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายคุณลักษณะที่พึ่งประสงค์/มาตรฐานคุณลักษณะที่พึ่งประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึ่งประสงค์ และประสบการณ์สำคัญเพื่อให้เด็กทุกคนมีพัฒนาการสมวัยตามที่หลักสูตรกำหนดตลอดจนในหลักสูตรปฐมวัยของสถานศึกษามีการระบุการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ชัดเจน ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่าง

สมดุลและต่อเนื่อง/เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคม/ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการ/ประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็ก/ ให้พ่อแม่ ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก **ระดับจังหวัด :** มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ BBL ,EF มอนเตสเซอรี ,พหุปัญญา เป็นต้นเพื่อให้เด็กมีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดการจัดประสบการณ์ให้ความสำคัญกับการประเมินพัฒนาการทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : มีการพัฒนาระบบผลิตครูปฐมวัย และมีการพัฒนาในเส้นทางวิชาชีพตั้งแต่แรกเข้า โดยการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน สร้างความชำนาญผ่านการลงมือทำจริงและการฝึกอบรมนอกสถานปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ **ระดับจังหวัด** มีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพทั้งทางด้านการจัดการเรียนรู้ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมแห่งความเป็นครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนา เช่น การศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการจัดทำชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษา (PLC)ทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญและเป็นครูมืออาชีพ ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : ครูวางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบทุกด้านเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี/ประเมินจากสภาพจริงด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่เน้นแบบทดสอบ/สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก **ระดับจังหวัด :** ครูวางแผนการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบทุกด้านเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี/ประเมินจากสภาพจริงด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่เน้นแบบทดสอบ ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็กเพื่อให้มีมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด

เป้าหมายย่อยที่ 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : อาชีวศึกษาเริ่มที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ให้สอนถึงระดับปริญญาในวิทยาลัย อาชีวศึกษา/วิทยาลัยเทคนิค ส่วนการอุดมศึกษาสาขาวิชาการต่าง ๆ สอนในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยให้อนุปริญญาตรีถึงปริญญาเอก ***ด้านหลักสูตร*** : มีกรอบคุณสมบัติวิชาชีพแห่งชาติ (NQF) สำหรับการจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาการและมีกรอบคุณสมบัติวิชาชีพ (VQF) เพื่อควบคุมมาตรฐานหลักสูตรอาชีวศึกษา/เทคนิคศึกษา เทียบกับระดับสากล **ระดับจังหวัด** : มีการจัดทำหลักสูตรเชื่อมโยงอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา หลักสูตรทวิศึกษา หลักสูตรทวิภาคี มีกรอบคุณสมบัติวิชาชีพแห่งชาติ (NQF) สำหรับการจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาการ และมีกรอบคุณสมบัติวิชาชีพ (VQF) เพื่อควบคุมมาตรฐานหลักสูตรอาชีวศึกษา/เทคนิคศึกษา เทียบกับระดับสากล ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมทุกช่วงวัย/ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ /ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานอกระบบ/พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อ/นวัตกรรม การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ระดับจังหวัด จัดการสงเสริมการศึกษาในระบบ และส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนและประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมทุกช่วงวัย/ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในระบบและและการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในรูปแบบต่าง ๆ /ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาและเทคโนโลยีดิจิทัลมา

ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานอกระบบ/พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อ/นวัตกรรม การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : พัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทุกระยะ 5 ปี **ระดับจังหวัด** : มีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาการศึกษาต่อทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบโดยศึกษาจากร้อยละของผู้ศึกษาต่อในระดับอาชีศึกษาและอุดมศึกษา

เป้าหมายย่อยที่ 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะการทำงานที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการฝึกอบรมก่อนและระหว่างประจำการ ***ด้านหลักสูตร*** : เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกระทรวงแรงงานฯ ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : มีรูปแบบการจัดการศึกษาหลากหลายลักษณะและรูปแบบ โดยมีหลายหน่วยงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการศึกษา

เป้าหมายย่อยที่ 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : มีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เพื่อสร้างความเสมอภาคและขจัดความเหลื่อมล้ำ และมีนโยบายสร้างความเท่าเทียมในสังคมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ***ด้านหลักสูตร*** : มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงเมื่อปี พ.ศ. 2560) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาตามมาตรา 8 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีหลักสูตรการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษ อีกทั้งหลักสูตรพิเศษสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องการการศึกษาสงเคราะห์ ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดการเรียนการสอนตามหลักการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ **ระดับจังหวัด** : จัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม จัดการเรียนการสอนตามหลักการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : ครูผู้สอนและครูผู้สอนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ได้รับการพัฒนาตามหลักการ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กปกติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการลดความเหลื่อมล้ำ **ระดับจังหวัด** : มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กปกติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการลดความเหลื่อมล้ำและการประเมินผลตามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในมาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน ประเด็นย่อย คุณลักษณะที่พึ่งประสงค์ของผู้เรียน คือ การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างและหลากหลาย

เป้าหมายย่อยที่ 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : มีหลักสูตรเน้นมาตรฐาน โดยให้ทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1-3 และมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาด้านการอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการอ่านของเด็กและประชาชนทั่วไป ***ด้านหลักสูตร*** : บรรจุสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานชาติด้านเวลาเรียนและด้านผลผลิตของการเรียนรู้ตามตัวบ่งชี้ต่าง ๆ /มีหลักสูตรสำหรับ

การเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนที่เทียบเท่ากับในระบบโรงเรียนขั้นพื้นฐานให้เรียนแบบ การศึกษานอกโรงเรียน ระดับจังหวัด ในหลักสูตรขั้นพื้นฐานมีหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ.2560)ที่มีมาตรฐานและตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็นหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนที่เทียบเท่ากับในระบบโรงเรียนขั้นพื้นฐานให้เรียนแบบ การศึกษานอกโรงเรียน ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ตามหลักการและวิธีสอนที่เสนอแนะโดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : พัฒนาครูผู้สอนตามระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ระดับจังหวัด มีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพทั้งทางด้านการจัดการเรียนรู้ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมแห่งความเป็นครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนา เช่น การศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการจัดทำชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษา (PLC)ทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญและเป็นครูมืออาชีพ ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : ติดตามและประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น โดยการสอบด้วยข้อสอบกลางในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และสอบวัดความรู้เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ด้วย การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education: O-NET) จัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) โดยให้วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาหลักที่บังคับให้สอบ **ระดับจังหวัด** : การประเมินผลในระดับชั้นเรียนในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ การติดตามและประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น โดยการสอบด้วยข้อสอบกลางในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และสอบวัดความรู้เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ด้วย การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education: O-NET) จัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) โดยให้วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาหลักที่บังคับให้สอบ ตลอดจนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน ประเด็นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คือ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ

เป้าหมายย่อยที่ 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : รัฐมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน และการเป็นพลเมืองโลก พบได้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนพัฒนาระยะยาว 20 ปี ของประเทศ เป็นต้น ***ด้านหลักสูตร*** : หลักสูตรการศึกษาในทุกระดับของไทยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/ศาสตร์พระราชา มาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย/ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระสังคมศึกษาฯ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และให้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี ESD&GCED เป็นฐาน ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยเน้นการปฏิบัติจริงตามความเหมาะสมของผู้เรียน บริบททางสังคม สถานการณ์ อย่างมีเหตุผลพอประมาณและมีภูมิคุ้มกัน ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : มีการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนตามแนว ESD และ GCED ในระบบพัฒนาครูของ สพฐ. และหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาครูและผู้บริหารโรงเรียนพอเพียง โดยมูลนิธิยุวสถิรคุณ เป็นต้น

เป้าหมายย่อยที่ 4.A สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน ***ด้านนโยบาย*** : มีนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับเพื่อประกันคุณภาพอุปกรณ์/เครื่องมือทางการศึกษา ที่ใช้เพื่อการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การนำไปปฏิบัติในบางแห่ง/บางพื้นที่อาจยังมีปัญหา ***ด้านหลักสูตร*** : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ได้กำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการจัดการเรื่องอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาเพื่อการบริหารหลักสูตร ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : การจัดการเรียนการสอนในบางโรงเรียนที่มีขนาดเล็กหรืออยู่ในถิ่นทุรกันดาร มักไม่มีอุปกรณ์/เครื่องมือทางการศึกษาที่ได้มาตรฐานเพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่เน้นการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : มีการพัฒนาครูให้สามารถใช้อุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือทางการศึกษาโดยใช้ระบบคูปองพัฒนาครู แต่มักจะเน้นการพัฒนาทักษะการใช้ ICT ในการสอนมากกว่าทักษะการใช้สื่อและอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ ที่หลากหลาย ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : การติดตามประเมินผลการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา มักเป็นการติดตามผลการจัดซื้อจัดจ้างจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มากกว่าติดตามผลการใช้ที่เกิดประโยชน์กับครูและผู้เรียน

เป้าหมายย่อยที่ 4.B เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563 ***ด้านนโยบาย*** : มีนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศสนับสนุนทุนการศึกษาและการฝึกอบรมให้กับบุคลากรของประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา ภายใต้สนธิสัญญาต่าง ๆ ที่ทำกับองค์การสหประชาชาติ องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) และอื่น ๆ ***ด้านหลักสูตร*** : เน้นหลักสูตรที่ประเทศไทยมีความเป็นเลิศ รวมถึงศาสตร์พระราชา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาและสถาบันฝึกอบรมที่ร่วมโครงการ ทั้งฝึกอบรมระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก รวมถึงระดับประกาศนียบัตรขั้นต่ำขั้นสูง ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : ครู/คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาต่างชาติที่ได้รับทุน ได้รับการพัฒนาจากกระทรวงการต่างประเทศหรือกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารทุนการศึกษา ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : ติดตามประเมินผลโดยหน่วยงานผู้ให้ทุนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละทุน โดยประเมินทั้งในรายบุคคลและประเมินโครงการ

เป้าหมายย่อยที่ 4.C เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573 ***ด้านนโยบาย*** : มีนโยบายเพิ่มจำนวนทุนการศึกษาหรือทุนฝึกอบรมแก่ครูจากประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาในอาเซียนและนอกอาเซียน โดยความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งยูเนสโก กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (เอเปค) เป็นต้น ***ด้านหลักสูตร*** : มีทั้งหลักสูตรฝึกอบรมครูหรือบุคลากรทางการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โท เอก ซึ่งเป็นไปตามแผนงานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยการให้ทุนการศึกษาและแลกเปลี่ยนนักศึกษา ***ด้านการจัดการเรียนการสอน*** : จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สถาบันการศึกษามีอยู่แล้ว หรือตามหลักสูตรเฉพาะที่ได้พัฒนาขึ้นตามความต้องการและข้อตกลงของหน่วยงานผู้ให้ทุนการศึกษา

กับต่างประเทศที่ส่งครูมาพัฒนา ***ด้านการพัฒนาครูผู้สอน*** : ครูและคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องทั้งระดับปริญญาโท เอก และหลักสูตรประกาศนียบัตรขั้นสูง ***ด้านการติดตามประเมินผล*** : ติดตามประเมินผล โดยหน่วยงานผู้ให้ทุนการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของแต่ละทุน

4. ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา วิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลักไปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จในปี 2573 และแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ใน 20 ปีข้างหน้า (ปี 2580) กล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ทรัพยากรมนุษย์ การที่โครงสร้างประชากรมีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกประเทศ จึงเป็นปัจจัยเสี่ยงและประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ทุกมิติมากขึ้น ดังนั้น **การสร้างหลักประกันด้านการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต** จึงเป็นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้มีศักยภาพมีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จึงมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศในอนาคตอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลและผลการดำเนินงานที่กล่าวมาข้างต้นมีประเด็นที่ท้าทายการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และมีประเด็นข้อเสนอแนะสำคัญในการจัดทำกรอบตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4 : SDG4) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวม ดังนี้

4.1 ประเด็นท้าทาย

1. การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะต่อกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะยากจนและอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสในการเข้าถึงมาตรการที่ใช้ทดแทนการเรียนการสอนในโรงเรียน เช่น การเรียนออนไลน์ และการถ่ายทอดสดผ่านสัญญาณโทรทัศน์ ทำให้เกิดภาวะการเรียนถดถอย นอกจากนั้น สำหรับครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างหนัก ก็อาจส่งผลให้นักเรียนต้องออกจากระบบการศึกษาได้

2. ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาระดับสูง โดยพบว่า นักเรียนจากกลุ่มครอบครัวยากจนเพียงร้อยละ 5 มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เมื่อเทียบกับนักเรียนจากกลุ่มครัวเรือนที่รวยที่สุดร้อยละ 10 ของประเทศ (Top 10%) ซึ่งได้เรียนต่อไม่ต่ำกว่าร้อยละ 63 ของทั้งหมด ดังนั้นไทยควรมีการจัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาเพื่อสามารถขจัดภาวะตกหล่นในการให้ความช่วยเหลือ และจัดสรรโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงมาตรการจำเพาะที่สอดรับกับกลุ่มคนดังกล่าวได้

3. การพัฒนาทักษะแรงงานยังไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบในทุกสาขา โดยโครงการพัฒนาทักษะแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างไม่เต็มที่ ดังนั้น ควรมีการพัฒนาทักษะแรงงานด้านอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับการฝึกอบรมให้มากขึ้นเพื่อให้แรงงานมีรายได้และสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้นและมีทักษะที่เป็นที่ต้องการในอนาคต

4. แม้ไทยจะมีผลงานที่ดีในการส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง แต่ก็ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศในระบบการศึกษา อาทิ ทัศนคติของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นความเท่าเทียมทางเพศ และทัศนคติทางลบต่อการตั้งครรภ์ระหว่างเรียน ซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนหญิงบางส่วนต้องออกจากระบบการศึกษาโดยไม่จำเป็น

5. หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่เพียงพอ ทำให้ครูบางส่วนไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนา หรือต้องเลือกหลักสูตรการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ จึงควรมีการบูรณาการการพัฒนาครูให้เป็นองค์รวมและเพียงพอต่อความต้องการมากขึ้น รวมทั้งมีการติดตามผลสัมฤทธิ์ภายหลังการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ

4.2 ประเด็นข้อเสนอแนะ

1. ประเมินความพร้อมของข้อมูล ในด้านความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งมีการกำหนดคำจำกัดความของตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูล และจะต้องพัฒนาเทคนิคในการตรวจสอบข้อมูลไปพร้อมกันด้วย

2. กำหนดค่าเป้าหมายบนพื้นฐานของสถานะข้อมูลปัจจุบัน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และรวบรวมข้อมูลและสถานะข้อมูลในปัจจุบัน (baseline) ตลอดจนระบุผู้รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกับการดำเนินงานและความรับผิดชอบ โดยอาจพิจารณาจากค่าเป้าหมายในนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศต่าง ๆ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ฯลฯ

3. จัดทำเป็นแผนที่การวิเคราะห์ขีดความสามารถและจุดอ่อนของประเทศ เพื่อเตรียมการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อช่วยในการใช้ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ (Mapping/gaps analysis)

4. กำหนดคำจำกัดความของเป้าหมายที่มีความเป็นนามธรรม อาทิ SDG 4.7 ซึ่งมีการกล่าวถึงสร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และในส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเกือบทุกตัวชี้วัดมีความเป็นนามธรรมและเป็นเรื่องใหม่ที่แต่ละประเทศมีการดำเนินการเฉพาะบางเรื่องและเรียกต่างกัน ในขณะที่ตัวชี้วัดสำหรับเป้าประสงค์ 4.7 นี้ใช้คำว่ามีการดำเนินการเกี่ยวกับ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงความเสมอภาคทางเพศ และสิทธิมนุษยชน ซึ่งถูกให้ความสำคัญทุกระดับใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) ระดับการศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่ายังไม่มีการระบุรายละเอียดของตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องมีการประชุมหารือทั้งในระดับประเทศและระดับโลกในการทำความเข้าใจเป้าประสงค์นี้และมีข้อตกลงร่วมกันในการพิจารณาตัวชี้วัดที่จะใช้เป็นตัวแทนในการติดตามเป้าประสงค์ดังกล่าวได้จริง

5. เตรียมการกำหนดกรอบตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ในส่วนที่เป็นตัวชี้วัดเฉพาะ (Thematic indicators) อีก 43 ตัวชี้วัด ภายหลังเสร็จสิ้นการจัดทำ Roadmap เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ของประเทศไทย (Thailand Roadmap SDG 4 Template) ในส่วนของตัวชี้วัดระดับโลก (Global indicators) 10 + 1 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบังคับที่ทุกประเทศจะต้องรายงานเพื่อการใช้เปรียบเทียบกันในระดับโลก

6. ติดตามประเมินผลการใช้กรอบตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ที่ปรากฏใน Roadmap เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ของประเทศไทย (Thailand Roadmap SDG 4 Template) เป็นระยะ ว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนความก้าวหน้าในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ได้หรือไม่ มีผลดีผลเสียอย่างไร

7. เตรียมแนวทางการจัดทำ Roadmap เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาเป็นระยะ โดยอาจกำหนดเป็นการดำเนินงานช่วงระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

8. จัดตั้งกลไกการประสานงานในระดับภูมิภาค เพื่อการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

9. จัดตั้งระบบฐานข้อมูลกลาง (Dashboard) ของตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ทั้งหมด เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเข้าถึงได้ สามารถใช้ติดตามความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เปรียบเทียบในระดับภูมิภาคและระดับโลกได้

ส่วนที่ 4

สาระสำคัญของแผนที่นำทาง
การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา
(SDG4 Roadmap)
“เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตั้งแต่ปี 2015 ได้มีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติมาเป็นลำดับ ซึ่งในปี 2562 คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานใน 6 ด้าน คือ

1. การสร้างความตระหนักรู้ ทุกภาคส่วนเข้าใจหลักการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการสร้างการตระหนักรู้ จะดำเนินการทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป
2. การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ การขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สามารถสะท้อนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในคราวเดียวกัน
3. กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ หน่วยงานของรัฐบูรณาการการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีผู้รับผิดชอบชัดเจน
4. การจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดลำดับความสำคัญของโครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนาให้เหมาะสมกับในแต่ละพื้นที่เพื่อบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืนและยุทธศาสตร์ชาติ
5. ภาคีการพัฒนา ทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย
6. การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การติดตามและประเมินผลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากทุกหน่วยงานของรัฐ

ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติ กพย. ได้เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 4 คณะ เพื่อวางแผนการดำเนินงาน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และในปี 2563 ได้มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับเป้าหมายหลัก (C1) และระดับเป้าหมายย่อย (C2) ซึ่งแนวทางการดำเนินงานจะมี Roadmap ขับเคลื่อนรายเป้าหมายหลัก เนื่องจากแต่ละเป้าหมายหลักมีบริบทการพัฒนาที่แตกต่างกัน และมีการทบทวนตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย พร้อมพิจารณาค่าเป้าหมายและหมุดหมายที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งนี้ การสร้างความตระหนักรู้เรื่อง SDGs ให้กับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนได้รับรู้และร่วมกันปฏิบัติโดยทั่วกัน เพื่อสร้างประเทศไทยให้ยั่งยืนอย่างไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เพื่อสร้างความตื่นตัวเชิงสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อน SDGs ให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังในสังคม และกำหนดให้ในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ปี 2021-2030 เป็น "ทศวรรษแห่งการทำจริง” หรือ "Decade of Action” ที่คนไทยจะต้องร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อสร้างประเทศไทยที่เข้มแข็ง และสร้างโลกที่เติบโตอย่างยั่งยืน

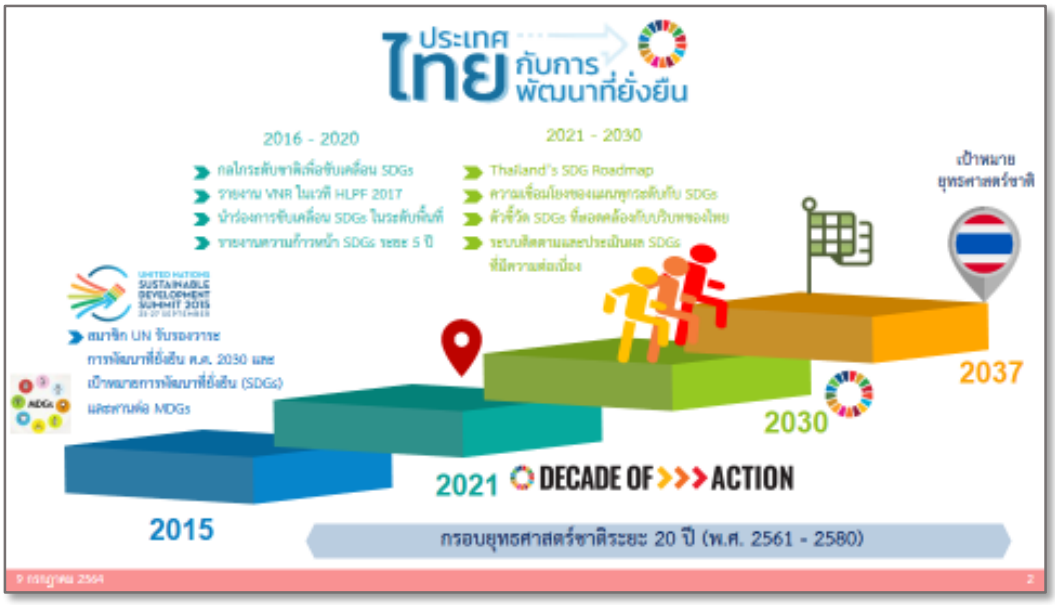

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ที่ประกอบด้วย เป้าหมายย่อย 10 เป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายย่อย 8 เป้าหมาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1 เป้าหมาย และกระทรวงการต่างประเทศ 1 เป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ภายใต้ Thailand’s SDGs Roadmap กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาขึ้น โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน โดยคณะกรรมการชุดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่ง คือ ให้ความเห็นชอบแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

1. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน

สำหรับการดำเนินงานจัดทำสาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ มีกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุม สัมมนา ผลงานวิจัย หรือบทความที่เกี่ยวข้องจากเอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสาร/ตำราที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งข้อมูลเผยแพร่ผ่านบนเว็บไซต์ต่าง ๆ
2. สังเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นนำมาใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายที่ 4)
3. จัดประชุมคณะทำงานฯ ยกร่างแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap)
4. จัดประชุมคณะกรรมการฯ พิจารณา (ร่าง) แผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap) ที่ผ่านความเห็นชอบจากประธานคณะทำงานฯ ให้นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไปได้
5. นำเสนอผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ความเห็นชอบ
6. จัดส่งแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ฉบับสมบูรณ์ ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพย. เพื่อนำเสนอ กพย. ต่อไป

2. สาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ

กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรนำองค์ประกอบของแผนที่นำทางฯ ที่ สศช. กำหนดให้มากำหนดเป็นเนื้อหาสาระของแผนที่นำทางฯ SDG4 Roadmap ดังนี้

1. การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4)

2. การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4)

ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)

ตามที่ สศช. กำหนดให้การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนที่นำทางฯ ที่หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักต้องดำเนินการ ซึ่งในการดำเนินงานจัดทำแผนที่นำทางฯ SDG4 Roadmap กระทรวงศึกษาธิการได้นำผลการวิเคราะห์จากข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายย่อยภายใต้เป้าหมายหลักที่ 4 กับเป้าหมายการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 2 การต่างประเทศ ประเด็นที่ 10 ปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ประเด็นที่ 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็นที่ 12 การเรียนรู้ (จากส่วนที่ 3) ดังภาพด้านล่าง รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อมโยงจากห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (Value Chain Thailand) ในเป้าหมายแผนแม่บทย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

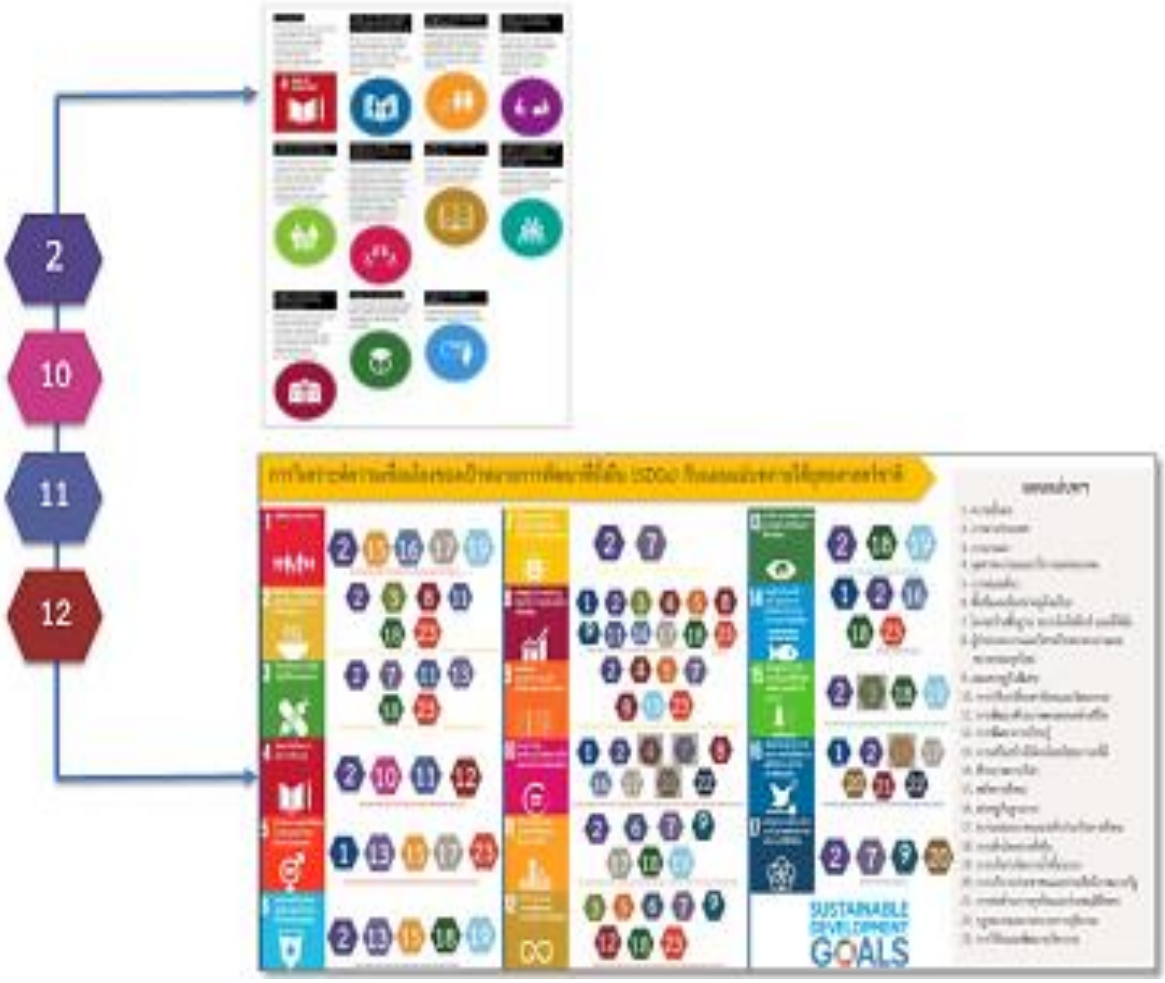

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำข้อมูลความสอดคล้องเชื่อมโยงข้างต้นมาใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบ หรือกิจกรรม และกระบวนการ และภายใต้องค์ประกอบ มีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องและทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 ได้ โดยในการวิเคราะห์ ต้องวิเคราะห์หาความสอดคล้องเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการการดำเนินงาน (ต้นทาง) ไปจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการการดำเนินงาน (ปลายทาง) ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งแนวทางการดำเนินงาน คือ นำองค์ประกอบกระบวนการและปัจจัยจากห่วงโซ่คุณค่าของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ที่ สศช. ได้จัดทำไว้แล้ว และการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทและสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศไทย เช่น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์หาองค์ประกอบและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ได้ ซึ่งผลการสังเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายที่ 4 (SDG4)

ต้นทาง	กลางทาง				ปลายทาง
กฎหมาย นโยบาย และแผนการศึกษา	**หลักสูตรการจัดการศึกษา**	**ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง**	**รูปแบบ/ ระบบการเรียนรู้**	**ระบบสนับสนุนการเรียนรู้**	**ระบบติดตาม วัด และประเมินผล**
- มีกฎหมายด้านการศึกษา - นโยบายและแผนการศึกษาที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน	- มาตรฐานหลักสูตรแกนกลาง - หลักสูตรการศึกษาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานสากล - หลักสูตรมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย - หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ	- ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 - การยกระดับมาตรฐานคุณภาพครูอย่างเป็นระบบ (การผลิตและพัฒนาครู) - การประเมินครู/ผู้สอนที่เน้นผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียนเป็นหลัก - การพัฒนาความรู้/สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	- การเน้นเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง - การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบ - การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย - ระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	- สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ - ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา - องค์ความรู้ นวัตกรรมและงานวิจัย - ทรัพยากรทางการศึกษา - สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	- การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน - ระบบการติดตาม วัด และประเมินผลทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน - ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลไกการบริหารจัดการ		
- การขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- กลไกการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	- ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา

2. การวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน/โครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนา เพื่อขับเคลื่อน SDG4 Roadmap สู่การปฏิบัติ

ตามแนวทางการดำเนินงานของแผนการขับเคลื่อนฯ Thailand's SDGs Roadmap กำหนดให้มีการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน จึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ดังมีรายละเอียดดังนี้

เป้าหมายย่อย (Target) 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.1.1 สัดส่วนของเด็ก/เยาวชนใน (ก) ระดับชั้น ป.2 หรือ ป.3 (ข) ป.6 และ (ค) ม.3 ที่มีความสามารถตามเกณฑ์ขั้นต่ำเป็นอย่างน้อย ใน (1) ด้านการอ่าน และ (2) ด้านคณิตศาสตร์ หรือการคิดคำนวณ จำแนกตาม เพศ

4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)

ตัวชี้วัด (SDG4 Indicator)	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัย ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน	43.00	50.00	1. สร้างความตระหนักให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับเพื่อมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาเด็กในวัย ป.3 2. ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อการพัฒนาทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพมาตรฐาน 3. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำคลังข้อมูลสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ในระหว่างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ 4. ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อพัฒนาให้ตรงตามสภาพปัญหาจริง และนำมาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	สพฐ.	- ศธ. (สพฐ./สช.) - อว. - อปท. - พม. - พศ.	ใช้ผลสอบ NT/RT ของ สพฐ.ที่มีข้อมูลรายปีแทน

ตัวชี้วัด (SDG4 Indicator)	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			5.วางแผนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับจังหวัด โดยกำหนดเป็นแผนทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน NT ในระดับจังหวัดสมุทรปราการ 6. ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐานให้บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนด 7. จัดระบบการติดตามประเมินผลทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน และนำผลการประเมินผลการทดสอบทั้งในระดับสถานศึกษาและในระดับจังหวัดสมุทรปราการไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นสำคัญ			
4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (5) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	ป.6 (1) 60.00 (2) 33.00 (3) 42.00 (5) 53.00 ม.3 (1) 50.00 (2) 30.00 (3) 32.00 (5) 35.00	ป.6 (1) 65.00 (2) 40.00 (3) 47.00 (5) 58.00 ม.3 (1) 55.00 (2) 35.00 (3) 37.00 (5) 40.00	1.วิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559-2563 เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ นำผลการทดสอบระดับชาติมาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2.วางแผนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับจังหวัด โดยกำหนดเป็นแผนทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (O-NET) ในระดับจังหวัดสมุทรปราการ 3.ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนด	สทศ.		

ตัวชี้วัด (SDG4 Indicator)	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			4.นำผลการประเมินผลการทดสอบทั้งในระดับสถานศึกษาและในระดับจังหวัดสมุทรปราการ แจ้งผลการประเมินให้สถานศึกษา นำผลการประเมินไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นสำคัญ			
4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ประถม 100 ม.ต้น 98.00 ม.ปลาย 100	ประถม 100 ม.ต้น 100 ม.ปลาย 100	1. ส่งเสริมสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษาและข้อมูลเกี่ยวข้องที่เป็นระบบเดียวกันทั้งจังหวัด สามารถใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในจังหวัดได้ 3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา/สถานศึกษา ในจังหวัด	ศธ. (สป.)		* ใช้ข้อมูล ศทก.สป. เนื่องจากมีข้อมูลเป็นรายปี

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>ร้อยละของเด็กในวัย ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน</td><td>1.ข้อมูลผลการประเมินทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562
- คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 เท่ากับ 36.9
- ภาษาไทย ปีการศึกษา 2562 เท่ากับ 43.48
รวมทักษะการอ่านและคำนวณ ปีการศึกษา 2562 เท่ากับ 40.19
2.ข้อมูลผลการประเมินทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563
- คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2563 เท่ากับ 25.15
- ภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 เท่ากับ 51.22
รวมทักษะการอ่านและคำนวณ ปีการศึกษา 2563 เท่ากับ 38.18
ผลสอบ NT ปีการศึกษา 2562
<table>
<tr><th>ปี กศ.</th><th>ดีมาก</th><th>ดี</th><th>พอใช้</th><th>ปรับปรุง</th></tr>
<tr><td>ด้านคณิตศาสตร์</td><td>13.43</td><td>23.47</td><td>44.35</td><td>18.75</td></tr>
<tr><td>ด้านภาษาไทย</td><td>10.76</td><td>32.72</td><td>33.08</td><td>23.43</td></tr>
</table>
ผลสอบ NT ปีการศึกษา 2563
<table>
<tr><th>ปี กศ.</th><th>ดีมาก</th><th>ดี</th><th>พอใช้</th><th>ปรับปรุง</th></tr>
<tr><td>ด้านคณิตศาสตร์</td><td>7.92</td><td>17.23</td><td>45.19</td><td>29.64</td></tr>
<tr><td>ด้านภาษาไทย</td><td>12.64</td><td>34.58</td><td>35.06</td><td>17.69</td></tr>
</table></td><td>ผลสอบ NT/RT ของ สพฐ.</td><td>สพฐ.</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr>
<td>คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET)
(1) ภาษาไทย
(2) คณิตศาสตร์
(3) วิทยาศาสตร์
(4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(5) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)</td>
<td>ประถมศึกษาปีที่ 6
<table>
<tr><th>ปี กศ.</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ไทย</td><td>53.51</td><td>49.06</td><td>58.58</td><td>51.78</td><td>58.27</td></tr>
<tr><td>คณิต</td><td>46.42</td><td>39.02</td><td>39.81</td><td>34.37</td><td>30.40</td></tr>
<tr><td>วิทย์</td><td>38.82</td><td>40.58</td><td>41.25</td><td>37.10</td><td>39.34</td></tr>
<tr><td>สังคมฯ</td><td>40.05</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อังกฤษ</td><td>31.70</td><td>41.06</td><td>43.94</td><td>39.07</td><td>48.51</td></tr>
</table>
มัธยมศึกษาปีที่ 3
<table>
<tr><th>ปี กศ.</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ไทย</td><td>47.42</td><td>50.11</td><td>56.66</td><td>56.92</td><td>44.54</td></tr>
<tr><td>คณิต</td><td>50.50</td><td>27.35</td><td>30.74</td><td>27.32</td><td>27.25</td></tr>
<tr><td>วิทย์</td><td>29.46</td><td>32.62</td><td>36.37</td><td>30.12</td><td>29.64</td></tr>
<tr><td>สังคมฯ</td><td>34.85</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อังกฤษ</td><td>32.71</td><td>32.18</td><td>31.16</td><td>36.13</td><td>32.19</td></tr>
</table>
</td>
<td>- ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบ O-NET ป.6 และ ม.3
ปีการศึกษา 2559-2563
- สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ป.6 และ ม.3
ปีการศึกษา 2559-2563</td>
<td>สทศ.</td>
<td></td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย</td><td>ประถมศึกษา
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td></tr>
</table>
มัธยมศึกษาตอนต้น
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>94.14</td><td>97.38</td><td>96.25</td></tr>
</table>
มัธยมศึกษาตอนปลาย
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>97.30</td><td>95.24</td><td>100</td></tr>
</table></td><td>สถิติการศึกษา ปี 2559-2563</td><td>ศธ. (สป.)</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ

4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	N/A	N/A	1.ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการรอบด้านเด็กปฐมวัยที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี 2.สถานศึกษามีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 3. ส่งเสริมให้มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย 4. ส่งเสริมให้มีการจัดทำหรือผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย 5. ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัยโดยยึดพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก โดยจำแนกเป็นเพศ ระดับชั้น เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาตรงตามปัญหา 5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลและให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง	พม.	- ศธ. (สพฐ/สช.) - อปท. - สธ. - อว.	*ใช้ข้อมูลผลการประเมินตนเองของ สพด. ผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			6. นำผลการประเมินไปพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามพัฒนาการโดยจำแนกเป็นเพศและระดับชั้น			
4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย1 ปีก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	ชาย 70.00 หญิง 71.00	ชาย 80.00 หญิง 81.00	1. ส่งเสริมให้มีการสำรวจเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์เข้าเรียนปฐมวัย ในเขตบริการ 2. รณรงค์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยและนำเด็กเข้ารับการศึกษาในระดับปฐมวัย 3. ส่งเสริมให้มีการติดตามให้เด็กถึงเกณฑ์เข้าเรียนปฐมวัยผ่านเครือข่ายผู้ปกครอง	ศธ. (สป.)		* ใช้ข้อมูล ศทก.สป. เนื่องจากมีข้อมูลเป็นรายปี

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ</td><td>รายงานผลการประเมินคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจังหวัด ปีการศึกษา 2563</td><td>ผลการประเมินตนเองของ สพด. ผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย)</td><td>พม.</td><td></td></tr>
<tr><td>อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ</td><td>เพศชาย
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>69.04</td><td>66.29</td><td>66.39</td></tr>
</table>
เพศหญิง
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>70.45</td><td>66.77</td><td>67.62</td></tr>
</table></td><td>สถิติการศึกษา ประจำปี 2559-2563</td><td>ศธ. (สป.)</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573
ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกระบบการศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.3.1 อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	30 : 70	45:50	1.ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้หน่วยการทางการศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาโดยมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ 2.ส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานและปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดีของผู้ปกครองที่มีต่ออาชีวศึกษา 3. สร้างความตระหนักให้คณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ ปรับเปลี่ยนความคิด (Mindset) ในการสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 4. ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษากับสถานประกอบการในจังหวัด เพื่อการเชื่อมโยงหลักสูตรและการมีงานทำ 5. ส่งเสริมให้มีระบบแนะแนวการศึกษาอาชีวศึกษาภายในสถานศึกษา 6.โครงการเชื่อมโยงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา 7.ติดตามและประเมินผลการเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาเพื่อทราบอัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	ศธ. (สป.)	- ศธ.(สพฐ/สอศ./สช./กศน.) แห่งชาติ - อปท.	* การกำหนดอัตราการเข้าเรียนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาจะตอบเป้าหมายย่อยได้ชัดเจน * การไม่กำหนดตัวชี้วัดประเด็นการฝึกอบรมเนื่องจากไม่สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย 4.3 ชัดเจน แต่สอดคล้องกับเป้าหมาย 4.4 มากกว่า

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกระบบการศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			8.นำผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ได้สัดส่วนอัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด			
4.3.2 อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา	50.00	60.00	1.ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ประสานติดต่อสถาบันอุดมศึกษาให้มาประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับสถานศึกษาในจังหวัด และมีระบบแนะแนวการศึกษาอุดมศึกษาภายในสถานศึกษา 2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการมอบทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนเรียนดีหรือนักเรียนที่ยากจน 3.วางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานข้อมูลแก่สถานศึกษาในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา 4.จัดทำโครงการเชื่อมโยงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา 5.ติดตามและประเมินผลการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่อทราบอัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา 6.นำผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการพัฒนาเพื่อให้อัตราส่วนการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด	อว.		

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)</td><td>สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา (ระดับประเทศ)
<table>
<tr><td>ปี</td><td>59</td><td>60</td><td>61</td><td>62</td><td>63</td></tr>
<tr><td></td><td>34 : 66</td><td>35 : 65</td><td>35 : 65</td><td>35 : 65</td><td>45 : 55</td></tr>
</table>
สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา (ระดับจังหวัด)
<table>
<tr><td>ปี</td><td>59</td><td>60</td><td>61</td><td>62</td><td>63</td></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>26:74</td><td>26:74</td><td>22:78</td></tr>
</table></td><td>สถิติการศึกษาประจำปี 2559-2563</td><td>ศธ.
(สป.)</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา</td><td>อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>52.51</td><td>38.19</td><td>42.62</td></tr>
</table>
- อัตราการเข้าเรียนระดับอนุปริญญา/ปวส.
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>13.19</td><td>14.19</td><td>14.65</td></tr>
</table>
- อัตราการเข้าเรียนระดับปริญญาตรี
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>39.32</td><td>24.00</td><td>27.97</td></tr>
</table></td><td>สถิติการศึกษาประจำปี 2559 -2563</td><td>อว.</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	คอมพิวเตอร์ 25.00 อินเทอร์เน็ต 75.00	คอมพิวเตอร์ 30.00 อินเทอร์เน็ต 85.00	1. ส่งเสริมให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับเยาวชน/ผู้ใหญ่ 2. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของเยาวชน/ผู้ใหญ่ 3. ส่งเสริมให้มีทำเนียบผู้มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	สสช.	- ศธ. - อว. - มท. - พม.	* ควรกำหนดตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย ที่มุ่งเน้นทักษะเกี่ยวข้องจำเป็นด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน * ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังไม่สามารถระบุรายการหรือประเภททักษะได้ชัดเจน * ควรใช้ข้อมูล Global Indicator และใช้ข้อมูลที่ สสช. จัดเก็บไปพลางก่อน

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต</td><td>ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้คอมพิวเตอร์
<table><tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr><tr><td>ร้อยละ</td><td>24.0</td><td>22.80</td><td>19.60</td><td>18.70</td><td></td></tr></table>
ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้อินเตอร์เนต
<table><tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr><tr><td>ร้อยละ</td><td>46.80</td><td>54.20</td><td>63.90</td><td>71.70</td><td></td></tr></table></td><td>สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน (ประชาชนที่มีงานทำอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต</td><td>สสช.</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง-ผู้ชาย/ในเขต-นอกเขตเมือง/ความมั่งคั่งสูง-ต่ำ และอื่น ๆ เช่น สถานะความพิการ คนพื้นเมือง และคนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งหากมีข้อมูล) สำหรับทุกตัวชี้วัดที่ในรายการนี้ที่สามารถแยกได้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	1.00	1.00	1. รณรงค์ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของเพศหญิงที่เท่าเทียมกับเพศชาย 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบข้อมูลเด็กทุกคนจำแนกตามเพศ 3.ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามการจัดการเรียนส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สพฐ/สอศ./สช./กศน.) - อว. - อปท. - พม.	* ควรใช้ข้อมูลจาก ศทก. สป. ที่มีข้อมูลเป็นรายปี
4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	1.00	1.00	1. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการติดตามเด็กด้อยโอกาสที่ไม่ได้รับการศึกษา 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบข้อมูลเด็กทุกคน จำแนกตามฐานะ	สสช.		ใช้ข้อมูลจาก สสช. ที่จัดเก็บทุก 3 ปี
4.5.3 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	1.00	1.00	1. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามเด็กในทุกพื้นที่ให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบข้อมูลเด็กทุกคน จำแนกตามพื้นที่ 3.ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามการจัดการเรียนส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมตามพื้นที่ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	สสช.		ใช้ข้อมูลจาก สสช. ที่จัดเก็บทุก 3 ปี

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ</td><td>ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ปฐมวัย</td><td></td><td>1.05</td><td>1.00</td><td>1.00</td><td></td></tr>
<tr><td>ประถม</td><td></td><td>1.06</td><td>1.01</td><td>1.01</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ต้น</td><td></td><td>1.17</td><td>0.94</td><td>0.94</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ปลาย</td><td></td><td>0.99</td><td>0.83</td><td>0.82</td><td></td></tr>
</table></td><td>สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2560-2562</td><td>ศธ. (สกศ.)</td><td></td></tr>
<tr><td>ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง (ยากจนมาก/ร่ำรวยมาก)</td><td>ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง (ยากจนมาก/ร่ำรวยมาก)
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ประถม</td><td></td><td></td><td></td><td>0.98</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ต้น</td><td></td><td></td><td></td><td>0.93</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ปลาย</td><td></td><td></td><td></td><td>0.60</td><td></td></tr>
</table></td><td>สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS)</td><td>สสช.</td><td></td></tr>
<tr><td>ดัชนีความเท่าเทียมทางพื้นที่ (นอกเขตฯ/ในเขตฯ)</td><td>ดัชนีความเท่าเทียมทางพื้นที่ (นอกเขตฯ/ในเขตฯ)
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ประถม</td><td></td><td></td><td></td><td>1.00</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ต้น</td><td></td><td></td><td></td><td>1.01</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ปลาย</td><td></td><td></td><td></td><td>0.96</td><td></td></tr>
</table></td><td>สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS)</td><td>สสช.</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.6.1 สัดส่วนของประชากรในกลุ่มอายุที่กำหนดมีความรู้ความสามารถสำหรับการทำงานในด้าน ก) การอ่านออกเขียนได้ ข) ทักษะในการคำนวณจำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	94.00	100	1. ส่งเสริมสนับสนุนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปมีทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคำนวณ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด 2. ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ผ่านสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 3. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำคลังข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคำนวณ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา ตรงตามปัญหาและความต้องการ 4. ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาให้ตรงตามสภาพปัญหาจริง 5. จัดระบบการติดตามประเมินผลทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคำนวณ	สสช.	- ศธ. - อว. - มท. - พม.	
4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	97.00	100				
4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	93.00	100				

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากร
อายุ 15 ปีขึ้นไป</td><td>อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป
<table><tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>93.77</td><td></td><td></td></tr></table></td><td>การสำรวจการอ่าน
ของประชากร</td><td>สสช.</td><td></td></tr>
<tr><td>อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของ
ประชากร
อายุ 15 ปีขึ้นไป</td><td>อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป
<table><tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>96.32</td><td></td><td></td></tr></table></td><td>การสำรวจการอ่าน
ของประชากร</td><td>สสช.</td><td></td></tr>
<tr><td>อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะ
ด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป</td><td>อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณ
ของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป
<table><tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>92.78</td><td></td><td></td></tr></table></td><td>การสำรวจการอ่าน
ของประชากร</td><td>สสช.</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.7.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรจุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.7.1 ระดับการดำเนินการการกำหนดเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	100	100	1. สร้างความตระหนักหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาในเรื่องหลักใน (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการในเรื่องหลักใน (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน 3. ส่งเสริมให้มีการติดตามการดำเนินการในเรื่องหลักใน (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน 4. ส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อในเรื่องหลักใน (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	ศธ. อว.	- ศธ. (สพฐ/สอศ./สช./กศน.) - อว. - ทส. - อปท. - พม.	* เป็นการวัดระดับความก้าวหน้าของการดำเนินงานจากระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ - มีการบรรจุ เรื่องเหล่านี้ในนโยบายการศึกษาของประเทศ หลักสูตร การศึกษาของครู และการประเมินผลนักเรียน - การดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในเรื่องดังกล่าวผ่านโครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ในเรื่องหลักใน (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน 6.ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองดี โดยการดำเนินโครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามรอยพระยุคลบาทด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ ให้กับนักเรียนและครูในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 420 คน และขยายผลให้กับหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด			
4.7.2 การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)	35	50	1. สร้างความตระหนักหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร) 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร) 3. ส่งเสริมให้มีการติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ	ศธ. อว.	- ศธ. (สพฐ/สอศ./สช./กศน.) - อว. - ทส. - อปท. - พม.	

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร) 4. ส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร) 5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร) 6. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร) 7. จัดทำโครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามรอยพระยุคลบาทด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ			

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 59-63	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ
ระดับการดำเนินการการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	มีการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ไว้ใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ อาทิ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยแนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) และยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ทั้งนี้ หลักการและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดแผนฯ เป็นกรอบทิศทางหลักและนำสู่การปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและระดับการศึกษา ใช้กลไกการดำเนินงานภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างเครือข่ายการศึกษา รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมในการผลักดันแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างช่องทางให้ ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งระดับนโยบายและพื้นที่ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศ		ศธ. อว.	

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td></td><td>(ข) หลักสูตร
มีการดำเนินการ ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้
- การศึกษาในระบบ อาทิ
(1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน บรรจุอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม
(2) หลักสูตรอาชีวศึกษา บรรจุในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2563 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
(3) หลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นต้น
- การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อาทิ หลักสูตรการศึกษานอกระบบฯ ในสาระการพัฒนาสังคม เป็นต้น</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองหรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)</td><td>ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง
<table>
<tr><td>ปี</td><td>59</td><td>60</td><td>61</td><td>62</td><td>63</td></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>30</td><td>30</td><td></td><td></td></tr>
</table></td><td></td><td>ศธ.
อว.</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานใน การทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))	100	100	1.ส่งเสริมสนับสนุนการเข้าถึง บริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานใน การทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน)) 2. ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลการถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์	ศธ. อว.	- ศธ. (สอศ./สช./กศน.) - อว. - พม. - มท.(สถ./อปท.	* ควรมีการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลในแต่ละประเด็นอย่างครบถ้วนเป็นรายปี โดยให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักดูแลเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาภาพรวมเป็นหน่วยงานหลัก

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
			ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน)) 3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการติดตามตรวจสอบเพื่อให้ความช่วยเหลือโรงเรียนตามสภาพความเป็นจริง 4. ส่งเสริมให้มีการสร้างภาคีเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนตามสภาพความเป็นจริง			

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr>
<td>สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง)
(a) ไฟฟ้า
(b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน
(c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
(d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
(e) น้ำดื่มพื้นฐาน
(f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ
(g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานใน การทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่องน้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))</td>
<td>ร้อยละของโรงเรียนในจังหวัดที่มีการเข้าถึงบริการไฟฟ้า
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td></tr>
</table>
ร้อยละของโรงเรียนในจังหวัดที่มีการเข้าถึงบริการอินเตอร์เน็ต
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td></tr>
</table>
ร้อยละของโรงเรียนในจังหวัดที่มีการเข้าถึงบริการน้ำดื่มพื้นฐาน
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td></td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td></tr>
</table>
</td>
<td>ศธ.</td>
<td>ศธ.
อว.</td>
<td></td>
</tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา จำแนกตามสาขาและประเภทการศึกษา

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	N/A	N/A	1. ส่งเสริมให้มีการรวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลแหล่งทุนการศึกษา 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานทางการศึกษา และต้นสังกัดขอทุนการศึกษาสำหรับเด็ก 3. ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือด้านแหล่งทุนการศึกษา 4. ส่งเสริมทุนการศึกษาจากรัฐบาลหรือองค์กรระหว่างประเทศที่ให้กับนักเรียน นักศึกษาไทย และบุคลากรภาครัฐ 5. การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาให้กับสถานศึกษาผ่านความร่วมมือต่าง ๆ 6. การสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษาต่างชาติ 7. การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาให้กับนักเรียน/นักศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน/ประเทศที่ด้อยพัฒนาผ่านความร่วมมือต่าง ๆ 8. โครงการทุนการศึกษาพระราชทาน ม.ท.ศ. 9. โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี	กต.	- ศธ. - อว. - กค.	

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา
อย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด</td><td>ระดับประเทศ
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>มูลค่า (ล้านบาท)</td><td>134.32</td><td>118.61</td><td>157.17</td><td>161.56</td><td></td></tr>
</table></td><td></td><td>กต.</td><td></td></tr>
</table>

เป้าหมายย่อย (Target) 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา สัดส่วนของครูในระดับ (a) ก่อนประถมศึกษา (b) ประถมศึกษา (c) มัธยมศึกษาตอนต้น และ (d) มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย	100	100	1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำฐานข้อมูลครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในทุกระดับ 2. ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมให้ครูมีคุณวุฒิเหมาะสมในทุกระดับ 3. ส่งเสริมให้มีการประเมินคุณวุฒิครูให้เหมาะสมในการจัดการศึกษาทุกระดับ 4. โครงการเสริมสร้างศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจบูรณาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างศักยภาพครูและบุคลากรทางการ ศึกษาผ่านระบบออนไลน์“ตลาดนัดการเรียนรู้ออนไลน์วังจันทร์เกษม” จำนวน 10 หลักสูตร กำหนดการอบรมในระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน 2564	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สป./สพฐ./สช.) - อว. - อปท.	* สัดส่วนครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสม ระดับก่อนประถมศึกษา ควรใช้ข้อมูลสัดส่วนครูต่อนักเรียนในระดับอนุบาล 1-3 เนื่องจากสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ชัดเจน

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

<table>
<tr><th>ตัวชี้วัด</th><th>สถานะข้อมูล ปี 59-63</th><th>แหล่งข้อมูล</th><th>หน่วยงาน</th><th>หมายเหตุ</th></tr>
<tr><td>อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน</td><td>ระดับประเทศ
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ปฐมวัย</td><td></td><td></td><td>16</td><td>15</td><td></td></tr>
<tr><td>ประถม</td><td></td><td></td><td>15</td><td>11</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ต้น</td><td></td><td></td><td>20</td><td>17</td><td></td></tr>
<tr><td>ม.ปลาย</td><td></td><td></td><td>18</td><td>16</td><td></td></tr>
</table>
ระดับจังหวัด
<table>
<tr><th>ปี</th><th>59</th><th>60</th><th>61</th><th>62</th><th>63</th></tr>
<tr><td>ปฐมวัย</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>18</td></tr>
<tr><td>ประถม</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>18</td></tr>
<tr><td>ม.ต้น</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>18</td></tr>
<tr><td>ม.ปลาย</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>N/A</td><td>17</td></tr>
</table></td><td>สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2559-2563</td><td>ศธ. (สกศ.)</td><td></td></tr>
</table>

ที่	ภาคีเครือข่ายการพัฒนา
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 /โรงเรียนในสังกัด
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 /โรงเรียนในสังกัด
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ/โรงเรียนในสังกัด
4	สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ/โรงเรียนในสังกัด
5	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสมุทรปราการ
6	สำนักงาน กศน.จังหวัดสมุทรปราการ
7	คุรุสภาจังหวัดสมุทรปราการ
8	คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ/โรงเรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน
9	สำนักงาน สกสค.จังหวัดสมุทรปราการ
10	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรปราการ
11	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
12	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
13	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
14	สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ
15	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ/โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
16	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ
17	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ
18	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการ
19	สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ
20	สภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการ
21	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 1

ส่วนที่ 5

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
เป้าหมายหลักที่ 4 สู่การปฏิบัติ
และการติดตามประเมินผล
“เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของแผนที่นำทางฯ ที่ สศช. แจ้งให้หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักดำเนินการจัดทำขึ้นเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นรายเป้าหมายหลัก ซึ่งองค์ประกอบหรือแนวทางการดำเนินงานที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ ทุกภาคส่วนเข้าใจหลักการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการสร้างการตระหนักรู้ จะดำเนินการทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป 2) การมีกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ เพื่อให้มีหน่วยงานของรัฐหรือผู้รับผิดชอบบูรณาการการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างชัดเจน 3) ภาคีการพัฒนา ทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และสุดท้าย 4) การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การติดตามและประเมินผลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากทุกหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา จึงนำแนวทางการดำเนินงานหรือองค์ประกอบข้างต้น มากำหนดเป็นแนวทางสำหรับการขับเคลื่อน SDG4 Roadmap ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
   - 1.1 แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDGs
   - 1.2 กลไกการขับเคลื่อน SDGs
   - 1.3 การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อน SDGs
2. กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4)
   - 2.1 แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4
   - 2.2 กลไกการขับเคลื่อน SDG4
   - 2.3 การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อน SDG4
3. ข้อมูลรายชื่อหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ

1. กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

1.1 แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDGs

จากการที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงระหว่าง 169 เป้าหมายย่อย (Target) ของ SDGs กับ 37 เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 ฉบับ และ 140 เป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ

ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า เป้าหมาย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมายหลัก และ 169 เป้าหมายย่อยมีความสัมพันธ์สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 22 ประเด็น ดังได้กล่าวถึงมาแล้วในส่วนที่ 3 ซึ่งสามารถแสดงความเชื่อมโยงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs 17 เป้าหมายกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ฉบับ ได้ดังภาพด้านล่าง

การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ

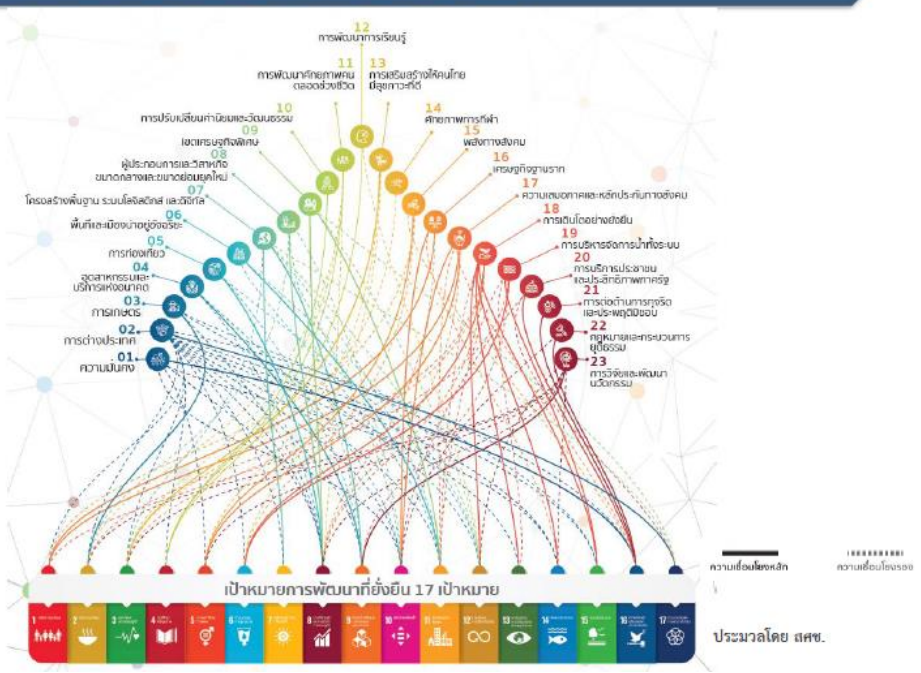

สำหรับการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด จะดำเนินการผ่านการจัดทำแผน 3 ระดับ โดยมีการถ่ายทอดเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนที่มีการกำหนดแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน กำหนดเป็นช่วงเวลาระยะ 5 ปี จากนั้น จึงมีการถ่ายทอดไปสู่แผนปฏิบัติการหรือแผนปฏิบัติราชการ ที่แต่ละหน่วยงานจัดทำขึ้น ตามบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน หรือมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และภาคีเครือข่าย เพื่อรองรับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในที่สุด ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่นั้น ถือว่า เป็นการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปด้วย โดยปริยาย รายละเอียดดังภาพ

1.1.1 การดำเนินงานในภาพรวม ระดับประเทศ

คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ในคราวการประชุมครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งแผนการขับเคลื่อนฯ ครอบคลุมการดำเนินการหลักใน 6 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างการตระหนักรู้ ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน

2. การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างประเทศให้มั่นคง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

3. กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน มีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย และหน่วยงานภาครัฐบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

4. การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินงานโดยยึดหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งขยายผลสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (SDG Localization)

5. ภาคีการพัฒนา สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาคีการพัฒนาระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

1.1.2 การดำเนินงานขับเคลื่อน SDGs ระดับหน่วยงาน

ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่การปฏิบัติของประเทศไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการ กพย. ได้จัดประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องการขับเคลื่อน SDGs ระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักรายเป้าหมายหลัก (Goals) และเป้าหมายย่อย (Targets) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อน SDGs ร่วมกันในระยะ 10 ปี ข้างหน้า รวมถึง รับทราบแนวทางการจัดทำ Roadmap รายเป้าหมายหลัก และการกำหนดค่าเป้าหมาย/หมุดหมายรายเป้าหมายย่อย โดยการจัดทำ Roadmap เพื่อการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในระดับเป้าหมายหลัก (Goal) กำหนดให้เจ้าภาพรายเป้าหมายหลักเป็นผู้ดำเนินการ ในการจัดทำ Roadmap ให้ประสานหน่วยงานรับผิดชอบรายเป้าหมายย่อยเพื่อพิจารณากำหนดค่าเป้าหมายและหมุดหมาย (milestone) ให้สอดคล้องกับ SDGs และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สหประชาชาติกำหนดเป็นหลัก (global SDG indicators) และอาจเสนอตัวชี้วัดทดแทน (proxy indicators) และตัวชี้วัดเพิ่มเติม (additional indicators) เพื่อให้การขับเคลื่อน SDGs สอดคล้องกับบริบทของประเทศ ตลอดจนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด เพื่อระบุแหล่งข้อมูล (sources) และผู้ประสานงาน (focal point) ด้วย

1.1.3 การดำเนินงานขับเคลื่อน SDGs ระดับพื้นที่ (SDG Localization)

การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมายหลักในระดับพื้นที่ ชุมชุนและท้องถิ่น ซึ่ง กพย. ได้มีมติมอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย (มท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ โดยให้มีการจัดกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเพิ่มเติมตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กระทรวงมหาดไทยเสนอและมีข้อมูลพร้อมในระดับจังหวัด จำนวน 34 ตัว และมอบหมายให้ สศช. ร่วมกับ มท. ในการคัดเลือกจังหวัดนำร่องในพื้นที่ 6 ภาค และกระจายตัวตามกลุ่มจังหวัด 4 ระดับ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทดลองจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้ข้อมูลตัวชี้วัดในทุกมิติเป็นเครื่องบ่งชี้สถานการณ์การพัฒนา และจัดเตรียมแผนงาน/โครงการ รองรับประเด็นเร่งด่วนสำคัญที่ได้จากการใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของพื้นที่ไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ในการจัดทำดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด ได้รวบรวมตัวชี้วัดตาม SDGs

ภายใต้ 17 เป้าหมายหลัก ที่มีการจัดเก็บข้อมูลระดับจังหวัดไว้แล้ว และคัดเลือกตัวชี้วัดที่สามารถใช้ทดแทน (Proxy) โดยในเบื้องต้นพบว่า มีข้อมูลเพียง 24 ตัวชี้วัด และแบ่งกลุ่มตัวชี้วัดออกเป็น 5 กลุ่มตามกรอบแนวคิดของสหประชาชาติ ได้แก่ มิติการพัฒนาคน มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง มิติสิ่งแวดล้อม มิติสันติภาพและยุติธรรม และมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา องค์ประกอบของตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด 24 ตัว

มิติการพัฒนา	ตัวชี้วัด
1. การพัฒนาคน	1. ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน
	2. ร้อยละของทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์
	3. ร้อยละของประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน
	4. อัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ (คน/แพทย์)
	5. อัตราการเข้าเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา
	6. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ประชากรไทยอายุ 15-59 ปี (ปี)
	7. ค่าเฉลี่ยคะแนน o-net มัธยมศึกษาตอนปลาย (คะแนน)
2. เศรษฐกิจ และความมั่งคั่ง	8. ปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากร (กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน)
	9. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน (บาท)
	10. ร้อยละผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน
	11. อัตราการว่างงาน (%)
	12. ผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน)
	13. ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี
	14. ร้อยละของประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ
	15. สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้
	16. ร้อยละของประชากรที่ประสบอุทกภัย (%)
	17. ร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้ง (%)
3. สิ่งแวดล้อม	18. ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา
	19. สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น
	20. อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัด
4. สันติภาพ และยุติธรรม	21. การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ (ต่อประชากรแสนคน)
5. ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา	22. ร้อยละภาษีที่ท้องถิ่น จัดเก็บได้ต่อรายได้รวม ที่ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ
	23. ความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัด
	24. ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงอินเตอร์เน็ต

นำข้อมูลตามตัวชี้วัด 24 ตัว ระดับจังหวัด 76 จังหวัด (เป็นช่วงเวลา) มาคำนวณดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด SDGs โดยรายชื่อตัวชี้วัด ปีที่นำข้อมูลมาใช้ในการคำนวณ และค่าสูงสุด-

ค่าต่ำสุด จากนั้น ดำเนินการจัดกลุ่มพื้นที่จังหวัดตามดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อกำหนดพื้นที่นำร่องในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ให้ชัดเจน ใช้ค่ากลางของประเทศ ซึ่งได้จากการคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) ของดัชนีผสม (Composite Index) ค่าดัชนีรวมหรือดัชนีย่อยในแต่ละมิติ จากนั้นคำนวณค่าที่น้อยกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ 10 และ ร้อยละ 20 เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มพื้นที่จังหวัด โดยแบ่ง ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นพื้นที่/จังหวัดที่มีความเหลื่อมล้ำสูง ยังขาดความพร้อมและต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเร่งด่วน ได้แก่ จังหวัดที่มีค่าดัชนีผสม SDGs ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ มากกว่าร้อยละ 20

กลุ่มที่ 2 เป็นพื้นที่/จังหวัดที่มีศักยภาพ แต่ยังมีข้อจำกัดที่จะพัฒนา ได้แก่ จังหวัดที่มีค่าดัชนีผสม SDGs ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ระหว่างร้อยละ 10 ถึง ร้อยละ 20

กลุ่มที่ 3 เป็นพื้นที่/จังหวัดที่มีศักยภาพและพร้อมที่จะพัฒนา ได้แก่ จังหวัดที่มีค่าดัชนีผสม SDGs ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ไม่เกินร้อยละ 10

กลุ่มที่ 4 เป็นพื้นที่/จังหวัดที่มีความเข้มแข็งและพร้อมขยายผลไปภายนอก ได้แก่ จังหวัดที่มีค่าดัชนีผสม SDGs สูงกว่าค่ากลางของประเทศ

การดำเนินการในระยะต่อไป สศช. นำผลการจัดทำดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด หารือร่วมกับ มท. เพื่อพิจารณาปรับปรุง ให้ความเห็นชอบการจัดทำดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด จากนั้นร่วมกันคัดเลือกจังหวัดนำร่อง ในพื้นที่ 6 ภาค และกระจายตัวตามกลุ่มจังหวัดทั้ง 4 ระดับ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่ ผ่านการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด โดยใช้ข้อมูลตัวชี้วัดในทุกมิติเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการพัฒนา และแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับประเด็นเร่งด่วนสำคัญที่ได้จากการใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อไป เมื่อได้ดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับจังหวัด ก็จะได้มีการดำเนินการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นลำดับถัดไป

1.2 กลไกการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน SDGs

1.2.1 กลไกการขับเคลื่อนระดับนโยบายหรือระดับประเทศ

การกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้มีความยั่งยืน ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ เป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และกำหนดท่าทีของประเทศไทยในการประชุมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ กพย. มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเลขานุการ ซึ่ง กพย. มีอำนาจหน้าที่ (1) กำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ และเป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (3) กำกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศตามระเบียบนี้ และข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (4) เสนอแนะให้มีการ

กำหนดหรือแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมายเพื่อส่งเสริมด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อคณะรัฐมนตรี (5) กำหนดแนวทางและท่าทีการเจรจาในการประชุมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (6) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนตามนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ และข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (7) ออกประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ (8) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่ กพย. มอบหมาย (9) เชิญบุคคล ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อมาชี้แจงหรือให้ข้อมูลต่อ กพย. หรือคณะอนุกรรมการ (10) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (11) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ต่อมา กพย. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 4 คณะ ดังนี้

1) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีอำนาจหน้าที่ในการวางแนวทางการดำเนินงาน ประสาน และบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งจัดทำแผนที่นำทางเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการองค์ความรู้การพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง เสริมสร้างและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักรู้ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกระดับ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3) คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับการพัฒนาข้อมูลตามเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีความทันสมัย รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนา ขีดความสามารถในการบริหารจัดการข้อมูล สำหรับการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน และการรายงานสถานการณ์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน บนหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

4) คณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะกระบวนการ ขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน เพื่อผลักดันให้มีการขับเคลื่อนและนำการประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้กับการวางแผนพัฒนาประเทศ

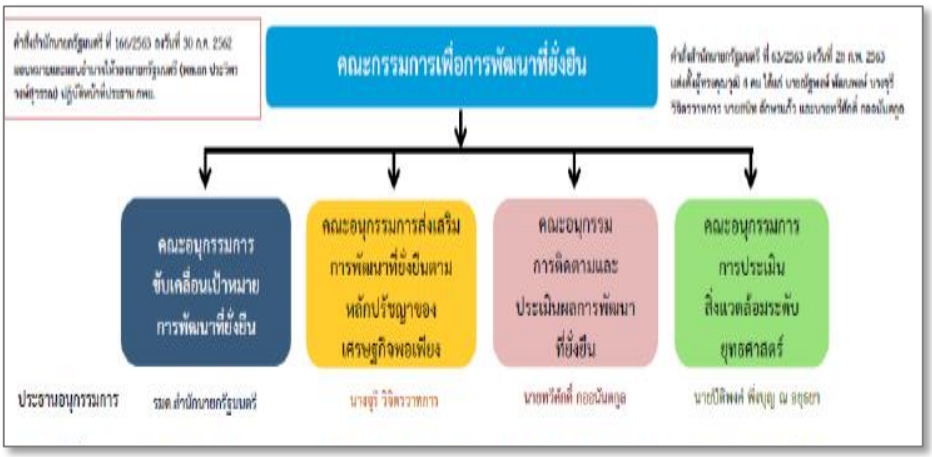

1.2.2 กลไกการดำเนินงาน ระดับเป้าหมายหลัก (Goal) และเป้าหมายรอง (Target)

กพย. ได้กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักรายเป้าหมายหลัก (Goals) และเป้าหมายย่อย (Targets) เพื่อรับผิดชอบกำหนดแนวทางการขับเคลื่อน SDGs ร่วมกันในระยะ 10 ปี ข้างหน้า และจัดทำ Roadmap รายเป้าหมายหลัก และการกำหนดค่าเป้าหมาย/หมุดหมายรายเป้าหมายย่อย ให้สอดคล้องกับ SDGs และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สหประชาชาติกำหนดเป็นหลัก (global SDG indicators) และอาจเสนอตัวชี้วัดทดแทน (proxy indicators) และตัวชี้วัดเพิ่มเติม (additional indicators) เพื่อให้การขับเคลื่อน SDGs สอดคล้องกับบริบทของประเทศ ตลอดจนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด เพื่อระบุแหล่งข้อมูล (sources) และผู้ประสานงาน (focal point) ด้วย

ภารกิจของหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก [Custodian: C] ดังนี้

ภารกิจของหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก รายเป้าหมายหลัก (SDGs Goal) [C.1] ได้แก่ ประสาน/บูรณาการทำงานภาพรวมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลัก SDGs ที่รับผิดชอบ รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนต่อฝ่ายเลขานุการฯ และในกรณีที่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดตามที่สหประชาชาติกำหนด ให้หน่วยงานรับผิดชอบรายเป้าหมายหลัก รวบรวมความเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานรับผิดชอบฯ รายเป้าหมายย่อยพร้อมแจ้งข้อเสนอตัวชี้วัด ที่เห็นว่าเหมาะสมในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

ภารกิจของหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก รายเป้าหมายย่อย (SDGs Target) [C.2] ได้แก่ ขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายย่อย กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละเป้าหมาย ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายย่อย โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สหประชาชาติกำหนด (global Indicators) เป็นหลัก และอาจพิจารณาเสนอตัวชี้วัดทดแทน (proxy indicators) และตัวชี้วัดเพิ่มเติม (additional indicators) เพื่อให้การขับเคลื่อนฯ สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในรายเป้าหมายย่อย เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์สถานการณ์ และรายงานผลการขับเคลื่อนรายเป้าหมายย่อย (Target) ต่อหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายหลัก (Goal)

1.2.3 ภาคีการพัฒนา

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน และความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเทศและภาคีการพัฒนาระหว่างประเทศด้วย ซึ่งภาคีการพัฒนาที่จะร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ไปกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม/ประชาชนและภาคีเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ โดย**ภาคธุรกิจเอกชน** มีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนในการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนและเชื่อมประสานแนวทางการพัฒนาด้านความยั่งยืนร่วมกันระหว่างองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก **ภาควิชาการ**มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) สนับสนุนการบริการทางวิชาการเชิงปฏิบัติการ (Action Academic Service) และการวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Action Research) ส่วนภาคประชาสังคม/ประชาชน มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและพื้นที่การทำงานร่วม (Platform) การขับเคลื่อน SEP for SDGs ผ่านคลังสมองของพื้นที่ (local think tank) และส่งเสริมการสร้างพื้นที่ปฏิบัติการแห่งการเรียนรู้เพื่อความยั่งยืน (SDGS Lab หรือ SEP Lab) สำหรับในส่วนของภาคีเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ เช่น องค์กรระหว่าง

ประเทศ (UN ในประเทศไทย World Bank, IMF, ADB) องค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (GIZ, USAID, JICA, SIDA) และความร่วมมือทางวิชาการ

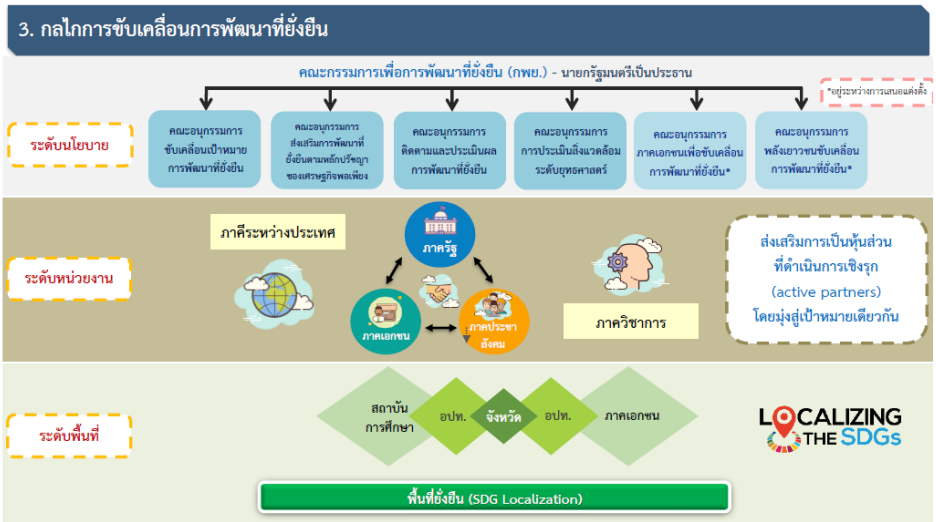

1.3 การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน SDGS

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อน SDGs เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะจะทำให้มีข้อมูลสถานการณ์ ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการ การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาหรือแก้ปัญหาเพื่อให้การดำเนินงานของประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ รวมถึงเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนหรือการลงทุนเพื่อการพัฒนาในแต่ละเป้าหมายได้ตรงจุดตรงประเด็น นอกจากนั้น ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน

กพย. ได้กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักรายเป้าหมายหลัก (Goals) และเป้าหมายย่อย (Targets) เพื่อรับผิดชอบจัดทำ Roadmap รายเป้าหมายหลัก รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนต่อฝ่ายเลขานุการด้วย สำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ สศช. ใช้ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผล ทั้งในภาพรวมการดำเนินโครงการให้หน่วยงานได้รับทราบด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายหรือทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนั้น สศช. ได้จัดทำฐานข้อมูลเปิดภาครัฐเพื่อสนับสนุนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (Open Data Portal for Monitoring and Evaluating Government Projects under National Strategy: Open-D) เพื่อเป็นศูนย์กลางแหล่งข้อมูลเปิดภาครัฐที่เชื่อมโยงชุดข้อมูลสารสนเทศระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะได้พัฒนาการรายงานผลการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป สำหรับการติดตามประเมินผล SDGs คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้เห็นชอบการแบ่งกลุ่มตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย เพื่อใช้สำหรับการติดตามประเมินผล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวชี้วัดพื้นฐาน เป็นตัวชี้วัดที่ประเทศไทยมีการดำเนินการและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องแล้ว หรือมีระดับการพัฒนาที่บรรลุเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด เช่น สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงไฟฟ้า อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นต้น ตัวชี้วัดกลุ่มนี้ มี 112 ตัวชี้วัด

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตัวชี้วัดกลุ่มนี้มี 62 ตัวชี้วัด

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวชี้วัดนอกเหนือยุทธศาสตร์ชาติ เป็นตัวชี้วัดที่วัดระดับการพัฒนาที่มีความก้าวหน้ากว่าบริบทการพัฒนาของประเทศไทย ตัวชี้วัดกลุ่มนี้มี 73 ตัวชี้วัด

เป้าหมายหลักที่	จำนวนตัวชี้วัด	กลุ่มตัวชี้วัด			หน่วยรับผิดชอบ/ประสานงานหลัก
		กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	
1	13	7	5	1	มท.
2	14	8	6	0	กษ.
3	28	19	4	5	สธ.
4	12	7	3	2	ศธ.
5	14	12	1	1	พม.
6	11	3	5	3	สทนช.
7	6	1	2	3	พน.
8	16	11	1	4	สศช.
9	12	4	6	2	อก.
10	14	3	2	9	สศช.
11	14	3	5	6	มท.
12	13	1	5	7	ทส.
13	8	0	5	3	ทส.
14	10	7	1	2	ทส.
15	14	4	3	7	ทส.
16	24	11	4	9	ยธ.
17	24	10	4	10	กต.
รวม	247	111	62	74	

แนวทางการดำเนินงาน

1. คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลฯ เห็นชอบตามแนวทางการติดตามและประเมินผลตามที่ สศช. เสนอ คือ สำหรับตัวชี้วัดกลุ่มที่ 1 ให้หน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายหลักดำเนินการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สำหรับกลุ่มที่ 2 ให้หน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายหลักเร่งดำเนินการติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดที่มีความพร้อม ในกรณีที่ยังไม่สามารถพัฒนาข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนได้ ให้พิจารณาตัวชี้วัดเทียบเคียง (Proxy) เสนออนุกรรมการพิจารณาต่อไป ส่วนตัวชี้วัดกลุ่ม 3 ให้หน่วยงานรับผิดชอบเตรียมการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผล เมื่อประเทศไทยมีการพัฒนาสูงขึ้นสามารถดำเนินการภารกิจได้

2. สำหรับการรายงานผลการดำเนินงาน SDGs ของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ต่อ สศช. ให้ดำเนินการจัดทำรายงานตามองค์ประกอบ ดังภาพด้านล่าง

1.4 สรุป

กรอบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของประเทศไทย จะดำเนินการผ่านรูปแบบและวิธีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจาก SDGs กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ดังนั้น การดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์ชาติ จึงเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDGS ไปพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน SDGs ในช่วงปี 2021 -2030 มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อน SDGs ในภาพรวมของประเทศอย่างชัดเจน และเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และอนุกรรมการฯ 4 คณะ ที่ กพย. ตั้งขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินงาน ซึ่งเพื่อให้มีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน กพย. ได้เห็นชอบให้มีแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDG Roadmap) สำหรับในส่วนของการขับเคลื่อนระดับเป้าหมายหลัก 17 เป้าหมาย กพย. ได้กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักรายเป้าหมายหลัก (Goals) และเป้าหมายย่อย (Targets) และให้หน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายหลักดำเนินการจัดทำแผนที่นำทางฯ ที่สอดคล้องกับ Thailand’s SDG Roadmap เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนเป้าหมายหลัก นอกจากนั้น สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพย. ยังได้ประสานกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการขับเคลื่อน SDGs ลงสู่ระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปเป็นลำดับ ทั้งนี้ หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักแต่ละเป้าหมายต้องดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานจัดส่งให้ สศช. เพื่อนำเสนอ กพย. ทุกปี

2. กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4)

2.1 แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4

ตามมติ กพย. เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก เป้าหมายหลัก (SDGs Goal) “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ที่ประกอบด้วยเป้าหมายย่อย 10 เป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายย่อย

8 เป้าหมาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1 เป้าหมาย และกระทรวงการต่างประเทศ 1 เป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ภายใต้ Thailand's SDGs Roadmap กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาขึ้น โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน โดยคณะกรรมการชุดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่ง คือ ให้ความเห็นชอบแผนที่นำทางการขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ซึ่งแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4 มีแนวทาง การดำเนินงาน 6 ด้าน เช่นเดียวกับ Thailand's SDGs Roadmap และในการขับเคลื่อนจำเป็นต้องให้ความสำคัญ กับการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง 17 เป้าหมาย ไปพร้อม ๆ กับเป้าหมายหลักที่ 4 เนื่องจากทุกเป้าหมายต่างส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของกันและกัน ซึ่งกิจกรรมสำคัญในการขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ภายใต้แผนที่นำทางฯ มีดังนี้

1) การสร้างการตระหนักรู้ ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน การสร้างการตระหนักรู้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนในทุกระดับ มีความรู้และความเข้าใจ ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ด้านการศึกษา โดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และ ระดับท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน ซึ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจนั้น มีกลุ่มเป้าหมาย และประเด็นที่ต้องให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักรู้ ดังนี้

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้ พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
1	นักเรียน/ นักศึกษา	ผู้เรียนทุกระดับ/ ประเภทการศึกษา ตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางของการจัดการศึกษา รับรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา เพื่อการเลือกเข้าศึกษาได้ตามสิทธิและตรงกับความสนใจ/ความต้องการ 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น และเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการหรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ 3. หลักสูตรการศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
2	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/ผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของผู้เรียน ตลอดจนองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษาของผู้เรียน สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เป้าหมายหรือความต้องการของประเทศหรือตลาดแรงงาน และการให้คำปรึกษาแนะนำในการเลือกเข้าศึกษาต่อส่งต่อผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์และนำมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตร หรือกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้ง เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมายอื่นให้สำเร็จด้วย เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง ประชุมปฏิบัติการ หรือสัมมนาทางวิชาการ 4. การจัดหลักสูตรฝึกอบรมและพัฒนา
3	หน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และหน่วยงานที่มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของผู้เรียน ตลอดจนองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อให้ผู้บริหารและและบุคลากรได้รับรู้เกี่ยวกับ	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง ประชุมปฏิบัติการ หรือสัมมนาทาง

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้ พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
			กรอบทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศหรือตลาดแรงงาน 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์และเห็นความสอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายต่าง ๆ รวมทั้ง เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมายอื่นให้สำเร็จด้วย เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	วิชาการ 4. การจัดหลักสูตรฝึกอบรมและพัฒนา
4	ผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส	ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ / ผู้ที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ (การศึกษา)	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางของการจัดการศึกษา รับรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา เพื่อการเลือกเข้าศึกษาได้ตามสิทธิและตรงกับความสนใจ/ความต้องการ รวมทั้ง ได้ความช่วยเหลือและได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเหมาะสมกับความต้องการจำเป็น 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น และเข้าไปมีส่วนร่วม	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ 3. หลักสูตรการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
			ดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	
5	ประชาชน	พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของผู้เรียน เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทในพื้นที่หรือความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์และเห็นความสอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายต่าง ๆ รวมทั้ง เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมายอื่นให้สำเร็จด้วย เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง การจัดกิจกรรม รณรงค์ของหน่วยงานและสถานศึกษา

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
6	ภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ	บริษัท สมาคม มูลนิธิ หน่วยงาน/องค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น Unicef UNESCO OECD เป็นต้น	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของผู้เรียน เพื่อให้ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ ได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทในพื้นที่หรือความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของโลก	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง การจัดกิจกรรม รณรงค์ของหน่วยงานและสถานศึกษา

2) การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 กับแผน 3 ระดับของประเทศ

ในการดำเนินงานพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4 มีความจำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาเข้ากับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับอื่น ๆ ให้สอดคล้องกัน

2.2 กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายหลักที่ 4)

1) กลไกการขับเคลื่อนระดับชาติ

1.1) คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4) คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) กลไกการขับเคลื่อนระดับกระทรวง

2.1) คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

3) กลไกการขับเคลื่อนระดับพื้นที่

3.1) คณะทำงานขับเคลื่อนในระดับพื้นที่

(1) คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ระดับภาค

(2) คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ระดับจังหวัด

3.2) หน่วยงานภาครัฐ

(1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

(2) สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

(3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(5) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(6) กรุงเทพมหานคร

(7) สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา

3.3) หน่วยงานภาคเอกชน

(1) สภาหอการค้า

(2) สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา

4) ภาคีการพัฒนา สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาคีการพัฒนาระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เครือข่าย	รายชื่อหน่วยงาน	รายละเอียดและลักษณะการมีส่วนรวม	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
ภาคเอกชน	บริษัท ผู้ประกอบการ	1. มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ให้ข้อคิดเห็นหรือความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนเพื่อวางแผนจัดการศึกษา 2. รับสถานที่ฝึกงาน เพื่อให้ความรู้และฝึกปฏิบัติงาน สร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน 3. สนับสนุนทุนการศึกษา สร้างหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมหรือแหล่งเรียนรู้ สื่อสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4. จัดบุคลากรมืออาชีพร่วมเป็นครู	1. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ/ผู้ประกอบการ 2. ผู้เรียนที่เป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้รับทุน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา

เครือข่าย	รายชื่อหน่วยงาน	รายละเอียดและลักษณะการมีส่วนรวม	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
		วิทยากรมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน	
ภาควิชาการ	สถาบันการศึกษา สถาบันวิชาการ นักวิชาการ	1. ศึกษา วิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับการศึกษา 2. สัมมนาวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ แนวคิดหลักการทางวิชาการ 3. ผลิตเอกสาร บทความ ตำรา แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับ SDG4 เผยแพร่ 4. สร้างความรู้ความเข้าใจกับนักเรียน นักศึกษา ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การบรรยายในเวทีและโอกาสต่าง ๆ	1. มีองค์ความรู้ ผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมเอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา 2. มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3. ผู้เรียนมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจ
ภาคประชาสังคม	มูลนิธิ กองทุน สมาคม ประชาชน	1. ศึกษา วิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับการศึกษา 2. สัมมนาวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ แนวคิดหลักการทางวิชาการ 3. ผลิตเอกสาร บทความ ตำรา แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับ SDG4 เผยแพร่ 4. สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ยากจน พิการ หรือด้อยโอกาส เป็นต้น	1. มีองค์ความรู้ ผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมเอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา
ภาคี การพัฒนา ระหว่าง ประเทศ	Unicef/ UNESCO/ OECD	1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 4 โดยนำแนวทางและบทเรียนจากประเทศที่ประสบผลสำเร็จ 2. มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทาง แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการศึกษา 3. จัดนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะเข้ามาให้ความรู้ หรือมีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา	1. มีผลงานวิจัย องค์ความรู้ แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา 2. มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ เข้ามาช่วยพัฒนาการศึกษา

2.3 การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

ตามที่คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ได้เห็นชอบการจัดกลุ่มตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม นั้น สำหรับในส่วนของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 มีตัวชี้วัด 12 ตัว แบ่งเป็น กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวชี้วัดพื้นฐาน 7 ตัว กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ 3 ตัว และกลุ่ม 3 จำนวน 2 ตัวชี้วัด

สำหรับในการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการทบทวนตัวชี้วัดในแต่ละเป้าหมายย่อย และระบุหน่วยงานรับผิดชอบและแหล่งข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผลไว้ ในส่วนที่ 4 ซึ่งในการทบทวนตัวชี้วัดนั้น จะให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลที่จะใช้สำหรับการติดตามประเมินผลตามตัวชี้วัดเป็นสำคัญ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. แหล่งข้อมูล ที่มีการจัดเก็บข้อมูล จากผลการดำเนินงานที่เป็นจริง หรือเป็นข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง เป็นรายปี และเป็นข้อมูลภาพรวมของประเทศ จะใช้เป็นเป็นลำดับแรก เพื่อให้การติดตามประเมินผลการดำเนินงานมีความต่อเนื่อง สามารถปรับปรุง ทบทวนแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

2. แหล่งข้อมูล ที่ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง เป็นรายปี แต่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบปีเว้นปี หรือทุก 3 ปี แต่ใช้การจัดเก็บข้อมูลโดยการสำรวจหรือหรือการวิจัย ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีการรายงานผลข้อมูลอย่างเป็นทางการ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้

3. กรณีที่ ไม่มีแหล่งข้อมูลที่ชัดเจน หรือมีการจัดเก็บข้อมูลไม่ต่อเนื่อง หรือไม่มีการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งในกรณีนี้อาจเป็นประเด็นที่มีผลการดำเนินการอยู่แล้ว หรือไม่สอดคล้องกับบริบทหรือสภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงในประเทศไทย หรือยังมีเพียงส่วนน้อยของประเทศที่ยังเข้าไม่ถึงบริการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มีข้อมูลที่สามารถแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นนี้ได้ชัดเจนขึ้น จะได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้เพิ่มเติม เช่น ให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ดำเนินการสำรวจ หรือดำเนินการวิจัย

2.3.1 ผลการทบทวนเพื่อกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายย่อย SDG4

ผลการพิจารณาทบทวนตัวชี้วัดและแหล่งข้อมูลที่จะใช้สำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4 ใน 10 เป้าหมายย่อย มีตัวชี้วัดและแหล่งข้อมูล ดังนี้

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
SDG 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) ร้อยละของเด็กในวัย ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน	ผลสอบ RT และ NT	ศธ. (สพฐ.)
2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (5) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	ผลสอบ O-NET	ศธ. (สพฐ.)
3) อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
SDG 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573		
1) ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย)	พม.
2) อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	ฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
SDG 4.3 ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาวิชาเทคนิคอาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพภายในปี 2573		
1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	ฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา	ฐานข้อมูลการศึกษา อว.	อว.
SDG 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี 2573		
1) สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573		
1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี 2573		
1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
3) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2573		
1) ระดับการดำเนินการการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	จัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานเชิงนโยบายตามประเด็นที่กำหนด	ศธ.
2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)	เสนอตัวชี้วัดเพิ่มเติมเพื่อแสดงข้อมูลการดำเนินงานเชิงปฏิบัติ	ศธ.
SDG 4.a สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็กผู้พิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน		
1) สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))	จะดำเนินการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป	ศธ.
SDG 4.b ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในแอฟริกาในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี 2563		
1) ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	รายงานผลการดำเนินงาน	กต.

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
SDG 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนาเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี 2573		
1) สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย	ฐานข้อมูลทางการศึกษา	ศธ. (สกศ.)

แนวทางการดำเนินงานติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการโดยใช้กระบวนการและกลไก ดังนี้

1. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม หน่วยงานรับผิดชอบตัวชี้วัด ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการประมวลผล สรุปข้อมูล นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

2. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานในระดับพื้นที่ จะดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานผ่านกลไกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งจะได้มีการตั้งคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในแต่ละพื้นที่

3. กระทรวงศึกษาธิการประสาน รวบรวมข้อมูลสถิติทางการศึกษาจากหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม

4. จัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ตามโครงร่างรายงานฯ ที่ สศช. กำหนด

5. จัดพิมพ์ และเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนผ่านทางเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ และ ผ่านเว็บไซต์

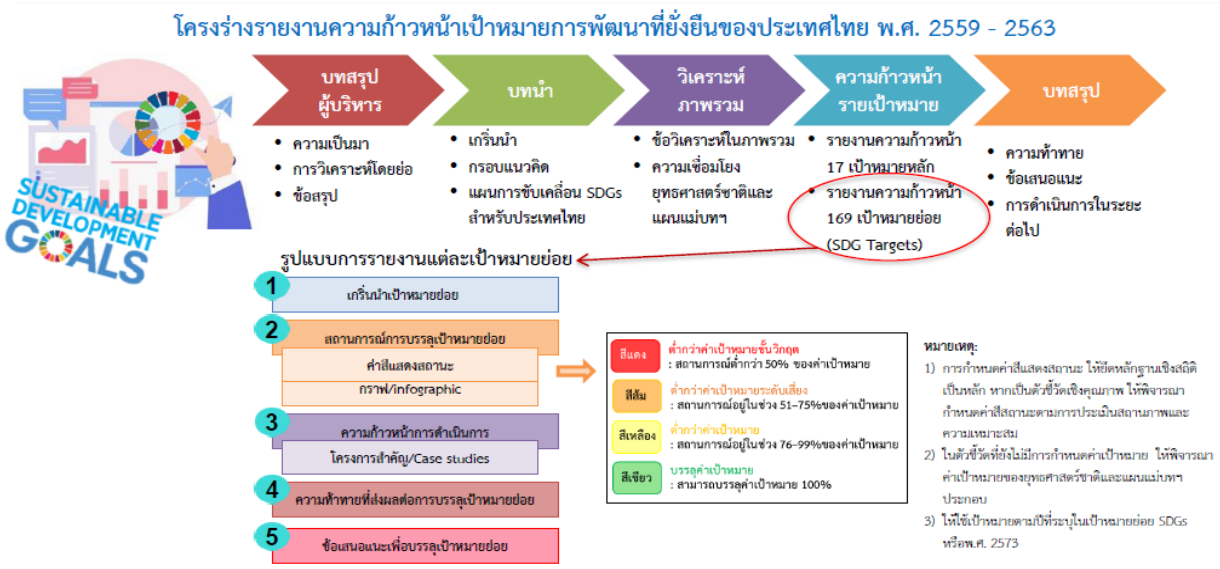

3. ข้อมูลรายชื่อหน่วยงานและผู้ประสานงานหลัก

3.1 หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก เป้าหมายหลัก/เป้าหมายย่อย

หน่วยงาน	กระทรวงศึกษาธิการ
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ E-mail: planmoe.th@sueksa.go.th โทรศัพท์: 02-628-6013
	2. ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดระทรวงศึกษาธิการ E-mail: planmoe.th@sueksa.go.th โทรศัพท์: 02-628-6013
	3. นางสาวธนาทิพย์ ชมเชยวงศ์ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดระทรวงศึกษาธิการ E-mail: planmoe.th@sueksa.go.th โทรศัพท์: 02-628-6013
	4. นางสาวมนตร์ธิดา ฟอลเล็ต สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดระทรวงศึกษาธิการ E-mail: planmoe.th@sueksa.go.th โทรศัพท์: 02-628-6013

หน่วยงาน	กระทรวงการต่างประเทศ
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการกองกิจการเพื่อการพัฒนา กรมองค์การระหว่างประเทศ E-mail: saraban@mfa.go.th โทรศัพท์: 02-223-5000
	2. นางสาวณัชชา สุวรรณมาลี นักการทูตปฏิบัติการ E-mail: saraban@mfa.go.th โทรศัพท์: 02-223-5000

หน่วยงาน	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา E-mail: wcf.ohec@gmail.com โทรศัพท์: 02-039-5614
	2. นางสาวนพรัตน์ ประสาทเขตการณ์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ E-mail: wcf.ohec@gmail.com โทรศัพท์: 02-039-5626

หน่วยงาน	กระทรวงมหาดไทย
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น E-mail: speo_j@yahoo.com โทรศัพท์: 086-695-3973

หน่วยงาน	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ผู้ประสานงานหลัก	1. นายปฐมพงษ์ พงษ์บูรณกิจ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ E-mail: intercorp.social@gmail.com โทรศัพท์: 02-202-9023
	2. นางสาววรนุช อ้อนอุบล นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ E-mail: intercorp.fad@m-society.go.th โทรศัพท์: 087-998-7551

หน่วยงาน	กระทรวงสาธารณสุข
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน E-mail: spd.policy1@gmail.com โทรศัพท์: 02-590-1384
	2. นางธิติภัทร คูหา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ E-mail: spd.policy1@gmail.com โทรศัพท์: 02-039-5626

หน่วยงาน	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม E-mail: Kobjakchai@gmail.com โทรศัพท์: 098-828-5666

หน่วยงาน	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ผู้ประสานงานหลัก	1. นางสาวบุศรา แสงอรุณ นักวิชาการสถิติชำนาญการพิเศษ E-mail: y.budsara@gmail.com โทรศัพท์: 02-141-7507

หน่วยงาน	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ผู้ประสานงานหลัก	1. รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน E-mail: bpp.webmaster8@gmail.com โทรศัพท์: 02-279-9520-34
	2. ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ7 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวตระเวนชายแดน E-mail: bpp.webmaster8@gmail.com โทรศัพท์: 02-279-9520-34 ต่อ 51713

หน่วยงาน	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
ผู้ประสานงานหลัก	1. ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา E-mail: - โทรศัพท์: 02-437-6631-5